

Innkalling

av

Råd for menneske med nedsett funksjonsevne

Møtedato: 21.11.2022
Møtestad: Kommunehuset, Kommunestyresal
Møtetid: 10:00 - 13:00

Felles orienteringar til begge råda i starten av møtet:

- Orientering om budsjettet for 2023 og økonomiplan 2023 – 2026 ved økonomisjef Svein Viktor Ellingbø
- Orientering om Tørn – prosjektet (gjeld organisering av omsorgstenester) ved helse- og omsorgsleiar Oddvin Neset
- Orientering om bustadpolitisk plan ved assisterande rådmann Sveinung Toft

Det vert enkel servering rundt klokka 11.00.

Eventuelle forfall må meldast til Oddvin Arne Neset per tlf. , sms til 90609941 eller per epost til oddvin.arne.neset@masfjorden.kommune.no

Saksliste:

- 001/2022 Godkjenning av innkalling og sakliste
- 002/2022 Godkjenning av møtebok
- 003/2022 Referatsak
- 004/2022 Ny konstituering av Råd for menneske med nedsett funksjonsevne
- 005/2022 Eigenbetaling for pleie- og omsorgstenester 2023
- 006/2022 Årsbudsjett 2023 og økonomiplan 2023-2026
- 007/2022 Friluftslivet sine ferdselsårer i Masfjorden - høyring
- 008/2022 Bustadpolitisk plan for Masfjorden kommune 2022 - 2032 - høyringsdokument

10. november 2022

Geir Egil Haugsvær
møteleiar

Oddvin Arne Neset
sekretær

Sakspapir

Sakshandsamar	Arkiv	ArkivsakID
Camilla Hjelmeland	FE-033	22/1051

Saknr	Utval	Type	Dato
001/2022	Råd for menneske med nedsett funksjonsevne	PS	21.11.2022

Godkjenning av innkalling og sakliste

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Innkalling og sakliste vert godkjend

Saksopplysningar:

Sakspapir

Sakshandsamar	Arkiv	ArkivsakID
Camilla Hjelmeland	FE-033	22/1051

Saknr	Utval	Type	Dato
002/2022	Råd for menneske med nedsett funksjonsevne	PS	21.11.2022

Godkjenning av møtebok

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Møtebok vert godkjend.

Saksopplysningar:

Sakspapir

Sakshandsamar	Arkiv	ArkivsakID
Oddvin Arne Neset	FE-033	22/1051

Saknr	Utval	Type	Dato
003/2022	Råd for menneske med nedsett funksjonsevne	PS	21.11.2022

Referatsak

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Referatsaker vert tekne til orientering

Saksopplysningar:

Sakspapir

Sakshandsamar	Arkiv	ArkivsakID
Oddvin Arne Neset	FE-014	19/664

Saknr	Utval	Type	Dato
004/2022	Råd for menneske med nedsett funksjonsevne	PS	21.11.2022

Ny konstituering av Råd for menneske med nedsett funksjonsevne

Journalposttittel

Val av Råd for menneske med nedsett funksjonsevne - suppleringsval febr 2022

Dato

08.11.2022

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

..... vert vald som leiar i Råd for menneske med nedsett funksjonsevne for resten av valbolken 2019 – 2023.

Saksopplysningar:

Bakgrunn

I Kommunestyret sak 014/2022 vart det bestemt at Hildegunn Bjånes som har vore leiar i Råd for menneske med nedsett funksjonsevne frå hausten 2019 går ut av rådet. Laila Furebotn vart valt som ny medlem i rådet.

Vurdering

Rådet må konstituere seg med ny leiar. Av rådet sine 5 medlemmar skal det vere ein leiar og ein nestleiar. Geir Egil Haugsvær er nestleiar i rådet, og fungerer som leiar fram til ny konstituering. Dersom nestleiar vert valt til leiar må det veljast ny nestleiar.

Sakspapir

Sakshandsamar	Arkiv	ArkivsakID
Anne Kristin Rafoss	FE-014	19/664

Saknr	Utval	Type	Dato
003/2022	Valnemnda	PS	17.02.2022
014/2022	Kommunestyret	PS	24.02.2022

Val av Råd for menneske med nedsett funksjonsevne - suppleringsval febr 2022

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

_____ vert vald som medlem i Råd for menneske med nedsett funksjonsevne for resten av valbolken 2019 - 2023

Saksopplysningar:

Bakgrunn

I kommunelova § 5-12 står det:

Kommunestyret skal selv velge et eldreråd, et råd for personer med funksjonsnedsettelse og et ungdomsråd eller annet medvirkningsorgan for ungdom.

I Forskrift om kommunale og fylkeskommunale råd for eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom (forskrift om medvirkningsordninger § 3 står det:

Kommunestyret vedtar sammensetningen av eldrerådet, rådet for personer med funksjonsnedsettelse og ungdomsrådet eller annet medvirkningsorgan for ungdom. De bestemmer også hvor mange medlemmer og varamedlemmer rådene skal ha.

Organisasjoner som representerer henholdsvis eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom har rett til å fremme forslag om medlemmer til det rådet som representerer deres interesser.

Rådene velger selv sin leder og nestleder blant medlemmene.

Råd for menneske med nedsett funksjonsevne er eit lovpålagt kommunalt utval og reglane i kommunelova § 7-2 gjeld for val til dette utvalet.

Fakta

Mandat for Råd for menneske med nedsett funksjonsevne slår i § 1 fast at rådet skal ha fem medlemmer med varamedlemmer. Fleirtalet av medlemmene skal vere menneske med nedsett funksjonsevne og pårørande til menneske med nedsett funksjonsevne.

Kommunestyret vel to representantar til Råd for menneske med nedsett funksjonsevne der minimum ein av dei skal veljast mellom dei faste medlemmene i kommunestyret.

No har Hildegunn Bjånes (Ap) – ein av representantane frå kommunestyre – meldt at ho er inhabil til å sitte i dette utalet og det må velgast ein ny representant frå kommunestyre.

Vurdering

Valnemnda må finne ny representant frå kommunestyre til Råd for menneske med nedsett funksjonsevne for resten av perioden.

Konklusjon

Valnemnda - 003/2022

VA - behandling:

Saka vart drøfta.

Framlegg til vedtak i møte:

- Laila Furebotn (Sp) vert vald som medlem i Råd for menneske med nedsett funksjonsevne for resten av valbolken 2019 - 2023

Framlegg til vedtak i møte vart samrøystes tilrådd til kommunestyre.

VA - vedtak:

Laila Furebotn (Sp) vert vald som medlem i Råd for menneske med nedsett funksjonsevne for resten av valbolken 2019 - 2023

Kommunestyret - 014/2022

KS - behandling:

Framlegg til vedtak frå valnemnda vart samrøystes vedteke.

KS - vedtak:

Laila Furebotn (Sp) vert vald som medlem i Råd for menneske med nedsett funksjonsevne for resten av valbolken 2019 - 2023

Sakspapir

Sakshandsamar	Arkiv	ArkivsakID
Oddvin Arne Neset	FA-G90, FE-205	22/1037

Saknr	Utval	Type	Dato
107/2022	Formannskapet	PS	14.11.2022
014/2022	Eldrerådet	PS	21.11.2022
005/2022	Råd for menneske med nedsett funksjonsevne	PS	21.11.2022

Eigenbetaling for pleie- og omsorgstenester 2023

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

1. Satsar for korttidsopphald institusjon

Følgjer staten sin satsar. (Vert justert ved kvart årsskifte). Fastsetjing av fribeløp og eigendel for kommunale helse- og omsorgstenester vil bli gjort når ein får rundskriv frå Helse- og omsorgsdepartementet. Rundskrivet kjem i desember 2022.

2. Eigenbetaling heimehjelp/praktisk hjelp i heimen

Grunnlag: grunnbeløpet i folketrygden (1G) = kr 111 477 pr. 01.mai.2022	Sats pr. time	Sats pr.mnd.
Inntil 2G utgiftstak	Statleg sats	Statleg sats
2G – 3G	300,-	809,-
3G – 4G	375,-	1 501,-
4G – 5G	456,-	1 826,-
Over 5G	456,-	1 826,-

3. Husleige i omsorgsbustad

Omsorgsbustader til eldre kr 7 100,- pr. mnd.

Omsorgsbustader Hostelandslia 20

- Bustad 60 m2 kr. 9.800,-
- Bustad 80 m2 kr. 10.800,-

4. Matombringning og sal av mat

Middag med dessert, levert frå Masfjorden sjukeheim Kr 93,- pr. porsjon
 Middag besøkande og tilsette Kr 110, pr. porsjon
 Frukost/kvelds levert frå Masfjorden sjukeheim Kr 46,- pr. porsjon

5. Eigenbetaling for tryggleiksalarm og velferdsteknologi

Eigenbetaling kr 400,- pr. mnd.
 Eigenbetaling inntekt under 2G kr 230,- pr. mnd.

6. Døgnopphald/nattopphald – medisinsk vurdert, dagtilbod/aktivitetsopphald

Døgnopphald/nattopphald følgjer statleg sats.

Dagsenter/aktivitetsopphald ved Masfjorden sjukeheim kr. 151,- pr. dag (inkludert middag og skyss).

7. Maksimal eigenandel for opphald i sjukeheim

Kr. 56.000,- pr. md.

Saksopplysningar:

Bakgrunn

I samband med budsjett for 2023 vert det føreslege justering av satsane for eigenbetaling pleie og omsorgstenester.

Vurdering

Den føreslegne prisjusteringa er på 3,7 % byggjer på statsbudsjettet sin berekna prisvekst.

Prisutvikling - satsane for 2021 og 2022:

	2021	2021	2022	2022
	Sats pr. time	Sats pr.mnd.	Sats pr. time	Sats pr.mnd.
Inntil 2G	Statleg sats	Statleg sats	Statleg sats	Statleg sats
2G – 3G	283	762	290	781
3G – 4G	353	1 413	362	1 448
4G – 5G	429	1 718	440	1 761
Over 5G	429	1 718	440	1 761

Omsorgsbustader eldre	6 685,-	6 852,-
-----------------------	---------	---------

Hostelandslia 20

· 60m2	9.500,-	9.500,-
· 80m2	10.500,-	10.500,-

Middag	87,-	89,-
--------	------	------

Tryggleiksalarm	380,-	390,-
-----------------	-------	-------

Dagsenter	142,-	146,-
-----------	-------	-------

Konklusjon

Rådmannen innstiller på at satsane vert justert med 3,7%.

Sakspapir

Sakshandsamar	Arkiv	ArkivsakID
Svein Viktor Ellingbø	FE-151	22/666

Saknr	Utval	Type	Dato
022/2022	Arbeidsmiljøutvalet	PS	14.11.2022
016/2022	Administrasjonsutvalet	PS	14.11.2022
018/2022	Ungdomsrådet	PS	15.11.2022
015/2022	Eldrerådet	PS	21.11.2022
006/2022	Råd for menneske med nedsett funksjonsevne	PS	21.11.2022
	Kommunestyret	PS	
112/2022	Formannskapet	PS	14.11.2022

Årsbudsjett 2023 og økonomiplan 2023-2026

Journalposttittel

Rådmannen sitt forslag til årsbudsjett 2023 og ØP 2023-2026

Dato

08.11.2022

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Driftsbudsjett 2023 og økonomiplan 2023-2026 blir fastsett slik det er lagt frem i rådmannen sitt forslag til årsbudsjett og økonomiplan, og i samsvar med bevillingsoversikt drift jf. pkt. 9.2.

Investeringsbudsjett 2023 blir fastsett slik det er lagt frem i rådmannen sitt forslag til årsbudsjett og økonomiplan, og i samsvar med bevillingsoversikt investering jf. pkt. 9.3.

Investeringsaktiviteten i 2023 blir finansiert av tidlegare mottekne tilskotsmidlar, utan opptak av lån.

Masfjorden kommune tek opp inntil 2,5 mill. i lån frå Husbanken i 2023 til vidareutlån som startlån i samsvar med Husbanken sine retningslinjer.

Satsar for kommunale avgifter og gebyr blir fastsett slik det kjem fram i pkt. 7 i rådmannen sitt forslag til årsbudsjett og økonomiplan.

For eigeomsskatteåret 2023 skal det skrivast ut eigeomsskatt på næringseigeom, kraftverk, vindkraftverk, kraftnettet og anlegg omfatta av særskattereglane for petroleum, jf. eigeomsskattelova § 3 første ledd bokstav d. Den alminnelege skattesatsen for eigeomsskatt i skatteåret 2023 er 7 promille, jf. eigeomsskattelova § 11 første ledd.

Saksopplysningar:

Bakgrunn

Rådmannen legger frem med dette årsbudsjett 2023 og økonomiplan 2023-2026 i balanse etter rammesaka, men ikkje i balanse etter signala i framlegg til statsbudsjett for 2023.

Regjeringa har varsla eit eittårig trekk på rammetilskotet for kommunen i 2023 som følgje av høg verdi på konsesjonskrafta i 2022. Kommunen har rapporteringsfrist 1. desember i år og det endelege fordelinga av trekket blir fastsett innan året er omme. Siste anslag for effekten av dette trekket for Masfjorden kommune er på 27,4 mill.

Regjeringa har i tillegg varsla om ekstra arbeidsgjevaravgift på løningar over kr 750.000 og ein lønsvekst frå 2022 til 2023 på 4,2 prosent. Arbeidsgjevaravgiftsendrainga vil ha både direkte og indirekte effekt for Masfjorden kommune gjennom dei samarbeid som kommunen er ein del av. Det er førebels anslått at denne endringa kan utgjere 0,4 mill. Årsbudsjettet for 2023 har funnet rom for om lag halvparten av lønsveksten som er varsla i framlegg til statsbudsjett. For å komme opp til nivået varsla i framlegget til statsbudsjett, manglar kommunen om lag 2,0 mill.

Usikkerheitsmomenta over summerer seg til 29,8 mill. for årsbudsjettet 2023. Det endelege utfalet blir ikkje kjent før den endelege handsaminga av statsbudsjett for 2023 i stortinget. Administrasjonen kjem tilbake til dette i salderingssaka februar/mars 2023.

Høyring

Årsbudsjettet og økonomiplan blir lagt ut til offentlig ettersyn i 14 dagar etter at formannskapet innstiller framlegg til vedtak i kommunestyret. Saka vil bli også meldt til behandling i ungdomsrådet, arbeidsmiljøutvalet, administrasjonsutvalet, eldrerådet og råd for menneske med nedsett funksjonsevne.

Vurdering

I tillegg til usikkerheita kring 2023 har regjeringa varsla nytt inntektssystem for kommunane med verknad frå 2024. Informasjon kring dette kjem i kommuneproposisjonen våre 2023. Målet med inntektssystemet er å sørge for at kommunane setjast i stand til å tilby likeverdige tenester til sine innbyggjarar. Kommunar med formuesskatt, konsesjonskraft, havbruk og eigedomsskatt kan som følgje av endringane i inntektssystemet få reduserte inntekter. For Masfjorden kommune kan dette bety ein varig nedgang i driftsinntektene på fleire millionar.

Med større fokus på likeverdig tenestetilbod blir det enda tyngre å drive ein «ikkje gjennomsnittleg» kommune. Skulle inntektene til Masfjorden kommune bli varig redusert allereie frå 2024, blir stadig større del av driftsinntektene til kommunen bundne til vidareføring av ein svært kostnadskrevjande struktur innan oppvekst.

Samstundes har det i det siste vore store bemanningsutfordringar innan helse og pleie og omsorg. Det er vanskeleg å rekruttere innanfor denne sektoren og bruk av vikarbyrå er både dyrt og ikkje heilt problemfritt. Som følgje av det har vikar- og overtidsutgiftene hittil i 2022 vore rekord høge. Ein slik situasjon over lang tid kan bringe med seg større slitasje på eksisterande personell.

Folkeframskrivinga for Masfjorden kommune viser også at det blir stadig større press på tenester

innanfor helse og pleie og omsorg. Med utgangspunkt i folketala per 01.01.2022, 15 nyfødde barn i snitt per år og 18 dødsfall i snitt per år, viser framskrivinga følgjande utvikling for økonomiplanperioden 2023-2026:

- 23 færre barn i barnehage og skule
- 32 færre innbyggjarar i aldersgruppa 16-66 år
- 112 fleire innbyggjarar i aldersgruppa 67 år og over

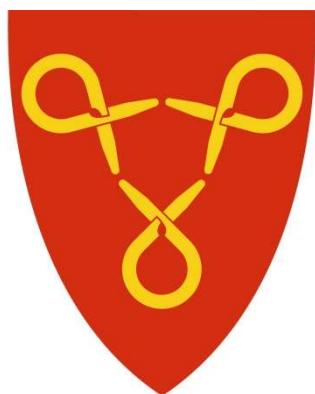
Merk at auken i eldre ventast å vere dobbelt så høg som reduksjonen i innbyggjarar opp til 66 år.

Konklusjon

Det er stor usikkerheit kring årsbudsjett 2023 og økonomiplan 2023-2026. Administrasjonen kjem tilbake til desse momenta i salderingssaka tidleg i 2023.

Årsbudsjett 2023 og økonomiplan 2023-2026 oppfyller ikkje 2 av dei 3 vedtekne handlingsreglar:

- Netto driftsresultata over 1,75 prosent – ikkje oppfylt
- Vekst i rente- og avdragsutgifter under vekst i brutto driftsinntekt – ikkje oppfylt
- Netto lånegjeld under 60 prosent av brutto driftsinntekt – oppfylt

Masfjorden kommune

Rådmannen sitt forslag

Årsbudsjett 2023

**Handlingsprogram med
Økonomiplan 2023 – 2026**

Innholdsoversyn

1	INNLEIING	4
2	ØKONOMISKE FØRESETNADER.....	5
3	INVESTERINGSBUDSJETT 2023.....	8
3.1	Bevillingsoversikt – investeringar 2023	9
3.2	Investeringsprosjekt 2023 – 2026.....	10
4	DRIFTSBUDSJETT 2023.....	11
4.1	Økonomisk oversikt – drift 2023	13
4.2	Bevillingsoversikt – drift 2023	14
5	GRUNNLAG FOR DRIFTSBUDSJETTET 2023	15
5.1	Framlegg til statsbudsjett for 2023	15
5.2	KS prognosemodell	21
5.3	Eigedomsskatt.....	21
5.4	Konsesjonskraft	21
5.5	Løn, pensjon og sosiale kostnader	22
5.6	Finansinntekter	22
5.7	Rente- og avdragsutgifter, gjeldssituasjon.....	23
5.8	Driftsresultat	23
6	RAMMEOMRÅDA DRIFT 2023	24
6.1	Folkevalde organ	24
6.2	Administrasjon.....	24
6.3	Barnehage	25
6.4	Skule	25
6.5	Helse	26
6.6	Sosial og barnevern	27
6.7	Pleie og omsorg	28
6.8	Kultur.....	28
6.9	Kyrkja	29
6.10	Teknisk.....	30
6.11	Andre tenestekområda.....	32
7	GEBYR OG BETALINGSSATSAR 2023	33
7.1	Renovasjonsgebyr 2023 (vedteken av representantskapet i NGIR)	33
7.2	Vatn og avlaup, feiing, slam 2023 (eks. mva)	33
7.3	Gebyrregulativ for teknisk sektor 2023 (eigen sak i Formannskapet).....	34
7.4	Barnehagesatsar 2023 (eigen sak i Formannskapet).....	34
7.5	Opphald i SFO 2023 (eigen sak i Formannskapet).....	34
7.6	Vaksenopplæring 2023 (eigen sak i Formannskapet).....	35

7.7	Idrettsskulen 2023 (eigen sak i Formannskapet)	35
7.8	Elev- og lagsbetaling i kulturskulen 2023 (eigen sak i Formannskapet).....	35
7.9	Eigenbetaling for pleie- og omsorgstenester 2023 (eigen sak i Formannskapet).....	35
7.9.1	Eigenbetaling heimehjelp/praktisk hjelp i heimen 2023	35
7.9.2	Satsar for korttidsopphald institusjon 2023.....	36
7.9.3	Husleige i omsorgsbustad 2023.....	36
7.9.4	Matlevering og sal av mat 2023	36
7.9.5	Eigenbetaling for tryggleiksalarm 2023	36
7.9.6	Døgnopphald/nattopphald – medisinsk vurdert, dagtilbod/aktivitetsopphald....	36
7.9.7	Støttekontakt / fritidskontakt.....	36
7.10	Husleige kommunale utleigebustadar 2023	36
8	HANDLINGSPLAN	38
8.1	Kommuneplanen sin samfunnsdel.....	38
8.2	Handlingsplan Samfunn og beredskapsarbeid.....	38
8.3	Arealplanar	38
8.4	Handlingsplan for oppvekst 2023 – 2026.....	39
8.5	Handlingsplan Helse, Omsorg og Sosial 2023 - 2026.....	44
8.6	Bustadpolitisk plan 2022 - 2032	45
9	ØKONOMIPLAN 2023 – 2026	48
9.1	Kommunelova sin § 14-4 og 14-5	48
9.2	Bevillingsoversikt drift – Økonomiplan 2023 – 2026	49
9.3	Bevillingsoversikt investering – Økonomiplan 2023 – 2026	50
9.4	Økonomisk oversikt drift – Økonomiplan 2023 – 2026 (med handlingsreglar)	51
9.5	Utvikling langsiktig gjeld – Økonomiplan 2023 – 2026	52

1 INNLEIING

Masfjorden kommune sin rekneskap for 2021 viste eit rekordhøg netto driftsoverskot på 36,4 mill., eller 13,0 % av driftsinntektene i dette året. Høge driftsinntekter inklusiv konsesjonskraftsal, god kostnadskontroll, låge renter og gunstig utvikling for kommunen sine finansplasseringar var medverkande årsaker til det gode resultatet i 2021.

Førebelse utsikter for 2022 peikar på eit høgt forbruk med tilhøyrande netto driftsunderskot i år. Satsingsområdet knytt til bustadutvikling i kommunen står for 10 mill. av budsjettert forbruk i 2022, og dei siste 10 mill. av kommunen sine medfinansieringsforpliktingar er planlagt i 2023.

Forslag til statsbudsjett for 2023 ble lagt fram av regjeringa 6.oktober 2022. Framlegget foreslår eit eittårig trekk på rammetilskotet i 2023 frå kommunar og fylkeskommunar som har inntekter frå konsesjonskraft, og som ligg i område med høgaste prisar. Rapporteringsfristen er satt til 1.desember 2022 og endeleg fordeling av trekket er varsla fastsett innan året er omme. Resultatet av dette forslaget er med andre ord per dags dato ikkje kjent, men effekten for Masfjorden kommune kan bli svært dramatisk.

I mai 2020 ble det sett eit offentleg utval som skulle gjere eit heilskapleg gjennomgang av inntektssystemet. Utvalet har no lagt fram si utgreiing i ein NOU og kome med framlegg til endringar. Framlegget er no på høyring, og regjeringa tar sikte på å kome med framlegg til nytt inntektssystem for kommunane i kommuneproposisjonen våren 2023, med verknader frå 2024. Effekten for Masfjorden kommune er førebels anslått til om lag 5 mill. i mindre overføringar.

Dei økonomiske føresetnadene for Masfjorden kommune har det siste året snudd på hovudet:

- Folketalet har snudd frå fallande til aukande som følge av flyktningstraumen frå Ukraina. Dette bringar både inntekter, men også behov for styrking av tenestetilboda
- Bemanningssituasjonen, spesielt innanfor pleie og omsorg, har dei siste to åra kravd bruk av ekstern vikarbyrå for å oppretthalde drifta
- Høgare rentenivå bindar meir til finansområdet og reduserer tilsvarande kommunen sitt handlingsrom
- Vedvarande fall i kommunen sine sentrale inntekstpostar vil ytterlegare forverre den økonomiske situasjonen framover da desse inntekta er nytta i drifta. Ein kraftig reduksjon i kommunen sin handlingsrom vil aktualisere diskusjonen kring riktig tenestenivå og -struktur i Masfjorden kommune framover

Det er stor usikkerheit kring resultat og omfang av varsla trekk i kommunen sine overføringar i framlegget til statsbudsjett for 2023. I påvente av eit betre informasjonsgrunnlag, legger rådmannen fram med dette eit årsbudsjett 2023 og økonomiplan 2023-2026 i balanse i høve rammesak, og utan innarbeidd trekk i rammeoverføringane. Salderingssaka i februar/mars 2023 vil justere for eventuelle endringar kring dette.

2 ØKONOMISKE FØRESETNADER

Etter kommunelova §14-2 bokstav c skal kommunestyret sjølv vedta finansielle måltal (handlingsreglar) for utviklinga av kommunens økonomi. Finansielle måltal er politiske mål som viser kva som skal til for at kommunen skal ha ei sunn utvikling i eigen økonomi over tid. I tråd med gjeldande økonomireglement skal måltala følgjast i samband med utarbeidinga av budsjett og økonomiplan.

Masfjorden kommune vedtok i kommunestyresak 058/2020 følgjande handlingsreglar:

- Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekt over TBUs norm (1,75 %)
- Vekst i netto rente- og avdragsutgifter under vekst i brutto driftsinntekt
- Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekt under 60 %.

Dei to første handlingsreglane er ikkje oppfylt i planperioden 2023-2026. Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekt ligg omkring 40 % i heile planperioden. Budsjett 2023 viser eit netto underskot på 9,7 mill. som følgje av medfinansieringsforpliktingane knytt til bustadutvikling. Korrigert for dette legg økonomiplanperioden til ein netto driftsoverskot på om lag 0,2 mill. kvart år, som utgjer 0,1 % av budsjettert brutto driftsinntekt. Netto rente- og avdragsutgifter viser i økonomiplanperioden ein auke på 13 % i høve 2022 som skyldast i stor grad den siste utviklinga i rentenivået. Driftsinntektene derimot viser ein nedgang i økonomiplanperioden på 2,5 % i høve 2022 som skyldast ein lågare driftsnivå lagt i økonomiplanperioden samt ein betydeleg nedgang i salsvolumet av konsesjonskraft som Masfjorden kommune har rett til å selje frå 2023.

Den viktigaste føresetnaden for eit berekraftig lokalsamfunn er ein stabil folketalsutvikling. Kommunen har lenge hatt ein fallande folketalsutvikling:

Folketalsutvikling frå 4.kvartal 1997 til 2.kvartal 2022; kjelde: SSB tabell 01222

Utbrotet av krigen i Ukraina førte til ein flyktningstraum til Norge og resten av Europa, og Masfjorden kommune vil ha tatt imot 34 flyktningar frå denne regionen innan utgangen av januar 2023. Dette vil vere medverkande til ein positiv folketalsutvikling i 2022.

Folketalsutviklinga frå 2010 til 2022 har vært dramatisk for alle aldersgrupper. Tabellane nedanfor er henta frå statistikkbanken og viser at Masfjorden kommune har pr 01.01.2022:

- Det lågaste tal barnehage- og skulebarn sidan 2010
- Det lågaste tal innbyggjarar i aldersgruppa 16-66 år sidan 2010
- Det høgaste tal innbyggjarar i aldersgruppa 67 år og over sidan 2010

Oppvekstområdet	01.01.2010	01.01.2022	Topp år	Botn år
Barnehagebarn (0-5 år)	94	90	124 (2017 og 2018)	90 (2022)
Skulebarn (6-15 år)	223	201	225 (2011)	198 (2015)
Sum innbyggjarar (0-15 år)	317	291	339 (2018)	291 (2022)

Kjelde: SSB tabell 07459

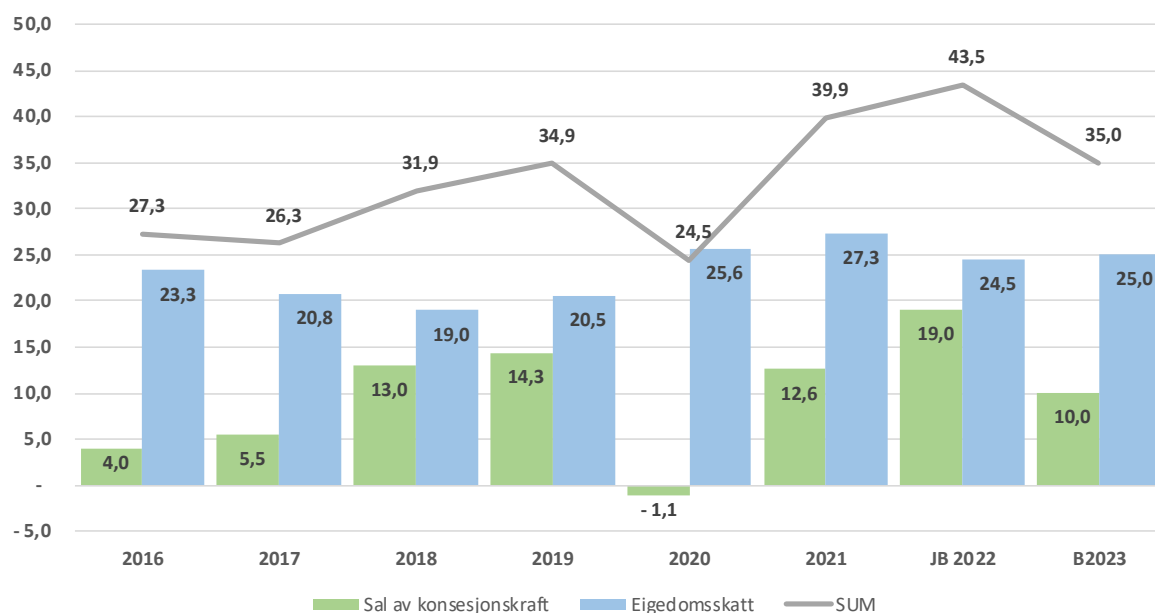
Aldersgruppen 16-66 år	01.01.2010	01.01.2022	Topp år	Botn år
Innbyggjarar (16-22 år)	171	120	179 (2011)	117 (2021)
Innbyggjarar (23-66 år)	826	831	879 (2018)	826 (2010)
Sum innbyggjarar (16-66 år)	997	951	1 046 (2013)	951 (2022)

Kjelde: SSB tabell 07459

Aldersgruppen 67 år og over	01.01.2010	01.01.2022	Topp år	Botn år
Innbyggjarar (67-89 år)	296	353	353 (2022)	296 (2010)
Innbyggjarar (90 år og over)	25	34	34 (2022)	21 (2012)
Sum innbyggjarar (16-66 år)	321	387	387 (2022)	321 (2010)

Kjelde: SSB tabell 07459

Til trass for den negative folketalsutviklinga dei siste åra har Masfjorden kommune oppretthaldt både tenestenivå og -struktur. Dette har vært finansiert med sentrale inntekstpostar i form av eigedomsskatt og konsesjonskraftsal.

Inntekter frå konsesjonskraftsal og eigedomsskatt for perioden 2016-2023, tal i millionar

Masfjorden kommune har dei siste åra gjort seg veldig sårbar for endringar og eventuell bortfall av sentrale inntekstspostar. Skulle regjeringa sitt forslag om eit trekk i 2023 frå kommunen sine rammeoverføringar bli vedtatt, kan dette bety om lag 30 millionar i mindreinntekter for Masfjorden i budsjettåret 2023. Dette trekket er ikkje innarbeidd i framlegget til årsbudsjett 2023 for Masfjorden kommune i påvente av betre informasjonsgrunnlag frå departementet. Rådmannen vil komme tilbake til dette seinast i salderingssaka i februar/mars 2023.

Samstundes er inntektssystemet for kommunane ut på høyring, med forslag til endringar med verknad frå 2024. Med dei føreslegne endringar i inntektssystemet vil Masfjorden kommune få vedvarande reduksjon i dei årlege rammeoverføringane som er større enn heilårsbudsjettet for kommunen sin minste barnehage, Indre Masfjorden. Ein vedvarande stor endring i kommunen sine driftsinntekter vil bringe med seg behovet å sjå på kommunen sin tenestenivå og -struktur framover.

I perioden 2019-2020 gjennomførte Masfjorden kommune store investeringar av strategisk karakter. Auka i gjeldsgraden som følgje av desse investeringane vil i dei kommande åra medføre høgare rente- og avdragskostnader, og utgjere ein større del av driftsinntektene enn det som har vore vanleg i Masfjorden. Kommunen har difor hatt ein forsiktig investeringsnivå, der både 2021 og 2022 aktiviteten har vore finansiert utan opptak av nye lån.

Vidareføring av dagens driftsnivå og -struktur gir ingen rom for auke av gjeldsgraden. Økonomiplanen 2023-2026 legg difor til grunn ein framleis forsiktig investeringsaktivitet som blir finansiert utan opptak av nye lån i 2023 og i snitt 4,5 mill. i låneopptak per år frå og med 2024. Sjølv med dette nivået vil Masfjorden kommune binde 10,7 mill. kvart år i økonomiplanperioden til betjening av gjelda si. Dette vil utgjere om lag 4 % av dei budsjetterte driftsinntekta, og ein auke av dette nivået vil gjere den økonomiske balansen vanskelegare å oppretthalde.

Den økonomiske situasjonen til Masfjorden kommune blir stadig meir krevjande i åra som kjem. Usikkerheit kring sentrale inntekstspostar, reduserte rammeoverføringar, låg folketalsutvikling, høg gjeldsgrad, og ein kostnadstung tenestestruktur grunna avstandar i kommunen gjer at Masfjorden kommune får stadig mindre handlingsrom for å oppretthalde eit høgt driftsforbruk i åra framover.

Det blir i snitt født 15 barn i Masfjorden og vi tar siste farvel med 18 masfjordingar kvart år. Med denne utviklinga vil folkeframskrivinga for Masfjorden kommune sjå slik ut:

	01.01.2022	01.01.2023	01.01.2024	01.01.2025	01.01.2026	01.01.2027
Barnehage- og skulebarn	291	288	275	277	270	268
Innbyggjarar 16-66 år	951	945	947	943	928	919
Innbyggjarar 67 år og over	387	393	419	436	473	499

Folketalsframskrivinga over viser eit stadig større behov for omsorgstenester framover og mindre press innan oppvekstsektor. Vidareføring av dagens tenestestruktur er sårbar for svingingar i kommunen sine driftsinntekter. Eit trongare inntektsgrunnlag framover vil gjere det naudsynt å sjå på kva er rett nivå og struktur på tenestetilboda til innbyggjarane i Masfjorden kommune.

3 INVESTERINGSBUDSJETT 2023

Det kostar å låne pengar, med dagens rentenivå og gjennomsnittleg 20-års nedbetalingstid vil betjening av renter og avdrag binde kr 85.000 av kommunen sitt handlingsrom ved lån av 1,0 mill. Med ein forventning om trongare tider framover og spesielt stort usikkerheit kring kommunen sine driftsinntekter i 2023, legg investeringsbudsjettet 2023 til grunn eit år med lågt investeringsnivå finansiert utan opptak av nye investeringslån. Aktivitetsnivået på 7,5 mill. omfattar investeringar i varige driftsmidlar på 6,9 mill. og eigenkapitaltilskot til KLP på 0,6 mill.

Utan låneopptak i 2023 blir investeringsaktiviteten i budsjettåret finansiert med bruk av ubundne fondsmidlar:

Bruk av ubundne investeringsfond	5,0 mill.
Meirverdikompensasjon	1,8 mill.
Overføring frå drift (bruk av disposisjonsfond)	0,6 mill.

Masfjorden kommune mottok i 2021 investeringstilskot frå Husbanken på 20,1 mill. knytt til dagaktivitetssenteret og omsorgsbustadene på Hosteland. Midlane har finansiert kommunen sin investeringsaktivitet i 2021 (6,3 mill.) og 2022 (8,3 mill.). Siste del av midlane er lagt brukt opp i investeringsbudsjettet for 2023.

Dei siste tre åra av økonomiplanen 2023-2026 legg til grunn framleis forsiktig investeringsnivå med om lag 7,0 mill. kvart år i investeringsutgifter. Oppgraderingar av kommunal eigedom utgjer i overkant av 60 % av investeringsaktiviteten, resten dekker kommunale vegar, sjølvkostområda og faste årlege investeringspostar. Aktiviteten i perioden 2024-2026 er lagt finansiert ved opptak av nye lån, om lag 4,5 mill. kvart år.

Overføring frå drift finansierar eigenkapitaltilskotet til KLP, som ikkje kan bli lånefinansiert. All overføring frå drift er bruk av disposisjonsfond. Meiravgiftskompensasjonen omfattar kompensasjon for Fensfjordbygg etter justeringsreglane på i underkant av 0,7 mill. over 10 år (frå 2020 til 2029).

Etter dei strategiske investeringane i 2019 og 2020 kom Masfjorden kommune sin netto lånegjeld på 135 mill. ved utgangen av 2020. Med lånestopp i 2021 og 2022 og etter betjening av låneavdrag i tråd med nedbetalingsplan, blir netto lånegjeld ved utgangen av 2022 på 121 mill. (44 % av budsjetttert brutto driftsinntekt). Med lånestopp i 2023 og samla låneopptak på 13,4 mill. i perioden 2024-2026, vil netto lånegjeld ved utgangen av økonomiplanen vere på 106 mill.

Sjølv med dette forsiktige nivået vil Masfjorden kommune binde kvart år i økonomiplanperioden om lag 10,7 mill. for å betene sine gjeldsforpliktingar. Ein auke av gjeldsgraden utover nivået som økonomiplanen finner rom for vil redusere det økonomiske handlingsrommet som kommunen har tilgjengeleg til sin tenesteproduksjon.

3.1 Bevillingsoversikt – investeringar 2023

Bevillingsoversikt investeringar viser kommunen sine investeringsutgifter og korleis desse er finansiert. Aktivitet frå vidareutlån er åtskild frå ordinær investeringsaktivitet.

BEVILLINGSOVERSIKT INVESTERING (tal i heile tusen) (budsjett- og regnskapsforskrift §5-5)	Rekneskap Justert budsjett		Budsjett 2023
	2021	2022	
Investeringer i varige driftsmidler	8 335	14 170	6 875
Tilskudd til andres investeringar	380	0	0
Investeringar i aksjer og andeler i selskaper	577	562	600
Utlån av egne midler	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0
Sum investeringsutgifter	9 292	14 732	7 475
Kompensasjon for merverdiavgift	2 131	2 390	1 842
Tilskudd fra andre	19 986	627	0
Salg av varige driftsmidler	437	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0
Bruk av lån	0	0	0
Sum investeringsinntekter	22 553	3 017	1 842
Videreutlån	-158	-130	-2 500
Bruk av lån til videreutlån	158	130	2 500
Avdrag på lån til videreutlån	-1 001	-1 045	-1 051
Mottatte avdrag på videreutlån	1 451	1 045	1 051
Netto utgifter videreutlån	450	0	0
Overføring frå drift	527	3 462	600
Avsetningar til bundne investeringsfond	-450	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	0	0	0
Avsetningar til ubundet investeringsfond	-13 788	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	0	8 253	5 034
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-13 711	11 715	5 634
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	0	0	0

3.2 Investeringsprosjekt 2023 – 2026

Investeringar i varige driftsmidlar frå bevilgingsoversikten i føre punkt fordeler seg på følgjande investeringsprosjekt:

INVESTERINGSPLAN (tal i heile tusen)				FINANSIERING B2023						
Investeringstiltak	Sum Øk.plan	MVA	Finans behov	B 2023	ØP 2024	ØP 2025	ØP 2026	Lån	Bruk av fond	Eksterne tilskot
IKT- OG EDB INVESTERINGAR	2 000	400	1 600	400	400	400	400	-	400	-
Sum tiltak sentraladministrasjon	2 000	400	1 600	400	400	400	400	-	400	-
SANDNES BARNEHAGE - KJØKKEN	500	100	400	400	-	-	-	-	400	-
BARNEHAGAR - LEIKEUTSTYR	625	125	500	500	-	-	-	-	500	-
BARNEHAGAR - TAKSTEIN	2 500	500	2 000	2 000	-	-	-	-	2 000	-
SANDNES SKULE - REHABILITERING	1 250	250	1 000	-	400	-	600	-	-	-
SKULANE - EL.OPPGRADERING	875	175	700	-	-	700	-	-	-	-
MATRE SKULE - TAKSTEIN	750	150	600	-	-	600	-	-	-	-
SKULANE - LAMPAR	625	125	500	-	-	500	-	-	-	-
SKULANE - INNVENDIG REHABILITERING	1 500	300	1 200	-	-	1 200	-	-	-	-
SANDNES SKULE - SD SYSTEM	250	50	200	-	-	-	200	-	-	-
NORDBYGDA SKULE - KJØKKEN	875	175	700	-	-	-	700	-	-	-
NORDBYGDA SKULE - YTTERDØRRAR	125	25	100	-	-	-	100	-	-	-
MATRE SKULE - LÅSESYSTEM	188	38	150	-	-	-	150	-	-	-
SKULANE - VARMTVANNSTANKAR	188	38	150	-	-	-	150	-	-	-
Sum tiltak oppvekst og kultur	10 250	2 050	8 200	2 900	400	3 000	1 900	-	2 900	-
MASFJORDEN SJUKEHEIM - KJØKKEN	500	100	400	400	-	-	-	-	400	-
SJUKEHEIM - VARME OG VENTILASJON	875	175	700	-	700	-	-	-	-	-
OMSORGSBUSTAD - LÅSESYSTEM	125	25	100	-	100	-	-	-	-	-
OMSORGSBUSTAD MATRE - TAKSTEIN	375	75	300	-	-	300	-	-	-	-
Sum tiltak helse og omsorg	1 875	375	1 500	400	800	300	-	-	400	-
BUSTADFELT TILRETTELÈGGING	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
KOMMUNALE VEGAR	5 000	1 000	4 000	1 000	1 000	1 000	1 000	-	1 000	-
UTVENDIG REHABILITERING KOMM.BYGG	4 000	800	3 200	-	2 100	-	1 100	-	-	-
YTRE HAUGSDAL - UTVENDIGE BODER	375	75	300	-	-	-	300	-	-	-
Sum tiltak teknisk	9 375	1 875	7 500	1 000	3 100	1 000	2 400	-	1 000	-
VASSFORSYNING	2 300	-	2 300	500	600	600	600	-	500	-
GRUNNVASSKJELDE ØVREDALEN/ANDVIK	500	-	500	500	-	-	-	-	500	-
Sum sjølvfinansierende tiltak	2 800	-	2 800	1 000	600	600	600	-	1 000	-
STARTLÅN	10 000	-	10 000	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	-	-
Sum startlån	10 000	-	10 000	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	-	-
Sum totalt	36 300	4 700	31 600	8 200	7 800	7 800	7 800	2 500	5 700	-

4 DRIFTSBUDSJETT 2023

Driftsbudsjett 2023 ber preg av vidareført driftsnivå med gjeldande tenestestruktur til trass for stor usikkerheit kring driftsinntektene til Masfjorden kommune i 2023. Framlegget til statsbudsjett for 2023 foreslår eit eittårig trekk i kommunen sine rammeoverføringer. Rapportering og endeleg fordeling av dette trekket mellom kommunane blir ikkje kjent før i desember 2022, men det kan vore så dramatisk som at Masfjorden kommune mister fleire titalsmillionar av driftsinntekter i 2023. Eit fall på 10 % i driftsinntektene for Masfjorden kommune på eitt år er vanskeleg å innarbeidd i budsjettet utan at det merkast. Skulle dette trekket bli vil administrasjonen komme med forslag i salderingssaka tidleg i 2023.

Netto driftsresultatet viser kva kommunen sit igjen med av driftsinntekter når alle springande driftsutgifter, inklusiv renter og avdrag er betalt. Det er budsjettert med eit netto driftsunderskot på 9,7 mill. i 2023. Korrigert for utgifter knytt til planlagte bustadfeltprosjekt med kommunal medfinansiering (10,0 mill.) hadde budsjett 2023 vist eit netto driftsoverskot på 0,3 mill., som utgjør 0,1 % av brutto driftsinntekt i budsjettåret. Dette er 4,3 mill. under vedtatt handlingsregel.

Driftsinntektene i budsjett 2023 er på 265,5 mill., og viser ein reduksjon på 10,8 mill. (3,9 %) i høve justert budsjett 2022.

Brutto driftsinntekter (tal i millionar)	B 2022	B 2023	Endring
Frie inntekter inkl. naturressursskatt	146,1	148,8	2,7
Eigedomsskatt, konsesjonsavgift og kraftsal	46,7	38,2	-8,5
Andre overføringer	5,5	6,7	1,2
Overføring med krav til motyting	53,7	45,8	-7,9
Brukarbetalingar og andre salsinntekter	24,3	26,0	1,7
Sum driftsinntekter	276,3	265,5	-10,8

Frie inntekter inklusiv naturressursskatt følgjer inntektsprognosemodellen. Eigedomsskatteinntekter og konsesjonsavgift er i budsjett 2023 lagt på nivå som i 2022. Anslag på eigedomsskatteinntekta vil bli justert i saldert budsjett etter skattegrunnlaget for kraftverka blir kjent. Sal av konsesjonskraft er i budsjett for 2023 redusert med 9,0 mill. frå 2022 nivå. Reduksjonen skuldast at Masfjorden får ein kraftig reduksjon i volumet av kraft som kommunen har rett å selje etter 2022. Andre overføringer omfattar kompensasjonstilskot frå Husbanken og integreringsmidlar knytt til dei ukrainske flyktningar.

Overføringer med krav til motyting omfattar refusjonar frå stat (15,8 mill.), fødsels- og sjukelønnsrefusjonar (4,5 mill.), meirverdiavgiftskompensasjon (5,0 mill.), refusjonar og overføringer frå kommunar (19,7 mill.), refusjonar frå private (0,6 mill.) og mottatte avdrag på utlån (0,2 mill.). Desse inntektene er budsjettert under tenestekområdene direkte, og reduserer som følgje netto driftsrammene for tenestesektorane i bevilgningsoversikt drift.

Driftsutgiftene i budsjett 2023 er på 276,1 mill., og viser ein reduksjon på 9,5 mill. (3,3 %) i høve justert budsjett 2022.

Brutto driftsutgifter (tal i millionar)	B 2022	B 2023	Endring
Løn og sosiale utgifter	178,6	181,4	2,8
Vare- og tenestekjøp	64,8	56,3	-8,5
Overføringer og tilskot	32,1	27,8	-4,3
Avskrivningar	10,2	10,6	0,4
Sum driftsutgifter	285,6	276,1	-9,5

Løn og sosiale utgifter utgjør hovudtyngda av kommunen sine driftsutgifter, om lag 66 %. Posten viser ein auke på 2,8 mill. (1,6 %) i høve året før. Lønsveksten frå 2022 til 2023 er i framlegget til statsbudsjett for 2023 anslått til 4,2 %. En så høg lønsvekst er det ikkje funnet rom for i driftsbudsjettet for 2023. Masfjorden kommune manglar om lag 2,0 mill. for å nærme seg nivået varsla i regjeringa sitt framlegg.

Varekjøp og overføringer er i budsjett 2023 redusert betrakteleg. Masfjorden kommune er avhengig av å klare å holde eit låg nivå for desse utgiftspostane framover som følgje av usikkert inntektsgrunnlag, høg lønsvekst og finansutgifter.

Netto finansutgifter i budsjett 2023 er på 9,7 mill. Posten omfattar utbytteinntekter på 1,0 mill., resten er netto rente- og avdragsutgifter. Budsjett 2023 legg til grunn ingen nye låneopptak i budsjettåret utover vidareformidlingslån (startlån).

Netto avsetjingar i budsjett 2023 omfattar overføring til investeringsbudsjettet på 0,6 mill. for finansiering av KLP eigenkapitaltilskotet. Avsetjingar til disposisjonsfond omfattar konsesjonsavgifter på 3,5 mill. Posten er redusert med 1,0 mill. for å oppnå budsjettbalanse. Bruk av disposisjonsfond omfattar medfinansiering for planlagde prosjekt innanfor bustadbygging (10,0 mill.), kraftfondet (2,25 mill.) og overføring til investeringsbudsjettet (0,6 mill.).

Masfjorden kommune har ein solid disposisjonsfond. Av fondets saldo er det om lag 25,0 mill. som ikkje er knytt til politisk vedtekne satsingsområde. Mykje av fondet er i tillegg ikkje reelle pengar, men rekneskapstekniske føringar som jamnast ut over tid. Kommunelova stiller krav om at løypande drift ikkje kan finansierast ved låneopptak eller andre kapitalinntekter. Disposisjonsfondet bør difor ha ein storleik som kan jamna ut negative konsekvensar av endringar i inntekter og utgifter.

Skulle regjeringa sitt forslag om eittårig trekk i kommunen sine rammeoverføringer i 2023 bli vedtatt kan dette bety at heile ubundne delen av disposisjonsfondet blir brukt opp på eitt år og avsetjingar i tråd med tidlegare politiske vedtak blir omdisponert. Og ikkje nok med det, det er og varsla ein varig reduksjon i kommunen sine rammeoverføringer frå 2024 i tråd med nytt inntektssystem.

Eit inntektssystem som går stadig meir i retning «likeverdige tenestetilbod i kommunane» gjer det stadig vanskelegare for Masfjorden kommune å oppretthalde eit tenestenivå og -struktur som er langt frå «gjennomsnittet». Det er difor viktig for Masfjorden kommune å bevare eit solid disposisjonsfond for å kunne handtere svingingar i årene framover.

4.1 Økonomisk oversikt – drift 2023

Økonomisk oversikt drift viser alle inntekter og utgifter, gruppert ut frå art/type.

ØKONOMISK OVERSIKT DRIFT (tal i heile tusen) (budsjett- og regnskapsforskrift §5-6)	Rekneskap Justert budsjett		Budsjett 2023
	2021	2022	
Rammetilskudd	84 118	79 402	86 093
Inntekts- og formuesskatt	51 164	55 174	51 181
Eiendomsskatt	27 298	24 498	25 000
Andre skatteinntekter	15 376	14 709	14 737
Andre overføringer og tilskudd fra staten	4 651	5 500	6 650
Overføringer og tilskudd fra andre	58 131	53 716	45 773
Brukerbetalinger	13 521	12 557	13 242
Salgs- og leieinntekter	26 532	30 730	22 778
Sum driftsinntekter	280 790	276 286	265 454
Lønnsutgifter	138 854	143 958	146 015
Sosiale utgifter	29 461	34 635	35 423
Kjøp av varer og tjenester	54 365	64 776	56 265
Overføringer og tilskudd til andre	20 776	32 064	27 771
Avskrivninger	9 953	10 167	10 613
Sum driftsutgifter	253 408	285 599	276 086
Brutto driftsresultat	27 381	-9 314	-10 632
Renteinntekter	542	740	750
Utbytter	888	1 000	1 000
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	6 211	0	0
Renteutgifter	1 508	3 232	4 626
Avdrag på lån	7 031	7 000	6 849
Netto finansutgifter	-898	-8 492	-9 725
Motpost avskrivninger	9 953	10 167	10 613
Netto driftsresultat	36 437	-7 639	-9 744
<u>Disponering eller dekning av netto driftsresultat</u>			
Overføring til investering	-527	-3 462	-600
Avsetninger til bundne driftsfond	-15 116	-1 767	0
Bruk av bundne driftsfond	22 683	3 583	0
Avsetninger til disposisjonsfond	-48 107	-14 073	-2 506
Bruk av disposisjonsfond	4 630	23 358	12 850
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-36 437	7 639	9 744
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0

4.2 Bevilingsoversikt – drift 2023

Bevilingsoversikt drift viser kommunen sin finansiering av tenesteproduksjonen. Her vises sentrale driftsinntekter, finansinntekter og –utgifter, samt avsetjingar og bruk av avsetjingar. Oversikten viser korleis midlane disponible til drift blir fordelt mellom dei ulike tenesteområda i kommunen sin tenesteproduksjon.

BEVILLINGSOVERSIKT DRIFT (tal i heile tusen) (budsjett- og regnskapsforskrift §5-4)	Rekneskap Justert budsjett		Budsjett 2023
	2021	2022	
Rammetilskudd	84 118	79 402	86 093
Innteks- og formuesskatt	51 164	55 174	51 181
Eiendomsskatt	27 298	24 498	25 000
Andre generelle driftsinntekter	20 026	20 209	21 387
Sum generelle driftsinntekter	182 606	179 283	183 661
Sum bevilgninger drift, netto	145 272	178 430	183 680
Avskrivninger	9 953	10 167	10 613
Sum netto driftsutgifter	155 225	188 597	194 293
Brutto driftsresultat	27 381	-9 314	-10 632
Renteinntekter	542	740	750
Utbytter	888	1 000	1 000
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	6 211	0	0
Renteutgifter	1 508	3 232	4 626
Avdrag på lån	7 031	7 000	6 849
Netto finansutgifter	-898	-8 492	-9 725
Motpost avskrivninger	9 953	10 167	10 613
Netto driftsresultat	36 437	-7 639	-9 744
<u>Disponering eller dekning av netto driftsresultat</u>			
Overføring til investering	-527	-3 462	-600
Avsetninger til bundne driftsfond	-15 116	-1 767	0
Bruk av bundne driftsfond	22 683	3 583	0
Avsetninger til disposisjonsfond	-48 107	-14 073	-2 506
Bruk av disposisjonsfond	4 630	23 358	12 850
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-36 437	7 639	9 744
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0

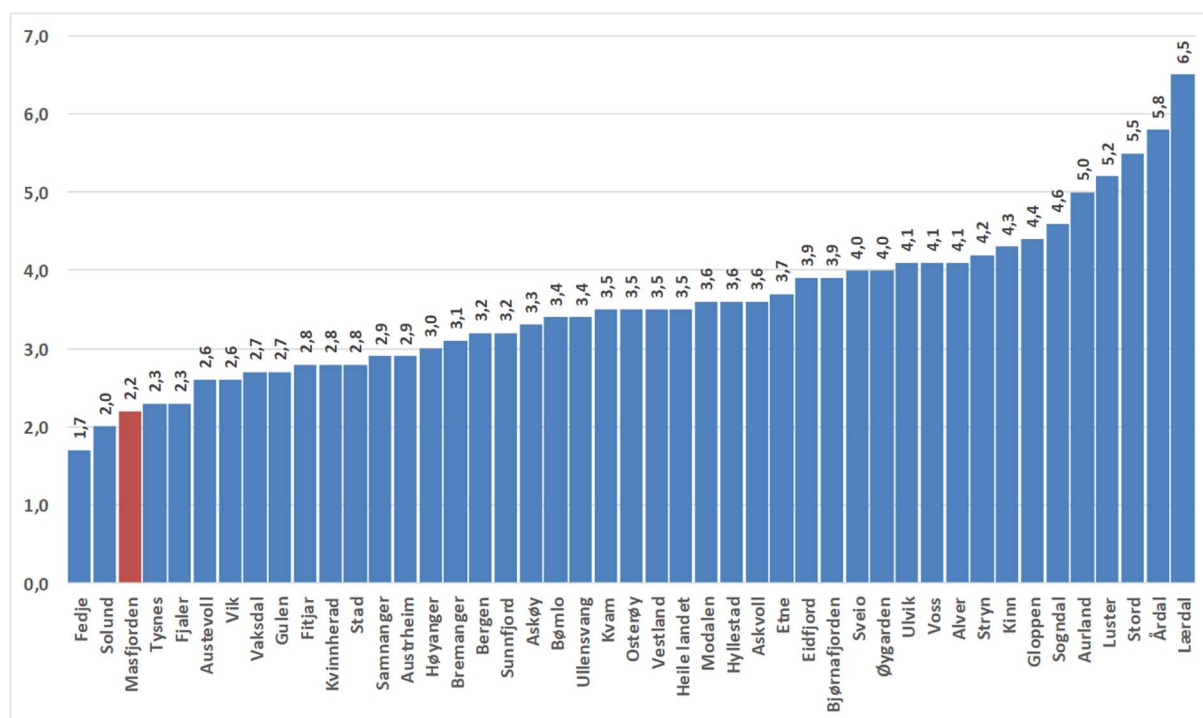
BEVILGNINGER DRIFT, NETTO (tal i heile tusen)	Rekneskap Justert budsjett		Budsjett 2023
	2021	2022	
FOLKEVALGTE ORGAN	2 732	2 858	3 091
ADMINISTRASJON	13 590	16 289	16 510
BARNEHAGE	17 530	17 202	19 579
SKULE	44 955	49 126	49 941
HELSE	12 908	15 019	15 116
SOSIAL OG BARNEVERN	4 021	7 677	7 619
PLEIE OG OMSORG	51 324	56 817	57 480
KULTUR	7 124	10 545	7 422
KYRKJA	3 487	3 732	3 643
TEKNISK	13 393	25 316	22 268
ANDRE TENESTEOMRÅDER	-25 791	-26 153	-18 989
Sum fordelt til drift	145 272	178 430	183 680

5 GRUNNLAG FOR DRIFTSBUDSJETTET 2023

5.1 Framlegg til statsbudsjett for 2023

Støre-regjeringa presenterte 6.oktober 2022 framlegg til statsbudsjett for 2023.

Det er ein pårekna vekst frå 2022 til 2023 i frie inntekter for kommunane samla i Vestland på 3,5 prosent. Pårekna vekst for kommunane samla i landet er også 3,5 prosent. 22 kommunar i Vestland ligg likt eller over landsgjennomsnittet, medan 21 kommunar ligg under.

Det er rekna med ein korrigerert skatteauke for kommunane frå 2022 til 2023 med 0,5 prosent. Pårekna skatteinntekter i 2023 byggjer blant anna på pårekna lønsvekst (4,2 prosent) og oppjustering av det kommunale skatteøyret. I denne prosentveksten for skattevekst frå 2022 til 2023 er ekstraordinær utbytteskatt i år korrigerert ut av grunnlaget for 2022.

Det er i statsbudsjettet lagt opp til at det kommunale skatteøyret blir oppjustert frå 10,95 prosent i 2022 til 11,15 prosent i 2023.

Det er lagt opp til at skattedelen av kommunane sine samla inntekter skal vere om lag 40 prosent også for 2023.

Den samla pris- og kostnadsveksten i kommunane, kommunal deflator, er i framlegget 3,7 prosent. Deflatoren blir nytta til prisjustering av statlege rammetilskot og øyremerkte tilskot i statsbudsjettet. Kostnadsdeflatoren består av:

- Prisvekst produktinnsats 3,0 prosent
- Prisvekst investeringar 3,2 prosent
- Lønsvekst 4,2 prosent
- **Samla prisvekst 3,7 prosent**

Samla vekst i frie inntekter

Det er lagt opp til ein realvekst i dei frie inntektene for primærkommunane frå 2022 til 2023 på kr 1,7 mrd. Denne veksten er rekna frå inntektsnivået i år som var lagt til grunn i revidert nasjonalbudsjett.

Den ekstraordinære og mellombelse skatteveksten i år frå utbytteskatt er ikkje med i grunnlaget for inntektsvekst frå 2022 til 2023. Kompensasjon for andre mellombelse tiltak som koronatiltak er også korrigert ut av grunnlaget for pårekna inntektsvekst.

Veksten i dei frie inntektene er realauke slik at priskompensasjonen frå 2022 til 2023 vil kome som eit tillegg i inntektene.

Veksten i frie inntekter må blant anna dekke auka kostnader som følgje av befolkningsutviklinga.

Det er ein vesentleg auke i pårekna demografikostnader for 2023 samanlikna med det som var lagt til grunn i kommuneproposisjonen. Dette kjem i hovudsak som følgje av flyktningar frå Ukraina.

Pårekna meirkostnader demografi i 2023 er førebels rekna til kr 1,7 mrd. for primærkommunane. Dette er den delen av meirkostnadene som må bli dekte av veksten i dei frie inntektene.

Auken i frie inntekter og demografikostnader er difor om lag på same nivå, kr 1,7 mrd. Det er m.a.o. lagt til grunn at auken i dei pårekna demografikostnadene blir dekte inn med auken i frie inntekter.

For pensjonskostnader samanlikna med pårekna lønsvekst i 2023, er det rekna med ein nedgang på totalt om lag kr 100 mill. Fordelinga er 90 prosent på kommunane og 10 prosent på fylkeskommunane. Det er stor uvisse knytt til overslaget.

Veksten i frie inntekter vil variere mellom kommunane. Årsaker er følgjande punkt som påverkar kommunane ulikt frå år til år :

- endringar i inntektssystemet
- endringar i folketalet og alderssamansetjing
- endring i andre kriteriedata
- endring i fordelinga av skjønstilskot
- endring i veksttilskot
- endring i distriktstilskot eller småkommunetillegg
- endringar i skattegrunnlaget
- opptrapping av kompensasjon for gradvis reduksjon i eigedomsskatt i overgangsperiode frå endring i skattereglar f.o.m. 2019 (reduksjon i eigedomsskatt inngår ikkje i utrekninga av prosentvekst i vedlagt tabell).

Det er rekna med ein nominell vekst i kommunane i landet sine samla frie inntekter frå 2022 til 2023 med 3,5 prosent. Denne veksten er rekna i høve til pårekna inntektsnivå i år (rekneskap 2022), medrekna oppjusteringa av skatteinntektene. Den pårekna veksten for kommunane samla i Vestland er også 3,5 prosent.

Auka rammeoverføring blir gitt for nye oppgåver og omfattar også heilårsverknader i denne sammenheng. Utrekna prosentvekst for dei frie inntektene er korrigert for dette i vedlagt tabell, slik at kompensasjon i denne samanheng ikkje inngår i prosentveksten. I utrekning av prosentvekst er det også korrigert for innlemming av øyremerkte tilskot i rammetilskotet.

Tilskot per grunnskule

For 2022 er det gitt eit tilskot på kr 500 000,- per kommunal grunnskule. Tilskotet er gitt med ei særskilt fordeling basert på talet for grunnskular i kommunane i skuleåret 2021/2022 og er finansiert med eit likt beløp per innbyggjar innafor innbyggjartilskotet til kommunane.

Tilskotet er vidareført i framlegget for 2023, i underkant av kr 1,3 mrd. samla for kommunane i landet. Tilskotet inngår i beløpa for innbyggjartilskot i kolonne i vedlagt tabell. Tilskotssats blir prisjustert for 2023 til kr 519 000,- per grunnskule.

Helsestasjon og skulehelseteneste

Den delen av rammetilskotet som er grunngitt med satsinga på helsestasjon og skulehelsetenesta blir vidareført frå 2022 til 2023, med priskompensasjon på 3,7 prosent. For 2023 er rammetilskotet knytt til føremålet kr 987,4 mill. Midlane blir fordelte mellom kommunane på grunnlag av talet på innbyggjarar i alderen 0–19 år, med eit minstenivå på kr 100 000,- per kommune.

Ressurskrevjande tenester

Ordninga med øyremerkte tilskot for ressurskrevjande tenester gjeld for tenestemottakarar til og med det året dei blir 67 år. Utbetaling av tilskot til kommunane i 2023 vil vere basert på direkte lønsutgifter i 2022 knytte til tenestemottakarar.

Det er lagt opp til følgjande for 2023:

- Kompensasjonsgraden blir vidareført med 80 prosent av netto utgifter ut over innslagsnivået. Berekningsgrunnlaget for kompensasjon i 2023 er netto utgifter i 2022.
- Innslagsnivået for å få kompensasjon blir auka per tenestemottakar frå kr 1 470 000,- til kr 1 526 000,-. Auken i innslagsnivå er lik pårekna lønsvekst i prosent i 2022 (3,8 prosent).
- Kompensasjonen som blir utbetalt frå staten til kommunane i 2023, skal kommunane inntektsføre i sine rekneskap for 2022. Kommunane skal inntektsføre den pårekna kompensasjonen i rekneskapen for det same året som utgiftene har vore.
- Tilskot for personar med psykisk utviklingshemming (16 år og eldre) i rammetilskotet blir trekt frå nettoutgiftene i berekningsgrunnlaget. Eventuelle statlege øyremerkte tilskot blir også trekte frå berekningsgrunnlaget.

Ressurskrevjande tenester - tilleggskompensasjon

Mindre kommunar som har særleg høge utgifter til ressurskrevjande tenester, får ein særskilt kompensasjon. Kompensasjonen kjem i tillegg til det ordinære toppfinansieringstilskotet for ressurskrevjande tenester. Det er følgjande kriterium for at kommunar skal få tilskotet:

- mindre enn 3200 innbyggjarar
- høge utgifter til ressurskrevjande tenester per innbyggjar
- gjennomsnittlege skatteinntekter dei siste tre åra som er lågare enn 120 prosent av landsgjennomsnittet

Det blir t.d. ikkje teke omsyn til eigedomsskatteinntekter eller andre kraftinntekter/havbruksmidlar. Ramma for tilskotet er kr 55 mill. i 2022. Kommunane blir i 2022 kompenserte med 80 prosent av netto utgiftene over ein terskelverdi per innbyggjar.

Det er framlegg om å auke ramma for tilleggskompensasjon frå 2022 med kr 26 mill., til kr 82,8 mill., medrekna prisjustering til 2023. Auken i tilskotsramma blir finansiert av eit like stort trekk per innbyggjar på innbyggjartilskotet, som del av rammetilskotet til kommunane.

Heildøgns omsorgsplassar

I statsbudsjettet for 2023 er det ikkje framlegg om å prioritere eigne stimuleringsmidlar i investeringstilskotet til heildøgns omsorgsplassar. Det er pårekna at tilsegnsramma for 2022 vil bli

brukt opp. Den delen av tilseignsramma som kan nyttast til rehabilitering og modernisering/utskifting av eksisterande plassar (ikkje netto tilvekst), er allereie brukt opp.

Vedtak for 2022 – heilårsverknad i 2023

I statsbudsjettet for 2022 vart det løyvd kr 640 mill. meir til gratis kjernetid i SFO for førsteklassingar frå hausten 2022 og kompensasjon kr 187 mill. for bortfall av avkorting av barnetrygd i sosialhjelp frå 1. september 2022. Begge dei nemnde tiltaka vil gi heilårsverknad i 2023.

Konsesjonskraftinntekter

Høge straumprisar har gitt vesentleg høgare verdi på konsesjonskrafta. Det er difor framlegg om eit eittårig trekk på rammetilskotet i 2023 frå kommunar og fylkeskommunar som har inntekter frå konsesjonskraft, og som ligg i område med høgaste prisar. Det samla trekket på landsbasis er kr 3 mrd., fordelt med kr 2,2 mrd. for kommunane og kr 0,8 mrd. for fylkeskommunane.

Kraftkommunane skal rapportere til departementet om verdien av konsesjonskraft innan 1. desember d.å., som eit grunnlag for berekning av trekk i rammetilskotet i 2023. Den endelege fordelinga av trekket vil difor bli fastsett etter 1. desember og innan året er omme. Departementet vil gi nærare informasjon om rapporteringa.

Grunnrenteskatt på havbruk og vindkraft

Kommunane har inntekter frå havbruk frå vekst i oppdrettsnæringa frå Havbruksfond og produksjonsavgift. Frå 1. juli 2022 er det ei ny særavgift på landbasert vindkraft som skal gå til vertskommunane. Kommunane kan også ha eigedomsskatt knytt til havbruk og vindkraft.

Regjeringa gjer framlegg om å innføre grunnrenteskatt for landbaserte vindkraftverk og på havbruk (laks, aure, regnbogeaure) frå 2023, med ein skattesats på 40 prosent. Regjeringa legg opp til at halvparten av inntektene frå grunnrente skal gå til kommunesektoren. Skatten vil bli kravd inn av staten f.o.m. 2023, men vil bli fordelt ut til kommunesektoren først f.o.m. 2024. Totalt er dette pårekna å utgjere om lag kr 3,1 - 3,2 mrd. i inntekter til kommunesektoren i 2024, knytt til skatten som blir kravd inn i 2023. Alle kommunar og fylkeskommunar vil få inntekter frå grunnrenta, men vertskommunar vil få ein større del.

Kommunesektoren sine inntekter frå grunnrenteskatt havbruk og vindkraft vil vere tredelte:

- Ein produksjonsavgift som vil gå direkte til vertskommunane (for havbruk vil også noko gå til vertsfylkeskommunane). Denne er pårekna til kr 750 mill. for havbruk og kr 334 mill. for vindkraft.
- Ein naturressursskatt som vil gå inn i berekningsgrunnlaget for inntektsutjamninga i rammetilskotet til kommunane og fylkeskommunane. Denne er rekna til kr 750 mill. for havbruk og kr 217 mill. for vindkraft.
- Ei ekstraløyving som vil gå inn i rammetilskotet. Denne skal sikre at kommunesektoren får den fastsette delen av grunnrenta på 50 prosent. Denne inntekta er rekna til kr 325 - 400 mill. for havbruk og kr 700 mill. for vindkraft.

Det er førebels ikkje gjort nokon berekningar for den einskilte kommune knytt til desse inntektene. Departementet vil vurdere dette nærare.

Framlegget har ikkje direkte konsekvensar for ordninga med inntekter frå Havbruksfond. Framlegget til auka skattlegging vil likevel kunne bidra til at verdien på konsesjonane blir lågare dersom interessa for å by på desse blir mindre. Dette kan få konsekvensar for utbetalingar frå Havbruksfond.

Inntektssystemet i 2023

Inntektsutjamning

Inntektsutjamninga er 60 prosent av skilnaden mellom kommunen sitt skattenivå og gjennomsnittleg skattenivå for kommunane i landet. Tilleggskompensasjonen – for kommunar med lågt skattenivå – er 35 prosent av det skattenivået i kommunen er under 90 prosent av landsgjennomsnittet. Kompensasjonsgraden blir vidareført som i noverande inntektssystem.

Overgangsordninga INGAR

Overgangsordninga med inntektsgarantitilskot (INGAR) gir kompensasjon for ei utvikling i rammetilskotet med meir negativt avvik enn eit fastsett beløp per innbyggjar (grenseverdien) frå landsgjennomsnittet, frå eitt år til det neste. Grenseverdien for kompensasjon er no kr 400,- per innbyggjar. Det vil m.a.o. vere den delen av utviklinga i rammetilskot frå det eine året til det neste året som er meir enn kr 400,- per innbyggjar svakare enn landsgjennomsnittet, som blir kompensert.

INGAR tek ikkje omsyn til endring i skatt, inntektsutjamning, veksttilskot og skjønstilskot. INGAR tek omsyn til endringar i inntektssystemet, innlemming av øyremerkte tilskot i rammeoverføring, oppgåveendringar, endringar i kriteriegrunnlaget (t.d. talet på eldre og personar med psykisk utviklingshemming), bortfall av småkommunetillegg og nedgang eller bortfall av distriktstilskot.

Teljetidspunkt

For 2023 gjeld folketal per 1. juli 2022 for innbyggjartilskotet (medrekna overgangsordninga INGAR) og kriteria for aldersgrupper i utgiftsutjamninga. Andre kriteriedata i utgiftsutjamninga er frå 1. januar 2022. Oppdatering av folketal i inntektsutjamninga blir vidareført med teljedato 1. januar i sjølve budsjettåret (2023).

Veksttilskot

Veksttilskotet blir gitt til kommunar som har hatt ein årleg befolkningsvekst dei siste tre åra høgare enn ei vekstgrense i prosent (gjennomsnitt per år). I 2023 blir vekstgrensa ført vidare med 1,4 prosent.

Veksttilskotet blir gitt med eit fastsett beløp per innbyggjar utover vekstgrensa. Beløpet blir prisjustert i 2023 til kr 64.555,-.

Fjaler kommune er einaste kommune i Vestland som får veksttilskot i 2023.

Distriktstilskot Sør-Noreg utanom småkommunetillegg

Distriktstilskotet skal ivareta kommunar i Sør-Noreg med svak samfunnsutvikling. Det blir gitt til kommunar som har ein distriktsindeks på 46 eller lågare.

Skattenivået må ha vore under 120 prosent av landsgjennomsnittet i gjennomsnitt for dei siste tre åra, for at kommunen skal få tilskot.

Den eine delen av tilskotet blir gitt med ein sats per kommune, og den andre delen av tilskotet blir gitt med ein sats per innbyggjar. Begge delane av tilskotet blir gradert på grunnlag av distriktsindeksen slik at lågare indeks gir større tilskot.

Småkommunetillegg

Småkommunetillegget blir gitt til kommunar med under 3200 innbyggjarar. Tilskotet er gradert på grunnlag av distriktsindeks. Jo høgare distriktsindeks, jo større trekk i høve til fullt tilskot (opp til 50 prosent). Dei kommunane som har lågast indeks får ikkje noko trekk i høve til fullt tilskot. Skattenivået må ha vore under 120 prosent av landsgjennomsnittet i gjennomsnitt for dei siste tre åra, for at kommunen skal få tilskot.

Utgiftsbehov

Gjennom utgiftsutjamninga i inntektssystemet skal kommunane få full kompensasjon for skilnader i kostnader som dei ikkje sjølve kan påverka. Grunnlaget for omfordelinga i utgiftsutjamninga er utgiftsbehovet per innbyggjar for landsgjennomsnittet og for den einskilde kommune. Utgangspunktet for berekning av utgiftsutjamninga for 2023 blir rekneskapstal for 2019. På bakgrunn av koronapandemien, blir korkje rekneskapsåret for 2020 eller 2021 nytta som berekningsgrunnlag.

Inndelingstilskot

Samanslåingskommunar får eit årleg inndelingstilskot. Tilskotet blir gitt årleg frå og med år 2020 for ein periode på femten år og blir deretter trappa ned over fem år. Inndelingstilskotet blir tillagt priskompensasjon kvart år. Tilskotet erstattar bortfall av basistilskot og eventuelt bortfall av småkommunetilskot/reduksjon distriktstilskot som følgje av samanslåinga. Berekningsgrunnlaget er inntektssystemet i 2016 då basistilskotet var kr 13,2 mill. for kvar kommune (før endringane i inntektssystemet i 2017 med gradering av basistilskot m.m.).

Inndelingstilskotet er tillagt priskompensasjon frå 2022 til 2023 (3,7 prosent).

Framlegg til endring i inntektssystemet

I mai 2020 vart det sett ned eit offentleg utval som skulle gjere ei heilskapleg gjennomgang av inntektssystemet. Utvalet har no lagt fram si utgreiing i ein NOU og kome med framlegg til endringar. Framlegget er no på høyring. Regjeringa tek sikte på å kome med framlegg til nytt inntektssystem for kommunane i kommuneproposisjonen våren 2023, med verknader frå 2024.

Skjønstilskot

Basisramma for skjønstilskot til kommunane for heile landet blir redusert frå kr 850 mill. i 2022 til kr 800 mill. i 2023. Vestland si ramme er redusert frå kr 145,0 mill. i 2022 til kr 139,1 mill. i 2023.

Ein del av skjønnsramma for 2023 vil først bli fordelt mellom kommunane i budsjettåret 2023. Statsforvaltaren i Vestland har gjort ei overordna fordeling av skjønsmidlane mellom ordinært skjøn i statsbudsjettet (kr 109,1 mill.), fornyings- og innovasjonsprosjekt (kr 15,0 mill.) og til fordeling i budsjettåret (kr 15,0 mill.).

Masfjorden kommune får ikkje skjønstilskot i 2023. I sin orientering til kommunane skrivar statsforvaltaren følgjande vurdering om korfor Masfjorden kommune ikkje får tildelt tilskot i 2023:

Folketalsutviklinga har vore jamt negativ dei siste fem åra. Kommunen hadde i 2021 høge utgifter til ressurskrevjande tenester, og får i 2022 tilleggskompensasjon på 2,9 mill. kroner etter ei ny sentral ordning. Frie inntekter i 2021 (alt inkl. + havbruksmidlar) korrigerert for variasjon i utgiftsbehov er på 136, mot landsgjennomsnittet på 100. Kommunen har såleis eit godt inntektsgrunnlag som følgje av skatt og avgifter frå kraftverksemd og havbruk, med låg lånegjeld og høgt disposisjonsfond samanlikna med driftsinntektene. Med bakgrunn i høge inntekter får ikkje kommunen skjønstilskot.

5.2 KS prognosemodell

Med bakgrunn i framlegg til statsbudsjett for 2023 har KS utarbeid følgende prognose for skatt og rammetilskot for Masfjorden kommune i perioden 2023 – 2026:

MASFJORDEN	Inngang/A1	2022	2023	2024	2025	2026
MASFJORDEN	4634					
<i>2023-prisnivå for årene 2023-2026</i>			PROGNOSE			
1000 kr		2022	2023	2024	2025	2026
Imbyggertilskudd (likt beløp pr innb)		43 199	46 046	46 406	46 679	46 680
Utgiftsutjevningen		37 357	37 164	37 381	37 356	37 357
Overgangsordning - INGAR		-80	593	-	-	-
Saker særskilt ford (inkl. per grunnskole, helsestasjon skolehelse, barnevernsreform, bortfall eiende		311	1 880	1 880	1 846	1 846
Småkommunetillegg		3 017	3 129	3 129	3 129	3 129
Koronapandemi - tilleggsbevilgninger gjennom imbyggertilskuddet og tabell-C (skjønn statsforvalteren, linje 47, kommer i tillegg)		277				
Tilleggsnummer statsbudsjett - økt realvekt og oppgaveendringer		838				
Tilleggsnummer statsbudsjett - nytt tilskudd per kommunal grunnskole inkl. finansingstrekk		1 120				
Tilleggsnummer statsbudsjett - redusert rammetilskudd som følge av økt skatteanslag		-770				
Stortinget saldering budsjett 2022		4				
Endringer etter Stortingets budsjettssaldering 2022		58				
Stortinget opprinnelig saldering budsjett 2018 - 2021						
RNB 2018 - 2022 (utenom koronapandemi)		-2 951				
Nysaldering av statsbudsjett 2018 - 2021 (utenom koronapandemi)						
Sum rammetilsk uten inntektsuttj og ekstra skjønn statsforvalter (se linje 47 og 50 nedenfor)		82 380	88 812	88 796	89 011	89 012
Netto inntektsutjevning		-3 115	-2 719	-3 764	-3 764	-3 764
Sum rammetilskudd for ekstra skjønn fra statsforvalteren		79 265	86 093	85 032	85 247	85 248
Rammetilskudd - endring i %		-5,0	8,6	-1,2	0,3	0,0
Skatt på formue og inntekt		67 187	62 681	64 687	64 687	64 687
Skatteinntekter - endring i %		6,1	-6,71	3,20	-	-
Andre skatteinntekter (eiendomsskatt)		-	-	-	-	-
Sum skatt og rammetilskudd (avrundet) ekskl. ekstra skjønn fra statsforvalteren		146 500	148 800	149 700	149 900	149 900

5.3 Eieendomsskatt

Det er frå og med 2019 sett av kompensasjon for kommunar som får reduserte inntekter som følgje av at dei ikkje lenger kan krevje eieendomsskatt på produksjonsutstyr og installasjonar. Masfjorden kommune får ikkje kompensert dette tapet.

Masfjorden kommune har hatt eieendomsskatt på «verk og bruk» i mange år. Frå 2020 endra Masfjorden kommune utskrivingsalternativ, frå eieendomsskattelova § 3 første ledd bokstav c i 2019 til eieendomsskattelova § 3 første ledd bokstav d frå 2020. Utskrivingsalternativet med heimel i bokstav d omfattar all næringsseigedom.

I driftsbudsjett 2023 er det budsjetttert med 25,0 mill. i eieendomsskatteinntekter. Dette ligg 0,5 mill. over 2022 nivået.

5.4 Konsesjonskraft

Kommunen har krav på konsesjonskraftinntekter som ei erstatning for å stille naturressursar til disposisjon for kraftutbygging. Inntil 10 % av kraftmengda går som konsesjonskraft til utbyggingskommunen. Kommunen sitt uttak kan ikkje overstige behovet for alminneleg forsyning i kommunen. Kommunen har teke ut 30 GWh over fleire år, medan forbruket har vore på midten av 20 talet. Etter semje med fylkeskommunen, tek Masfjorden ut 35 GWh frå 2015. Fylket gjer frå 2008 krav på uttak av all kraft utover det som er kommunen sin alminneleg forsyning. Dersom forbruket i kommunen i åra framover vert mindre enn 35 GWh gjer fylket krav på eit finansielt etteroppgjør. På den andre sida vil kommunen ha krav på eit finansielt etteroppgjør om forbruket aukar i kommunen.

Konsesjonskrafta er ei variabel inntekt, der utviklinga i kraftmarknaden/kraftprisen avgjer kva pris ein oppnår i økonomiplanperioden. Varige endringar i kraftprisen og volum kan gi store utslag i inntektsposten.

Avtalen med fylkeskommunen om kraftuttak går ut i 2022 og medfører ein stor nedgang i kraftvolumet som Masfjorden kommune har rett på. I budsjett 2023 er det lagt til grunn ei brutto salsinntekt på 10,0 mill. Det heftar stor uvisse kring denne prognosen.

5.5 Løn, pensjon og sosiale kostnader

Lønnsbudsjett 2023 byggjer på lønsmasse frå august 2022. Alle årsverk er i budsjett 2023 vidareført med anslått lønnsnivå per 01.01.2023 og det er lagt opp til ein lønnsauke på 2,0 % i 2023 med verknad frå mai månad. Budsjettert lønnsoppgjjer i 2023 har følgeleg ei ramme på 1,5 mill. før sosiale utgifter, og er fordelt i driftsbudsjettet på tenesteområda. I framlegget til statsbudsjett 2023 er det anslått med ein lønnsvekst på 4,2 % i kommunaldeflatoren. Budsjett 2023 har ikkje funnet rom for ein så høg lønnsauke.

Pensjonskostnadar er i budsjettet på brutto 19 % for KLP og 13 % for SPK medlemmer. Desse er fordelt på tenesteområda i høve til underliggende lønsmasse. Felleskostnader som premieavvik, amortisering av dette og premiefond, er budsjettert under rammeområde Andre tenesteområde. Budsjettert samla pensjonskostnad i 2023 er i samsvar med siste aktuarprognose frå pensjonsleverandørane.

Pensjonsutgiftene har vore aukande dei siste åra bl.a. på grunn av lengre levetid i befolkninga. Frå og med 2002 blei det innført nye rekneskapsreglar for pensjon kor det blei gitt høve til å inntektsføre eit premieavvik når pensjonsinnbetalinga frå kommunen til pensjonsselskapet er større enn berekna pensjonsutgift. Kommunane har kunne velje om ein vil utgiftsføre dette premieavviket i det neste året i sin heilskap eller fordele denne utgifta dei neste 15 årene. Masfjorden kommune har valt 15 år. Ordninga vart lagt om frå og med 2012, slik at denne ordninga er endra frå 15 til 10 år. Frå 2014 skal utgifta fordelast over 7 år.

Dette har ført til at ein har akkumulert store premieavvik som må førast som utgift over tid. Dette fører også til eit avvik mellom rekneskap og likviditeten. På denne bakgrunn vil det i aukande grad bli nødvendig å utgiftsføre premieavvik frå tidlegare år. Masfjorden kommune har sett av midlar til disposisjonsfond knytt til dekking av premieavvik, og har difor reservar til å dekke denne utfordringa.

Budsjettet legg til grunn arbeidsgjevaravgift i tråd med sone 2, 10,6% for alle tilsette i kommunen.

Regjeringa har i sitt framlegg til statsbudsjett for 2023 foreslått 5,0 prosent ekstra arbeidsgjevaravgift for løningar over kr 750.000. Dette er ikkje innarbeidd i driftsbudsjettet i påvente av endeleg vedtak i Stortinget. Om forslaget skulle gå gjennom vil dette gje ein beskjeden utslag for Masfjorden kommune.

5.6 Finansinntekter

Finansinntekter er summen av rente på bankinnskott, plasserte fondsmidlar, utbytte, rente- og avdrag på utlån av næringslån og startlån (etableringslån). Driftsbudsjettet for 2023 legg til grunn 0,75 mill. i renteinntekter frå bank plasseringar, noko høgare enn tidlegare år som følge av høgare rentenivå. Avkastinga på fondsmidlar er usikker, og det er ikkje budsjettert med gevinst eller tap på desse plasseringar. Det er sett av midlar på disposisjonsfond, 9,9 mill. kr for å dekke eventuelle tap på plasseringar. Dei avsette midlane kan nyttast når plasseringane vert realisert.

5.7 Rente- og avdragsutgifter, gjeldssituasjon

Gjeldseksposeringa til Masfjorden kommune har auka betrakteleg etter det høge investeringsnivået i 2019 og 2020. Netto gjeld i prosent av brutto driftsinntekt har auka frå 25 % i 2018 til 53 % ved utgangen av 2020. Det høge gjeldsnivået bindar ein større del av kommunen sine inntekter til betjening av renter og avdrag, og gjennom det reduserer handlingsrommet tilgjengeleg for tenesteproduksjon. Som følge av dette ble det innført lånestopp i både 2021 og 2022. Budsjett 2023 legg også eit lågt investeringsnivå som blir finansiert utan nye låneopptak.

Netto rente- og avdragsutgifter er i budsjett 2023 på 10,7 mill., og utgjør 4,0 prosent av brutto driftsinntekt i budsjettåret.

5.8 Driftsresultat

Netto driftsresultat, som er eit av dei viktigaste nøkkeltala i kommunerekneskapen, viser kva kommunen sit igjen med av driftsinntekter når alle springande driftsutgifter inklusiv renter og avdrag er betalt. Budsjett 2023 legger opp til eit netto driftsunderskot på 3,7 prosent som følge av kommunen sine medfinansieringsforpliktingar nytt til bustadutvikling. Korrigert for dette, hadde resultatet vert eit netto driftsoverskot på 0,1 prosent.

Basert på berekningar utført av Teknisk berekningsutval for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU), bør ein kommuneøkonomi i balanse ha eit netto driftsoverskot på minimum 1,75 % av driftsinntektene over tid. Eit slikt driftsnivå vil gje rom for avsetjingar til framtidig bruk, og til å finansiera deler av framtidige investeringar, slik at behovet for låneopptak vert redusert. Med høgare eigenfinansiering av nye investeringar, vil gjeldsveksten ikkje leggja for store bindingar på kommunen sitt framtidige handlingsrom.

Kommunestyret har sjølv i K-sak 058/2020 vedtatt handlingsregler for utvikling av kommunen sin økonomi over tid. Netto driftsresultat i budsjett 2023 ligg 4,3 mill. under handlingsregelen.

6 RAMMEOMRÅDA DRIFT 2023

6.1 Folkevalde organ

Rammeområdet omfattar funksjonane politisk styring og kontroll og revisjon.

Folkevalde organ (tal i heile tusen)	Rekneskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Endring 2022-2023
T1000 POLITISK STYRING	2 066	2 107	2 236	129
T1100 KONTROLL OG REVISJON	666	751	855	104
Sum tenesteområde	2 732	2 858	3 091	233

Driftsbudsjettet for politisk styring omfattar:

- Godtgjering til ordførar, varaordførar i 20 % og folkevalde på kr 1 692 000
- Driftsbudsjett politisk valde på kr 339 000
- Tilskot til dei politiske partia representert i kommunestyret på kr 40 000
- Driftsbudsjett valavviking på kr 100.000
- Driftsbudsjett råd og utval på kr 50 000
- Fordelte fellesutgifter på kr 15 000

Kontroll og revisjon omfattar utgifter knytt til rekneskaps- og forvaltningsrevisjon og kontrollutval. Kontrollutvalet ble frå 2020 styrka frå 3 til 5 personar, i tråd med ny lov. Om lag halvparten av styrkinga i 2023 er knytt til endra fordeling av utgifter mellom deltakarkommunane innan revisjonssamarbeidet.

6.2 Administrasjon

Rammeområdet omfattar administrativ leiding med støtte- og fellesfunksjonar.

Administrasjon (tal i heile tusen)	Rekneskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Endring 2022-2023
T1200 ADMINISTRASJON	13 590	16 289	16 510	221
Sum tenesteområde	13 590	16 289	16 510	221

Lønsmassen i 2023 driftsbudsjettet for rammeområde administrasjon omfattar 13,7 årsverk:

- Leiargruppe 4,5 årsverk
- Rådgjevar 2,0 årsverk
- Løn og personal 2,0 årsverk
- Økonomi 2,0 årsverk
- IKT 1,0 årsverk
- Servicetorg 2,0 årsverk
- Teknisk 0,2 årsverk

Tal årsverk knytt til støtte- og fellesfunksjonar er styrka med 1,0 årsverk i høve 2022. Utvidinga er i budsjettet finansiert med refusjonar frå Gulen kommune i delar av budsjettåret.

Budsjettgrunnlaget for 2023 fordeler seg vidare med 12,8 mill. til lønn, 4,3 mill. til drift og 0,6 mill. i refusjonar. Refusjonar omfattar rekneskapsteknisk føring av tenesteytingsavtale med Masfjorden sokn, samt refusjon/frikjøp administrativ- og rådgjevarressurs.

6.3 Barnehage

Rammeområdet omfattar drift av kommunen sine 3 barnehagar, samt fordelte fellesutgifter.

Barnehage (tal i heile tusen)	Rekneskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Endring 2022-2023
T2010 FØRSKULE	13 444	13 718	16 628	2 910
T2110 STYRKA TILBOD	2 014	1 414	887	-527
T2210 FØRSKULELOKALE	2 072	2 071	2 064	-7
Sum tenestekområde	17 530	17 202	19 579	2 376

Av netto ramme på 19,6 mill. i budsjettgrunnlaget for 2023 står kapital (avskrivningar) og fordelte fellesutgifter for 0,7 mill. Resten av ramma på 18,9 mill. går til tenesteproduksjon inklusiv førskulelokaler, og fordeler seg mellom barnehagane som følger:

Barnehagedrift og førskulelokaler, ekskl. fellesutgifter (tal i heile tusen)	Barnehagedrift		Førskulelokaler	
	Budsjett 2023	Endring 2022-2023	Budsjett 2023	Endring 2022-2023
Nordbygda barnehage	8 064	778	280	-33
Indre Masfjorden barnehage	3 499	459	155	0
Sandnes barnehage	5 596	1 147	173	-75
Reinhald alle barnehagar			1 091	76
Sum	17 159	2 384	1 699	-32

Rammeområdet er i budsjett 2023 styrka med i underkant av 2,4 mill. Styrkinga er naudsynt som følge av fleire barn som er planlagt i barnehagane i høve 2022. Største endringa er for Sandnes.

Årsverk og tal barn	Årsverk i budsjett 23	Tal barn i budsjett 22	Tal barn i budsjett 23	Endring tal barn 22-23
Nordbygda barnehage	14,00	38	40	+2
Indre Masfjorden barnehage	5,85	11	13	+2
Sandnes barnehage	9,62	27	32	+5
Reinhald alle barnehagar	1,71			
Sum	31,18	76	85	+9

Tal barn er gjennomsnitt gjennom budsjettåret. Alle tre barnehagane tilfredstillar bemanningsnorm og vedtak om plantid. Budsjettet er sett opp i samsvar med opptak med søknadsfrist 1.oktober 2022.

6.4 Skule

Rammeområdet omfattar, PPT, MOT, vaksenopplæring og drift av kommunen sine 3 skular, samt fordelte fellesutgifter.

Skule (tal i heile tusen)	Rekneskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Endring 2022-2023
T2020 GRUNNSKULE	35 234	38 774	39 091	317
T2130 VAKSENOPPLÆRING	-41	0	375	375
T2150 SKULEFRITIDSTILBOD	1 371	1 443	1 549	106
T2220 SKULELOKALE	6 906	7 529	7 546	17
T2230 SKULESKYSS	1 485	1 380	1 380	0
Sum tenestekområde	44 955	49 126	49 941	815

Av netto ramme på 49,9 mill. i budsjettgrunnlaget for 2023 står kapital (avskrivningar) og fordelte fellesutgifter 2,4 mill., og skuleskyss står for 1,4 mill. Resten av ramma på 46,2 mill. går til tenesteproduksjon inklusiv skulelokalar, og fordeler seg mellom skulane som følgje:

Grunnskuledrift og skulelokalar, ekskl. fellesutgifter (tal i heile tusen)	Skuledrift inkl. SFO		Skulelokalar	
	Budsjett 2023	Endring 2022-2023	Budsjett 2023	Endring 2022-2023
Sentralt (fellesutgifter)	766	-219		
PPT	1 000	0		
MOT	502	10		
Vaksenopplæringa	375	375		
Matre skule	10 734	165	607	-30
Nordbygda skule	16 057	-432	900	-31
Sandnes skule	10 845	899	525	-95
Reinhald alle skulane			3 870	60
Sum	40 279	798	5 902	-96

Styrkinga for både Matre og Sandnes skule er i stor grad som følgje av bortfall av refusjonsinntekter for gjesteelevar.

Årsverk og tal elevar	Årsverk i budsjett 23	Tal elevar i budsjett 22	Tal elevar i budsjett 23	Endring tal elevar 22-23
MOT	0,52			
Vaksenopplæringa	1,29			
Matre skule (inkl. SFO)	14,41	50	46	-4
Nordbygda skule (inkl. SFO)	21,36	104	106	+2
Sandnes skule (inkl. SFO)	14,30	58	50	-8
Reinhald alle skulane	5,73			
Sum	57,61			-10

Tal elevar er gjennomsnitt gjennom budsjettåret.

6.5 Helse

Rammeområdet omfattar kommunen sin helse- og legeteneste.

Helse (tal i heile tusen)	Rekneskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Endring 2022-2023
T2320 HELSE OG SKULEHELSE	1 180	1 627	1 648	21
T2330 ANNA HELSEARBEID	49	50	50	0
T2410 DIAGNOSE, BEHANDLING	11 175	12 609	12 668	59
T2560 ØH DØGNOPPHOLD	503	732	750	18
Sum tenesteområde	12 908	15 019	15 116	97

Helsestasjons- og skulehelsetenesta er i 2023 budsjetttert med 2,4 årsverk, inklusiv årsverk finansiert av prosjektmidlar. Me ser eit auka behov i denne tenesta, spesielt inn mot skulehelsetenesta med fokus på psykisk helse blant barn og unge. Eit viktig forebyggjande arbeid, som er eit satsingsområde nasjonalt.

Anna førebyggjande helsearbeid omfattar miljøretta helsevern, ei teneste som Masfjorden kommune kjøper frå Alver kommune. Posten er vidareført i budsjett 2023 med same nivå som i 2022.

Budsjettgrunnlaget for diagnose, behandling og rehabilitering for 2023 omfattar 10,86 årsverk fordelt som følgje:

- Psykisk helse 1,86 årsverk (ingen endring i høve 2022)
- Legekontor 7,00 årsverk (ingen endring i høve 2022)
- Fysioterapi 1,00 årsverk (ingen endring i høve 2022)
- Hjelpemidlar 1,00 årsverk (ingen endring i høve 2022)

Det har ikkje lukkast å rekruttere i fastlegestilling som har stått ledig sidan 1.mai 2022. Dersom ein får rekruttert til stillinga er budsjett for legetenesta underbudsjettet.

Det er satt av 1,8 mill. til kjøp av legevaktteneste frå Alver kommune og 0,75 mill. for tilbod om augeblikkeleg hjelp døgnopphald i budsjettgrunnlaget for 2023. Desse to postane står for 2,55 mill. av nettoramman for rammeområde Helse i 2023. Alver kommune har signalisert ei oppjustering av bemanninga ved Nordhordland legevakt. Årsaka til dette er auke i etterspurnaden etter legevakttenester, og fordi ein misser bemanningsbufferen legevakta har hatt frå tilsette på ØHD-sengeposten. Kostnadsauken på NHLV vert i hovudsak dekkja inn med midlar som er sett av til ØHD. Alver kommune har også føreslege ei endring i kostnadsfordelinga mellom kommunane. Dette er ikkje teke høgd for i budsjettframlegget.

6.6 Sosial og barnevern

Rammeområdet omfattar drift av felles NAV kontor, sosialhjelp, barnevernstenesta, samt bistand til etablering eller utbetring av eigen bustad.

Sosial og barnevern (tal i heile tusen)	Rekneskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Endring 2022-2023
T2420 SOSIALT FØREBYG. ARBEID	397	1 168	1 219	51
T2440 BARNEVERNTENESTE	1 522	1 500	1 500	0
T2510 BV TILTAK I FAMILIEN	39	50	50	0
T2520 BV TILTAK UTANFOR FAM.	1 307	3 350	3 350	0
T2810 SOSIALHJELP	755	1 450	1 500	50
T2830 BISTAND ETABLERING/UTBETRING	0	159	0	-159
Sum tenesteområde	4 021	7 677	7 619	-58

Sosialt førebyggjande arbeid omfattar vertskommunesamarbeidet med Masfjorden kommune som vertskommune om interkommunalt NAV kontor. Budsjett 2023 legg til grunn 5,95 årsverk i drift og 1,0 årsverk knytt til prosjektstillingar (eksternfinansiert). Refusjonar frå kommunane i samarbeidet (Gulen, Modalen, Austrheim og Fedje) er budsjettet i underkant av 4,7 mill.

Masfjorden kommune kjøper barnevernstenester frå Gulen kommune. Utgifter knytt til dette, samt barnevernstiltak både i og utanfor familien er i budsjett 2023 vidareført på same nivå som 2022, i påvente av budsjettprognose frå vertskommunen. Dei faktiske utgifter blir påverka av talet på saker og omfang av barnevernstiltak. Utgifter til barnevernstiltak utanfor familien auka sterkt frå 2021 til 2022 i samband med nytt kostnadskrevjande tiltak. Tidlegare har tiltak i barnevernet vore basert på eigendel frå kommunane, men ved innføringa av barnevernsreforma i 2022 må kommunane ta heile kostnaden med tiltak i barnevernet.

Sosialhjelp er også omfatta av vertskommunesamarbeidet og Masfjorden kommune administrerer desse utbetalingane for alle kommunar i samarbeidet. Det er i budsjett 2023 lagt sosialstønad på 7,7 mill. på vegne av innbyggjarar i dei andre kommunane, med tilsvarande refusjonsinntekt.

6.7 Pleie og omsorg

Rammeområdet omfattar drift av frivilligsentralen, støttekontakt, institusjonsdrift med kjøkken, vaskeri, reinhald og vaktmeistertjenester, heimetenesta med Svingen og dagsenter, samt drift av kommunale omsorgsbustader.

Pleie og omsorg (tal i heile tusen)	Rekneskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Endring 2022-2023
T2340 AKTIVISERING OG SERV.TEN.	179	-706	637	1 343
T2530 INSTITUSJONSDRIFT	27 645	28 098	26 469	-1 629
T2540 HEIMETENESTA	14 953	19 112	20 592	1 480
T2610 INSTITUSJONSLOKALE	7 139	9 225	8 759	-466
T2650 KOMM. OMSORGSBUSTADER	1 408	1 089	1 023	-66
Sum tenesteområde	51 324	56 817	57 480	663

Aktivisering og servicetjenester til eldre og personar med nedsett funksjonsevne omfattar utgifter til støttekontakt, dagtilbod og transport til aktivitet-, jobb- og dagtilbod. Budsjettgrunnlaget for 2023 omfattar og drift av kommunal frivilligsentral.

Helse- og omsorgstenester i institusjon omfattar drift av Masfjorden sjukeheim med kjøkken, samt avdelinga sin del av fordelte fellesutgifter (kr 487 000). Budsjett 2023 legg til grunn brukarbetalingar på sjukeheimen og frå kjøkkendrift på til saman 5,4 mill. Institusjonsdrift i budsjettgrunnlaget for 2023 omfattar 37,3 årsverk på sjukeheimen og 2,3 årsverk på kjøkkendrift.

Helse- og omsorgstenester til heimebuande omfattar Masfjorden bu- og aktivitetssenter og heimetenesta, samt avdelinga sin del av fordelte fellesutgifter (kr 463 000). Budsjett 2023 legg til grunn 11,3 mill. i refusjon for ressurskrevjande tenester inklusiv tilleggskompensasjon, samt 0,5 mill. i brukarbetalingar for heimehjelp. Heimetenesta inklusiv Masfjorden bu- og aktivitetssenter er i budsjettgrunnlaget for 2023 lagt inn med 38,6 årsverk.

Institusjonslokale omfattar vaskeri, reinhald på sjukeheimen, helse og heimetenesta, samt vaktmeister på sjukeheimen. Dette utgjer til saman 5,9 årsverk inklusiv felles reinhald. Lisens til nytt signalanlegg og fellesutgifter for Fensfjordbygg er også høyrande til dette budsjettområde.

Masfjorden kommune overtok våren 2021 10 nye omsorgsbustader. 7 av desse er no leigd ut til funksjonshemma, og ein vert disponert som avlastningsbustad. Budsjettområde Kommunale omsorgsbustader omfattar drift og vedlikehald for både dei nye og gamle bustadane. Det er budsjettert med 2,4 mill. i leigeinntekter i 2023.

6.8 Kultur

Rammeområdet omfattar idrettsskolen, kulturaktivitetar, bibliotek, kulturskule, kulturforvaltning, drift og vedlikehald av idrettsanlegg, samt kulturmidlar til lag og organisasjonar.

Kultur (tal i heile tusen)	Rekneskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Endring 2022-2023
T2310 AKTIVITETSTILBOD	402	412	360	-52
T3650 KULTURMINNEFORVALTN.	10	70	70	0
T3700 BIBLIOTEK	1 130	1 079	1 098	19
T3730 KINO	11	20	20	0
T3750 MUSEUM	534	592	642	50
T3770 KUNSTFORMIDLING	47	131	130	-1

T3800 IDRETT, TILSKOT ANLEGG	154	379	249	-130
T3810 KOMM. IDRETTSANLEGG	1 859	3 693	1 678	-2 015
T3830 KULTURSKULEN	2 801	2 904	2 970	66
T3850 ANDRE AKTIVITETAR	174	157	157	0
T3860 KOMMUNALE KULTURBYGG	2	1 108	48	-1 060
Sum tenesteområde	7 124	10 545	7 422	-3 123

Teneste 2310 aktivitetstilbod barn og unge omfattar idrettsskulen med 0,48 årsverk. Budsjett 2023 er vidareføring av gjeldande nivå utan nye tiltak.

Teneste 3650 kulturminneforvaltning omfattar tilskotsmidlar som blir fordelt etter søknad. Budsjett 2023 er vidareført på same nivå som i 2022.

Teneste 3700 bibliotek omfattar 1,03 årsverk og budsjett 2023 er vidareføring av gjeldande nivå.

Teneste 3750 museum omfattar blant anna driftsavtale med Museum Vest for Bjørn West – museet på kr 480.000.

Teneste 3770 kunstformidling er i budsjettgrunnlaget for 2023 vidareført på same nivå som i 2022.

Teneste 3800 idrett og tilskot til andre sine idrettsanlegg omfattar kulturmidlar til idrettslag på kr 54 000 og vedlikehaldsavtalar for idrettsanlegg i Masfjorden kommune på til saman kr 195 000. Reduksjonen i høve 2022 skuldast ekstrabevillingar som ikkje er vidareført.

Teneste 3810 kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg omfattar drift av Matre symjebasseng og Nordbygda sentralidrettsanlegg. Reduksjonen i høve 2022 skuldast forskoteringar og ekstrabevillingar som ikkje er vidareført.

Teneste 3830 musikk- og kulturskular omfattar drift av kulturskuletilbodet i kommunen i tillegg til den kulturelle spaserstokken. Tenesteområdet dekkar administrasjonskostnader for heile kultursektoren i tillegg. Det er 4,2 årsverk knytt til kulturskulen og administrasjon av kultursektoren.

Teneste 3850 andre kulturaktivitetar og tilskot til andre sine kulturbygg omfattar kulturmidlar til lag og organisasjonar, og er ei vidareføring av gjeldande nivå utan nye tiltak.

Teneste 3860 kommunale kulturbygg omfattar i 2022 arbeid knytt til universell turveg dagsturhytta. Dette arbeidet er planlagt ferdigstilt i 2022, og forklarar reduksjonen i 2023 i høve året før. Kommunen vil få kr 720.000 i spelemidlar etter at tiltaket er ferdigstilt. Denne inntekta kjem truleg i 2023, men er ennå ikkje innarbeidd i ramma.

6.9 Kyrkja

Rammeområdet omfattar driftstilskot til Masfjorden sokn. Kommunal tilskot til andre trus- og livssynssamfunn ble frå 2021 overtatt av staten.

Kyrkja (tal i heile tusen)	Rekneskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Endring 2022-2023
T3900 DEN NORSKE KYRKJA	2 977	3 222	3 133	-89
T3920 TILSKOT TIL ANDRE	0	0	0	0
T3930 GRAVPLASSAR	510	510	510	0
Sum tenesteområde	3 487	3 732	3 643	-89

Reduksjonen i høve 2022 skuldast at budsjett 2022 omfattar ekstraordinær vedlikehald på 0,2 mill. som er finansiert av tidlegare avsette fondsmidlar. Korrigert for dette forholdet er endringa i 2023 i høve 2022 ein styrking på kr 111.000.

Driftstilskotet for 2023 til Masfjorden sokn fordeler seg som følgje:

Administrasjon og drift	2 508 000
Renter og avdrag	370 000
Tenesteytingsavtale inkl. sekretærfunksjon	175 000
Kyrkjegardar	510 000
Prestetilskot	80 000
Sum driftstilskot	3 643 000

6.10 Teknisk

Rammeområdet omfattar eigedomsforvaltning, landbruks- og naturforvaltning, vedlikehald av kommunale vegar, brannberedskap og sjølvkosttenestar.

Teknisk (tal i heile tusen)	Rekneskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Endring 2022-2023
T2651 KOMM. DISP. BUSTADER	1 091	2 528	988	-1 540
T2851 FYLKESVEGAR	200	922	223	-699
T3010 PLANSAKSBEHANDLING	1 250	1 151	1 327	176
T3020 BYGGJESAK, EIGARSEKSJON.	56	493	599	106
T3030 KART OG OPPMÅLING	754	1 425	967	-458
T3150 BUSTADBYGGJING	1 253	10 120	10 082	-38
T3290 LANDBRUKSFORVALTNING	809	913	924	11
T3320 KOMMUNALE VEGAR	4 185	4 629	4 149	-480
T3350 REKREASJON I TETTSTAD	117	586	123	-463
T3380 FEIING	-192	-169	27	196
T3390 BRANN	4 659	3 627	4 148	521
T3400 PRODUKSJON AV VATN	1 549	1 261	1 297	36
T3450 DISTRIBUTUSJON AV VATN	-1 992	-1 747	-2 089	-342
T3500 AVLØPSRENSING	234	169	172	3
T3530 AVLØPSNETT	15	42	32	-10
T3540 SLAM	-790	-673	-803	-130
T3600 NATURFORVALTNING	195	38	102	64
Sum tenestekområde	13 393	25 316	22 268	-3 048

Rammeområdet Teknisk har ansvaret for felles reinhald for kommunale bygg utanom sjukeheimen, med 9,66 årsverk som er fordelt på dei ulike rammeområda:

Administrasjonslokale	0,62 årsverk
Førskulelokale	1,62 årsverk
Skulelokale	5,73 årsverk
Institusjonslokale	1,20 årsverk
NAV kontor	0,31 årsverk
Symjebasseng	0,18 årsverk

Teneste 2651 kommunalt disponerte bustader omfattar 1,7 årsverk knytt til administrasjon og vedlikehald av dei kommunale bustadane, og budsjettet legg til grunn 2,8 mill. i husleigeinntekter. Det

høge forbruket i 2022 skuldast tilrettelegging av bustadar for ukrainske flyktningar, og forklarar reduksjonen i budsjettgrunnlaget for 2023.

Teneste 2851 fylkesvegar ligg utanfor ordinært kommunalt ansvarsområde og gjeld veglys. Tilskot frå Statens vegvesen er i budsjett 2023 vidareført uendra. Det høge forbruket i 2022 er som følge av veg- og punktutbetringar som ikkje er vidareført til 2023.

Teneste 3010 plansaksbehandling omfattar 0,5 årsverk og budsjett 2023 er ei vidareføring av gjeldande nivå.

Teneste 3020 byggjesaksbehandling og eigarseksjonering omfattar 1,2 årsverk, og budsjett 2023 legg til grunn 0,7 mill. i gebyrinntekter. Det faktiske inntektsnivået er avhengig av tal saker og saksomfang, og det heftar usikkerheit kring prognosen.

Teneste 3030 kart og oppmåling omfattar 1,2 årsverk, og budsjett 2023 legg til grunn 0,45 mill. i gebyrinntekter. Det faktiske inntektsnivået er avhengig av talet på saker.

Teneste 3290 landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling omfattar 1,0 årsverk, og budsjett 2023 er elles vidareføring av gjeldande nivå.

Teneste 3320 kommunale vegar omfattar 1,2 årsverk. Brøytebudsjettet står for om lag 66 % av netto driftsramma. Reduksjonen i høve 2022 skuldast ekstra bevillingar knytt til skogrydding og punktutberingar som ikkje er vidareført til 2023.

Teneste 3380 førebygging av brann og andre ulykker omfattar 2,2 årsverk knytt til kommunen sin feieteneste. Budsjett 2023 legg til grunn refusjonar på 1,0 mill. frå Gulen og Solund kommune. Modalen kommune er utanfor samarbeidet frå 01.01.2020.

Teneste 3390 beredskap mot brann og andre ulykker omfattar brannberedskapen i Masfjorden og Gulen kommune. Tenesta er organisert med ein brannsjef og rundt 60 deltidstilsette fordelt over 7 brannstasjonar. Budsjett 2023 er styrka med kompetansehevingstiltak, og legg til grunn refusjon på 4,2 mill. frå Gulen kommune.

Teneste 3400 produksjon av vatn omfattar 1,0 årsverk, og budsjett 2023 er ei vidareføring av gjeldande nivå. Teneste 3450 distribusjon av vatn omfattar 0,4 årsverk, og budsjett 2023 legger til grunn 3,0 mill. i inntekt frå kommunale gebyr og 0,9 mill. i sal til Gulen kommune.

Teneste 3500 avløpsreinsing og teneste 3530 avløpsnett/innsamling av avløpsvatn omfattar til saman 0,2 årsverk, og budsjett 2023 er ei vidareføring av gjeldande nivå for desse to tenestekområda. Teneste 3540 tømning av slamavskiljarar, septiktankar og liknande omfattar 0,2 årsverk, og budsjett 2023 legg til grunn 1,6 mill. i kommunale gebyrinntekter.

Teneste 3600 naturforvaltning og friluftsliv omfattar 0,2 årsverk knytt til kalkstasjonsdrift. Drifta er budsjettet finansiert med refusjon frå fylkeskommunen på 1,1 mill. Tenestekområdet omfattar og viltfondsforvaltning, som er i budsjettet fullfinansiert med egne inntekter. Det som er igjen er kapitalkostnader (avskrivingar).

6.11 Andre tenesteområda

Rammeområdet omfattar utgifter til administrasjonslokale, felles pensjonskostnader, diverse fellesutgifter, utgifter knytt til introduksjonsprogrammet, sal av konsesjonskraft, tilrettelegging for næringslivet og motpost for kapitalkostnader (avskrivingar).

Andre tenesteområda (tal i heile tusen)	Rekneskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Endring 2022-2023
T1300 ADMINISTRASJONSLOKALE	1 741	1 784	1 716	-68
T1700 – T1730 PENSJONSKOSTN.	-9 458	-3 469	-5 216	-1 747
T1800 DIVERSE FELLESUTGIFTER	1 180	1 121	1 286	165
T2750 INTRODUKSJONSORDNINGA	338	1 630	1 770	140
T3200 KOMMUNAL NÆRINGSVERKSEMD	125	28	18	-10
T3210 KONSESJONSKRAFTSAL	-12 448	-18 870	-9 870	9 000
T3250 TILRETTELEG. NÆRINGSLIV	2 656	1 790	1 920	130
T8600 MOTPOST AVSKRIVINGAR	-9 953	-10 167	-10 613	-446
Sum tenesteområde	-25 791	-26 153	-18 989	7 164

Teneste 1300 administrasjonslokale dekker straum, reinhald og husleige for kommunehuset. Budsjett 2023 er vidareføring av gjeldande nivå.

Tenestene 1700 årets premieavvik, 1710 amortisering av tidlegare års premieavvik, 1720 pensjon og 1730 premiefond er alle knytt til felles pensjonskostnader. Desse må sjåast i samanheng med dei budsjetterte pensjonskostnader fordelt på dei ulike tenesteområda. Budsjett 2023 legg til grunn ein samla pensjonskostnad for heile Masfjorden kommune på om lag 17,1 mill., og er i samsvar med aktuarberekningar frå pensjonsleverandørane på novarende tidspunkt.

Teneste 1800 diverse fellesutgifter omfattar 0,87 årsverk fordelt på verneombod og 2 tillitsvalde. I tillegg kjem felles forsikringar og lisensar.

Teneste 2750 introduksjonsordninga gjeld utgifter i samband med integreringa av flyktningar, og omfattar 1,0 årsverk fordelt mellom 2 flyktningkoordinatorer.

Teneste 3210 konsesjonskraft, kraftrettar og anna kraft for vidaresal omfattar kommunen sine salsinntekter frå konsesjonskraft, samt LVK kontingent. Budsjett 2023 legg opp til 10,0 mill. i brutto inntekt frå konsesjonskraftsal.

Teneste 3250 tilrettelegging og bistand for næringslivet omfattar disponeringar dekt gjennom kraftfondet. Inntekter frå konsesjonsavgift, budsjettert med 3,2 mill., er inntektsført under denne tenesta, men er ein sentralinntektspost og kjem difor ikkje inn under dette rammeområdet.

7 GEBYR OG BETALINGSSATSAR 2023

7.1 Renovasjonsgebyr 2023 (vedteken av representantskapet i NGIR)

Gebyrsatsane for renovasjonsgebyr vert fastsett av Nordhordland og Gulen Interkommunale Renovasjonsselskap.

Renovasjonsgebyr	Ekskl. mva	Inkl. mva
Ordinær renovasjon *	4 320,00	5 400,00
Tillegg stor restavfallsdunk (240 liter)	336,00	420,00
Rabatt restavfall kvar 4. veke	-336,00	-420,00
Rabatt heimekompostering	-432,00	-540,00
Hytterrenovasjon	2 160,00	2 700,00

* Ordinær renovasjon tømning: matavfall kvar veke; restavfall 2. kvar veke; papir, papp og plast kvar 2. veke.

I renovasjonsgebyret inngår tømning av dunkar hjå hustandane, hyttekonteinarar og glas- og metallkonteinarar, samt tilgang til faste og mellombelse gjenvinningsstasjonar. I tillegg kjem utstyr og forbruksmateriell som dunkar, biobøtter, bio- og tekstilposar, returplastsekkar og kostnadane med vidare handsaming av avfallet.

7.2 Vatn og avlaup, feiing, slam 2023 (eks. mva)

Årsavgift vatn	Differensiering i prosent	Gebyr (kr)
Minimumsgebyr årsavgift vatn		5 680,00
Bustader og hytter	100 % av minimumsgebyr	
Fastavgift vassmålar		2 650,00
Vatn inn i bygning, pris pr. m3		14,50
Sal av vatn til kundar som ikkje har abonnement i Masfjorden kommunepris pr m3		425,00

Tilknytingsavgift vatn	Differensiering i prosent	Gebyr (kr)
Minimumsgebyr tilknytning vatn		20 430,00
Bustader og hytter 0 – 70 m2	50 % av minimumsgebyr	
Bustader og hytter større enn 70 m2	100 % av minimumsgebyr	
Næring, forretning, kontor, landbruk, naust 0 – 70 m2	50 % av minimumsgebyr	
Næring, forretning, kontor, landbruk, naust 71 – 200 m2	100 % av minimumsgebyr	
Næring, forretning, kontor, landbruk, naust 201 – 1 000 m2	200 % av minimumsgebyr	

Årsavgift avlaup	Differensiering i prosent	Gebyr (kr)
Minimumsgebyr årsavgift avlaup		3 840,00
Bustader og hytter	100 % av minimumsgebyr	
Vatn ut av bygning, pris pr, m3		17,50

Tilknytingsavgift avlaup	Differensiering i prosent	Gebyr (kr)
Minimumsgebyr tilknytning avlaup		26 340,00
Bustader og hytter 0 – 70 m2	50 % av minimumsgebyr	
Bustader og hytter større enn 70 m2	100 % av minimumsgebyr	
Næring, forretning, kontor, landbruk, naust 0 – 70 m2	50 % av minimumsgebyr	

Næring, forretning, kontor, landbruk, naust 71 – 200 m ²	100 % av minimumsgebyr	
Næring, forretning, kontor, landbruk, naust 201 – 1 000 m ²	200 % av minimumsgebyr	

Feiing/ branntilsyn	Gebyr (kr)
Feiing/ Branntilsyn	620,00

Slamgebyr – ordinær tømning	Ekskl..mva	Inkl. mva
Årleg gebyr septikslam med tømning kvart år *	2 016,00	2 520,00
Årleg gebyr septikslam med tømning kvart 2. år	1 008,00	1 260,00
Årleg gebyr septikslam med tømning kvart 4. år	504,00	630,00
Gebyr pr kubikk slam frå kommunale avskiljarar	408,80	511,00

* Gjeld minireinseanlegg som har trong for tømning kvart år

Slamgebyr – naudtømming **/ ekstratømming ***	Ekskl. mva	Inkl. mva
Ekstratømming inntil 4,5 kubikk	3 812,00	4 765,00
Naudtømming inntil 4,5 kubikk	7 624,00	9 530,00
Ekstratømming over 4,5 kubikk, pr kubikk	667,20	834,00
Naudtømming over 4,5 kubikk, pr kubikk	1 332,80	1 666,00

** Naudtømming er tømning som må utførast på kort varsel utanom vanleg tømmeplan grunna akutte uhell eller andre hendingar. Naudtømming skal utførast snarast mogeleg, og innan 24 timar etter varsel frå abonnent eller oppdragsgjevar.

*** Ekstratømming er ikkje like akutt som naudtømming, og skal oppfylle følgjande kriterium: Tømninga er utanom vanleg tømmefrekvens og oppdraget skal utførast innan 14 dagar etter at oppdraget er tinginga.

7.3 Gebyrregulativ for teknisk sektor 2023 (eigen sak i Formannskapet)

Gebyr er fastsett med heimel i plan- og bygningslova, matrikkellova, lov om seksjonering, jordlov og konsesjonslov.

Sjå kommunen si heimeside www.masfjorden.kommune.no for oversyn over gjeldande gebyrregulativ.

7.4 Barnehagesatsar 2023 (eigen sak i Formannskapet)

Barnehagesatsane for full plass i Masfjorden vert kr 3 000 pr. måned med verknad frå 1. april 2023.

Syskenmoderasjonen vart i kommunestyresak 37/2015 samordna med tilsvarende moderasjon i SFO. Vedtaket lyder: «Yngste barn betalar fullt ut, neste barn i barnehage/SFO får 30 % moderasjon, 3. barn i barnehage/SFO får 50 % moderasjon. Neste barn i barnehage/SFO får 50% moderasjon.»

Frå 1.april 2023 vert prisen på matpengar i barnehagar kr 328 pr. måned.

Frå 1.april 2023 vert gebyr for born som er henta for seint kr 272 pr. påbyrja halvtime.

7.5 Opphald i SFO 2023 (eigen sak i Formannskapet)

Opphaldstid	Pris pr. mnd.
Til og med 5,9 timar pr. veke	634,00
Mellom 6,0 og 9,9 timar pr. veke	1 258,00
Mellom 10,0 og 13,9 timar pr. veke	1 739,00
Over 14 timar pr. veke	2 526,00

Elevar i 1.klasse har gratis 12 timar i SFO pr. veke.

Dersom ein nyttar ekstra timar i SFO, blir desse timane fakturert med kr. 100 pr. time.

Matpengar i SFO vert kr. 150.

Syskenmoderasjonen vart i kommunestyresak 37/2015 samordna med tilsvarende moderasjon i barnehagar. Vedtaket er: «Yngste barn betalar fullt ut, neste barn i barnehage/SFO får 30 % moderasjon, 3. barn i barnehage/SFO får 50 % moderasjon. Neste barn i barnehage/SFO får 50% moderasjon.»

7.6 Vaksenopplæring 2023 (eigen sak i Formannskapet)

For kjøp av timar i Vaksenopplæringa for andre kommunar vert satsen kr. 100,- pr. undervisningstime i eksisterande grupper.

7.7 Idrettsskulen 2023 (eigen sak i Formannskapet)

Foreldrebetaling idrettsskulen kr 891,00 fram til 31.07.2023.

Foreldrebetaling idrettsskulen kr 924,00 frå 01.08.2023.

7.8 Elev- og lagsbetaling i kulturskulen 2023 (eigen sak i Formannskapet)

Elevbetaling kr 2 492,00 fram til 31.07.2023.

Elevbetaling kr 2 584,00 frå 01.08.2023.

Syskenmoderasjon 30 %

Elevbetaling vaksne elevar (etter vidaregåande) kr 3 739,00 fram til 31.07.2023.

Elevbetaling vaksne elevar (etter vidaregåande) kr 3 877,00 frå 01.08.2023.

Lagsbetaling for barne- og ungdomslag kr 328,00 pr. time fram til 31.07.2023.

Lagsbetaling for barne- og ungdomslag kr 340,00 pr. time frå 01.08.2023.

Lagsbetaling for lag med vaksne medlemmer kr 445,00 pr. time fram til 31.07.2023.

Lagsbetaling for lag med vaksne medlemmer kr 461,00 pr. time frå 01.08.2023.

7.9 Eigenbetaling for pleie- og omsorgstenester 2023 (eigen sak i Formannskapet)

7.9.1 Eigenbetaling heimehjelp/praktisk hjelp i heimen 2023

Grunnlag: grunnbeløpet i folketrygda (1G) = kr 111.477 pr. 01.mai.2022	Sats pr. time	Sats pr.mnd.
Inntil 2G (utgiftstak)	Statleg sats	Statleg sats
2G – 3G	300,00	809,00
3G – 4G	375,00	1 501,00
4G – 5G	456,00	1 826,00
Over 5G	456,00	1 826,00

7.9.2 Satsar for korttidsopphald institusjon 2023

Staten sine satsar. Fastsetjing av fribeløp og eigendel for kommunale helse- og omsorgstenester vil bli gjort når ein får rundskriv frå Helse- og omsorgsdepartementet. Rundskrivet kjem i desember 2022.

7.9.3 Husleige i omsorgsbustad 2023

Husleige i omsorgsbustadar til eldre kr 7 100,00 pr. mnd.

Omsorgsbustader Hostelandslia 20:

- Bustad 60 m2 kr 9 800,00 pr. mnd.
- Bustad 80 m2 kr 10 800,00 pr. mnd.

7.9.4 Matlevering og sal av mat 2023

Kr 93,00 pr. middag med dessert, levert frå Masfjorden sjukeheim

Kr 110,00 pr. middag besøkande og tilsette

Kr 46,00 pr. frukost/kvelds, levert frå Masfjorden sjukeheim

7.9.5 Eigenbetaling for tryggleiksalarm 2023

Eigenbetaling for tryggleiksalarm kr 400,00 pr. mnd.

Eigenbetaling for tryggleiksalarm inntekt under 2G kr 230,00 pr. mnd.

7.9.6 Døgnopphald/nattopphald – medisinsk vurdert, dagtilbod/aktivitetsopphald

Døgnopphald/nattopphald følgjer statleg sats. Dagsenter/aktivitetsopphald ved Masfjorden sjukeheim kr. 151,- pr. dag (inkludert middag og skyss).

7.9.7 Støttekontakt / fritidskontakt

Timeløn for støttekontakt/fritidskontakt er kr 207,00 pr. time.

7.10 Husleige kommunale utleigebustadar 2023

Husleigesatsane er justert opp med 3,7 %, tilsvarande deflator for kostnader i kommunesektoren i 2023. Leigesatsane blir indeksregulert fortløpande med 1 årsmellomrom. Dei nye satsane er som følgje:

	Stad:	Antal husvære	Kvadrat meter	Byggeår	Full leige pr mnd 01.04.2022	80% av full leige pr mnd 01.04.2022	Full leige pr mnd 01.04.2023	80% av full leige pr mnd 01.04.2023
Matre	Einleitevegen 3	1	100	1973	9 197	7 358	9 537	7 630
Matre	Einleitevegen 1	1	100	1973	9 197	7 358	9 537	7 630
Matre	Stien 29	1	80	1988	7 481	5 985	7 758	6 206
Matre	Stien 31	1	80	1988	7 481	5 985	7 758	6 206
Matre	Stien 33	1	80	1988	7 481	5 985	7 758	6 206
Matre	Stien 35	1	80	1988	7 481	5 985	7 758	6 206
Ytre Haugsdal	Stokkevika 3	1	80	1989	7 481	5 985	7 758	6 206
Ytre Haugsdal	Stokkevika 5	1	80	1989	7 481	5 985	7 758	6 206
Ytre Haugsdal	Stokkevika 7	1	80	1989	7 481	5 985	7 758	6 206
Ytre Haugsdal	Stokkevika 9	1	80	1989	7 481	5 985	7 758	6 206
Sandnes	Sandneslia 10	1	100	1983	9 197	7 358	9 537	7 630
Sandnes	Sandneslia 12	1	100	1983	9 197	7 358	9 537	7 630
Sandnes	Sandneslia 14 A	1	80	1985	7 481	5 985	7 758	6 206
Sandnes	Sandneslia 14 B	1	70	1985	6 623	6 335	6 868	5 494
Sandnes	Sandneslia 16 A	1	80	1985	7 481	5 985	7 758	6 206
Sandnes	Sandneslia 16 B	1	70	1985	6 623	5 298	6 868	5 494
Sandnes	Austfjordvegen 2651 A	1	40	1966	2 417	1 934	2 506	2 005
Sandnes	Austfjordvegen 2651 B	1	60	1966	2 714	2 600	2 814	2 252
Sandnes	Austfjordvegen 2651 C	1	40	1966	2 417	1 934	2 506	2 005
Sandnes	Austfjordvegen 2651 D	1	60	1966	4 955	3 964	5 138	4 111
Sandnes	Austfjordvegen 2700	1	100	1978	5 001	4 001	5 186	4 149
Hosteland	Hostelandslia 4	1	81	2009	8 185	6 548	8 488	6 790
Hosteland	Hostelandslia 6	1	81	2009	8 185	6 548	8 488	6 790
Hosteland	Hostelandslia 8	1	81	2009	8 185	6 548	8 488	6 790
Hosteland	Hostelandslia 10	1	81	2009	8 185	6 548	8 488	6 790
Sandnes	Sandneslia 11 A	1	120	2011	11 458	9 166	11 882	9 506
Sandnes	Sandneslia 11 B	1	114	2011	10 947	8 758	11 352	9 082
Sandnes	Sandneslia 11 C	1	114	2011	10 947	8 758	11 352	9 082
Sandnes	Sandneslia 11 D	1	91	2011	8 726	6 981	9 049	7 239
Sandnes	Sandneslia 11 E	1	151	2011	14 098	11 278	14 620	11 696
Matre	Matre 39 A	1	65 (?)	2014	10 508	8 406	10 897	8 717
Matre	Matre 39 M	1	65 (?)	2014	10 654	8 523	11 048	8 839

Etter KS 053/2020 vil alle leigekontraktar inngått etter 01.03.2020 være utan rabattordning, med 100 % husleige frå fyrste månad.

8 HANDLINGSPLAN

8.1 Kommuneplanen sin samfunnsdel

Denne planen vart godkjent i 2012, og behov for revisjon vart drøfta i samband med arbeid med ny planstrategi for 2020 – 2023. Det vart vedteke at samfunnsplanen kunne venta, sidan behovet for andre planar har fått høgare prioritet.

Bru over Masfjorden er viktig tiltak og vegen til vekst og utvikling av Masfjorden kommune, viktig med vidare lokal oppfølging og arbeidde vidare med å sikre at fylket kjem sterkare på bana og tek ansvar for prosjektet.

Nedgangen i folketalet er den største trusselen mot eit berekraftig lokalsamfunn. Det er naudsynt med variert tilgang på bustader dersom vi skal oppretthalda og auka folketalet. Det vil difor verta jobba målretta med fleire bustadprosjekt, både i samarbeid med fleire private og eit nytt kommunalt bustadfelt i Ytre Haugsdal.

8.2 Handlingsplan Samfunn og beredskapsarbeid

I 2023 skal kommunen arbeida vidare med samfunnstryggleik- og beredskapsarbeid:

Tiltak:

1. Kommunen skal dokumentere heilskapleg og systematisk arbeid med samfunnstryggleik og beredskap.
2. Kommunen skal ha på plass eit dokumentert system for opplæring av alle som har ei rolle i kommunen si krisehandtering.
3. Masfjorden kommune sin heilskaplege ROS-analyse skal reviderast i løpet av 2023, med mål at den i større grad skal omtale vurderingane som er gjort og synleggjere kva kunnskap som er lagt til grunn.

Masfjorden kommune sin overordna beredskapsplan (kriseplan) skal reviderast kvart år.

8.3 Arealplanar

Kommuneplanen sin arealdel for 2018 – 2030 vart godkjent i 2019, og skal ikkje reviderast i denne planstrategiperioden.

Kommunedelplan for trafikksikring vart godkjent i 2022.

Tiltak 1: Sende inn søknad om trafikksikringsmidlar i 2023 .

Tiltak 2: Følgja opp intensjonsavtalen om «Trafikksikker kommune».

Kommunedelplan for energi og klima vart starta opp hausten 2021 og målet er at denne skal godkjennast i 2023. Av kapasitetsmessige grunnar klarte ein ikkje å prioritere denne planen i 2022.

Tiltak: Ferdiggjering i 2023.

Kommunedelplan for drikkevatt og avlaup vart starta opp hausten 2021 og målet er at denne skal sendast på høyring i 2022, og godkjennast i 2023.

Tiltak: Ferdiggjering i 2023.

Bustadpolitisk plan for Masfjorden kommune er sendt på høyring, og vil venteleg verta godkjent tidleg i 2023.

Tiltak: Ferdiggjering i 2023.

Kommunedelplan for kystsona og sjø i Masfjorden er vorte erstatta av interkommunal kommunedelplan for kystsona i Nordhordland. Den er no sendt på høyring.

Tiltak: Ferdiggjering i 2023.

Reguleringsplan for området Kvalhogen og Olderstuen vart starta opp 2021 og målet er at denne planen kan sendast på høyring vinteren 2023 og godkjennast i 2023.

Tiltak: Ferdiggjering i 2023.

Reguleringsplan for Botneset vart starta opp hausten 2021 og målet er at denne kan godkjennast i 2023. Planprogrammet vart godkjent i 2022.

Tiltak: Ferdiggjering i 2023.

Reguleringsplan for mindre del av Matre (KS1, dei tre kombinerte områda ved kaien og OFS) og reguleringsplan for Kryss Ynnesdalsvegen ved Hosteland er prioritert i planstrategidokumentet, men av kapasitetsmessige grunnar vert desse tilrådd starta opp tidlegast i 2023. Rådmannen ønskjer å drøfte dette nærmare opp mot kapasitet.

8.4 Handlingsplan for oppvekst 2023 – 2026

Utifrå det som er utarbeidd i kommunedelplanen for oppvekst er det laga følgjande handlingsplan. Handlingsplanen tar for seg saker som gjennom arbeidet med planen har peika seg ut som område ein må arbeida vidare med. Handlingsplanen skal vera eit arbeidsverktøy for prioritering og utføring. Planen skal rullerast årleg, reviderast kvar 4.år og forankrast i kommunen sin gjeldande økonomiplan. I høve til oppfølging av aktuelle saker er det fastsett ein tidsperiode, der det vidare er skissert bakgrunn for saka, tiltak, ansvar, resultatmål og økonomi. Handlingsplanen er tydeleg og konkret, slik at den gjev ei god oversikt i det vidare arbeidet med oppfølginga av dei saker som føreligg.

HEILSKAP OG IDENTITET FOR BARN OG UNGE GJENNOM SAMARBEID OG SAMHANDLING	
BAKGRUNN	Barnehage og skule skal gje eit likeverdig tilbod til alle.
TILTAK	Gjensidig forpliktande samarbeid mellom barnehage og skule i kvart oppvekstområde. Barnehage og skule samarbeider om gode overgangar mellom barnehage og skule. God møtestruktur i einingane og på tvers av einingane i kommunen. SFO jobbar med implementering av ny rammeplan. SFO, kultur- og idrettsskule har faste møtepunkt med foreldre.
TIDSPERIODE	2023-2026
ANSVAR	Rektorar, styrarar, kulturskulerektor, oppvekstleiar
RESULTATMÅL	Tidleg innsats og tilpassa opplæring er på plass i alle oppvekstområda. Barn i barnehage og skule har eit likeverdig tilbod.

ØKONOMI	Midlar til frikjøp av pedagogiske leiarar og kontaktlærar i 1. klasse til samarbeid ligg inne i budsjettet.
---------	---

MASFJORDEN KOMMUNE HAR GODE, TRYGGE LÆRINGSMILJØ MED HØG TRIVSEL	
BAKGRUNN	Barna har krav på eit trygt og godt oppvekstmiljø i barnehage og skule der det er nulltoleranse for krenking. I kultur- og idrettsskule og frivillig arbeid treng ein trygge og tydelege vaksne og engasjerte foreldre. Barn og unge har krav på gode bygningar og tilpassa uteområde.
TILTAK	Oppfølging av «Heilskapleg plan for eit godt læringsmiljø». Barnehagane vidareføring og vedlikehald dei «Utrulege åra» i barnehagane. Vidareføring av «Zippys venner» i grunnskulen. Vidareføring av MOT. Få til meir samarbeid mellom elevane på skulane våre Jobba aktivt inn mot Ungdomsrådet. Fokus på §9A i Opplæringslova set fokus på den plikta kvar tilsett har til å reagere når ein får kjennskap til eller mistanke om at ein elev ikkje har det trygt og godt. Fokus på §41-43 i barnehagelova. Psykososialt barnehagemiljø, rutinar nedfelt i eigen plan som er eit levande dokument. Heilskapleg plan er eit levande dokument.
Tidsperiode	2023-26
ANSVAR	Rådmann, rektorar, styrarar, kontaktlærarar, helsesjukepleiarar og leiarar.
RESULTATMÅL	Barnehagar og skular har eit miljø der alle kan føla seg trygg. Konflikhtar blir gripne tak i og løyste snarast råd. Alle vaksne har eit ansvar og ei plikt til å gripa inn. Bygningar og uteområde stettar krava i «Forskrift om miljø retta helsevern». Dette krev investeringar på opprusting/vedlikehald av uteområda Jfr. Leikeplasskontroll, og vedlikehald av bygningsmassen innafor perioden. Investeringsbehovet må kartleggast, og behov må leggast inn i framtidig investeringsplan. Fjerning av ikkje godkjende leikeapparata. Vaktmeister teneste i kvart oppvekstområde.
ØKONOMI	Investeringar i bygningar og anlegg må inn i økonomiplanen. Må setjast av investerings og vedlikehaldsmidlar.

MASFJORDEN HAR HØG KVALITET I OPPLÆRINGA	
BAKGRUNN	Alle grunnskular tok frå og med hausten 2020 i bruk ny læreplan. Alle tilsetjingar må sjåast i samanheng med den kompetansen Masfjorden kommune har trong for.
TILTAK	Satsingsområde er at skulane fortsatt jobbar systematisk med å gjera seg kjend med å implementera ny læreplan/fagplanar som vart tatt i bruk frå skuleåret 2020-21. Til dette kan ein nytta materiell som vert lagt ut på UDIR under Fagfornyninga. Dei nye læreplanane for grunnskulen føreset at det vert teke eit stort løft i høve bruk av digitale læremiddel. Investeringar i m.a. berbare elevmaskiner, opprusting av trådløst nettverk og kjøp av digitale tavler i klasseromma er naudsynte. Berbare elevmaskiner får ofte hard medfart og har ei levetid som gjer at dei må skiftast ut etter 3-4 år. Kjøp og supplering av IKT utstyr må ligga i

	budsjettet, utan får me ikkje den infrastrukturen me treng for å kunne nå måla som ligg i Fagfornyinga. Det vert innført ein ekstra time i naturfag på ungdomssteget frå nasjonalt hald, det er og bevilga midlar, men ein veit ikkje om dei er øyremarka. Skulane ønsker å sjå på organiseringa av skuleveka for elevane frå 1.-4. klasse. Grunngevinga er at ein ser at det vil vera meir pedagogisk å ha opplæringsøkter kvar dag for dei yngste elevane. På fire dagar vert undervisninga svært komprimert. Dei fleste kommunar har no undervisninga fordelt på 5 dagar. Dette vil verta teke opp i skulane sine fora i fyrste omgang, deretter politisk dersom det er det som er ynskjeleg. Vidareutdanning og tilsetjing må vera i tråd med kompetanseutviklingsplan og sjåast i samanheng med den kompetansen Masfjorden kommune har trong for og nasjonale føringar. Nasjonalt mål innan 2025 at halvparten av tilsette i barnehagane skal vera pedagogar. Tidleg innsats og tilpassa opplæring er viktig for utbyte av opplæringa. Nordbygda skule og Matre skule jobbar med prosjekt «Analysekompetanse» sett opp mot Fagfornyinga, finansiert av staten med Dekomp midlar. HVL har ansvaret for å bidra til den faglege utviklinga. Nordbygda barnehage har fått Rekomp midlar som dei nyttar til språklæring på digitale flater. Dei samarbeider med NLA. Matre og Sandnes barnehage har fått midlar i 2022 og midlane vert nytta i løpet av perioden 22-24. Dette for å jobbe med språkopplæring og digital opplæring i barnehagane. Dysleksivenleg skule vert revitalisert etter Korona, og kan sjåast i samanheng med fagfornyinga. PPT er kopla på dette arbeidet som er systemretta arbeid. Masfjorden kommune er frå 01.01.22 tilslutta Fensfjorden PPT. Der har ein ei satsing på betre tverrfagleg samarbeid mellom anna. Der ei arbeidsgruppe og leiarane i Fensfjorden jobbar med dette tema Frå 2023 er det ny periode med leiaropplæring for leiarar i skule og barnehage i regi av Nordhordland kompetanseregion i samarbeid med Imtec. SFO har fått Rammeplan, implementering av denne er eit satsingsområde.
TIDSPERIODE	2023-26
ANSVAR	Rådmann, rådgjevar og leiarar
RESULTATMÅL	Personalet i Masfjordskulane er godt førebudd til å starta fagfornyinga hausten 2020. Personalet i oppvekst har høg fagleg kompetanse i fag og leiing av arbeidet i klassar og grupper. Når elevane forlèt grunnskulen er dei godt rusta for å gjennomføra vidaregåande utdanning og til å bli aktive samfunnsborgarar Kommunen gjev høve til vidare- og etterutdanning slik at barnehage og skule har tilstrekkeleg kompetanse i høve gjeldande krav.
ØKONOMI	Skulane og barnehagane må ha midlar i sine budsjett til innkjøp og fornying av digitalt utstyr. Ordningar for etter- og vidareutdanning.

BARN OG UNGE I MASFJORDEN OPPLEVER MEISTRING OG UTVIKLING GJENNOM EI TILPASSA OPPLÆRING	
BAKGRUNN	Alle barn har rett på tilpassa opplæring, og tidleg innsats. Me treng spesialpedagogisk kompetanse i alle oppvekstområda. Barn med særlege behov vert fanga opp og får hjelp tidleg.
TILTAK	Tett samarbeid med PPT i høve enkeltelevar og enkeltbarn, systemretta arbeid mot klassar og grupper.

	Tidleg innsats og tiltak for å fremja meistring. Sikra at ped.leiar og kontaktlærar får tid til leiing og å samordna arbeidet for det einskilde barnet. Rekruttering av personale med rett kompetanse til skular og barnehagar, må meldast inn så tidleg som mogeleg, for å få gode fagfolk. Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderande praksis (Spes. komp) er ei tilskotsordning på lik line md Rekomp og Dekomp, der kommunen kan søke midlar til å auka kompetanse rundt elevar/barn. Fokus på tverrfagleg samarbeid i tråd med Barnevern reforma (oppvekstreforma) av 01.01.22 og arbeid med plan for førebyggjande innsats.
TIDSPERIODE	2023-26
ANSVAR	Rådmann, rektorar, styrarar
RESULTATMÅL	Spesialpedagogisk kompetanse i kvart oppvekstområde Auka kompetanse i skule og barnehage i høve tilpassa opplæring, spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning. Alle barn har fått eit tilpassa tilbod gjennom barnehage og grunnskule Tett samarbeid med PPT.
ØKONOMI	Det må setjast av planleggingstid for kontaktlærar og pedagogisk leiar.

MASFJORDEN KOMMUNE LEGG TIL RETTE FOR FYSISK AKTIVITET OG STIMULERER TIL KULTURELL KREATIVITET OG MANGFALD BLANT BARN OG UNGE

BAKGRUNN	Barn og unge treng eit fysisk og sosialt miljø som stimulerer til aktivitet og læring, kulturell kreativitet og mangfald.
TILTAK	Samarbeid mellom skule, barnehage, kulturskule, frivillige lag, bibliotek og andre for å stimulera kulturell kreativitet og mangfald Sørgja for at barn og unge har eit fysisk miljø som stimulerer til aktivitet og læring Felles bading for førskulegruppa i barnehagane Elevane skal kunna symja etter 4. klasse Utedag i skule og barnehage Leirskule Halda fram med satsinga på «Ungt entreprenørskap». Halda fram med idrettsskulen, fortløpande vurdering av organiseringa Bruka metoden : Læring gjennom fysisk aktivitet 10. klasse har høve til å reise på skuletur som er knytt til pensum, dersom det er einigheit om det. Utgifter knytt til lærar må vera teke med i den enkelte skule sitt budsjett.
TIDSPERIODE	2023-26
ANSVAR	Rådgjevar, styrarar, rektorar, leiarar i frivillige lag
RESULTATMÅL	Barn som har ein aldersadekvat motorisk dugleik og som sjølve vel å vera fysisk aktive. Sikra stabile vaksne ressursar.
ØKONOMI	Investeringar til vedlikehald av bygningar og anlegg må inn i økonomiplanen, i tillegg til vanleg oppgradering i årsbudsjetta.

MASFJORDEN KOMMUNE LEGG VEKT PÅ TVERRFAGLEG SAMARBEID OG SAMORDNING AV PLANAR FOR Å OPPNÅ KVALITET OG EFFEKTIV RESSURSBRUK

BAKGRUNN	Treng gode samhandlingsrutinar og møteplassar.
TILTAK	Sikra tverrfagleg samarbeid gjennom ulike møtefora for å ivareta det tverrfaglege samarbeidet til beste for barnet. Desse møtepunkta må sjåast i

	samanheng med gjeldande lovverk og behov, og dei felles satsingsområda som vert sett i Fensfjorden PPT. Organisering av møta vert sett i samanheng med agendaen. Planleggingsdagar for skulane og barnehagane, med individuelt og/eller felles innhald. Masfjorden kommune er ein del av NKR samarbeidet, der det vert lagt opp mellom anna til kursrekker for leiarar i skule og barnehage. Masfjorden kommune deltek i opplæring og implementering i regi av IKT Nordhordland, av nye digitale verktøy og program, for å få ei god og effektiv drift. Plangruppene møtest to gonger årleg på tvers av skulane Sikra kvalitet i IOP og IP gjennom bruk av SAMSPILL.
TIDSPERIODE	2023-26
ANSVAR	Rektorar/styrarar/rådgjevar
RESULTATMÅL	Styrar og rektormøter vert organisert etter behov. Felles og/eller separat. Møtefrekvens om lag ein gong pr. månad. I tillegg arbeidsmøter i høve til behov. Oppvekstleiar kallar inn. Tiltaka viser i skulane og barnehagane sine planar. Felles strategiar og målsetjingar i utviklingsarbeidet SAMSPILL vert teken i bruk, når det vert initiert.
ØKONOMI	Fører ikkje med seg økonomiske krav.

SKULESTRUKTUR OG LEIARRESSURSAR

	Oppretthalda 3 oppvekstområde i planperioden, Matre, Sandnes og Nordbygda, alle med heildagsbarnehage og 1-10-skule. Evaluerings: Skulestrukturen ligg så langt fast fram til Masfjordbrua er på plass. Ein kan likevel sjå på kva som er den beste organiseringa av tenestene.
--	---

FLYKTNINGAR

	Kommunestyret i Masfjorden har gjort vedtak om å ta imot 50 Flyktningar i 2022. Flyktningtenesta ligg under oppvekstleiar og har to tilsette i 50% stilling kvar. Det er tilsett rektor for vaksenopplæring i 20% stilling. Tenesta er lokalisert til Sandnes skule, men det kan verta trong for å opprette ei avdeling på Matre skule ved behov i perioden, eller at dei frå Matre vert skyssa til Sandnes. Tenesta har 100% lærarstilling, det kan verta behov for utviding av denne. Arbeidet med busetting, undervisning og integrering er godt i gang, og alle mellom 18 og 55 år skal få tilbod om introduksjonsprogram. Barn mellom 1 og 5 år kan få tilbod om barnehageplass. Barn i skulealder byrjar på sin nærskule og kan få tilbod om særskild norsk etter enkeltvedtak. Ein nyttar kommunale bustader i den utstrekning dei er ledige. Sandnes og Hosteland vart fyrst busett og i neste omgang Matre. Introduksjonsprogrammet varar eit halvt til eit år. Etter dette kan flyktningane gå ut i ordinært arbeid er dei sentrale føringane.
--	---

8.5 Handlingsplan Helse, Omsorg og Sosial 2023 - 2026

Fylgjande dokument legg føringar for den årlege handlingsplanen:

- Kommunedelplanen for Helse, omsorg og sosial 2014 - 2026
- Handlingsplan for Leve heile livet reforma 2022-2024

VELFERDSTEKNOLOGI	
BAKGRUNN:	Nasjonal målsetting om å nytta velferdsteknologi til å styrke tenestene til - eldre heimebuande - pasientar på sjukeheim - personar med nedsett funksjonsevne - pasientar innan rus og psykisk helse
TILTAK	Velferdsteknologiske løysingar er teke i bruk og integrert i tenestetilbodet til eldre heimebuande, Masfjorden bu- og aktivitetssenter og på sjukeheim. Fokus i 2023 er å halde vedlike og vidareutvikle dette tilbodet.
TIDSPERIODE	2021 – 2024
ANSVAR:	Forvaltningskontoret
RESULTATMÅL	Fleire kan bu heime og vere trygg i eigen heim
ØKONOMI	Avsluttar Vestlandsprosjektet i 2021. Satsinga på velferdsteknologi vert vidareført i regi av E-helse Vestland. Eigenfinansiering.

KOMPETANSE	
BAKGRUNN	Strategisk kompetanseplan
TILTAK	Mål for 2023 er: - Vidareutdanning i psykisk helse, 1 sjukepleiar, h2023-v2025 - Desentralisert utdanning i vernepleie, h2021-v2025, 1 plass - Studiespesialisering – for kvalifisering til Desentralisert utdanning i sjukepleie, h2023-v2024, 2 plassar - 3 lærlingar helsefagarbeidar h 2021 – h 2023 - Menn i helse, utdanne inntil 2 helsefagarbeidarar, v2023-v2025 - ABC Demens – alle helsefagarbeidarar og sjukepleiarar i pleie og omsorg
TIDSPERIODE	2020 – 2025
ANSVAR	Leiar helse og omsorg, leiar aktuell avdeling
RESULTATMÅL	- 1 ferdig utdanna psykiatrisk sjukepleiar vår 2025 - 1 ferdig utdanna vernepleiarar vår 2025 - 2 klar til desentralisert sjukepleiarutdanning h 2024 - 3 helsefag lærlingar fagbrev haust 2024
ØKONOMI	Statlege og fylkeskommunale tilskot, og kommunal medfinansiering.

DIGITAL HEIMEOPPGØLGING OG SAMKONSULTASJON	
BAKGRUNN	Prosjekt i Nordhordland for å etablere digital samkonsultasjon og digital heimeoppfølging mellom fastlege, spesialist og heimebuande pasientar. Masfjorden kommune vertskommune.
TILTAK	Utvikle arbeidsmetodar for samarbeid mellom kommune og spesialisthelsetenesta. Utvikle metode og samarbeidsformer for monitorering av heimebuande.
TIDSPERIODE	2023 – 2025
ANSVAR	Leiar helse og omsorg, kommuneoverlege

RESULTATMÅL	Betre oppfyljing av heimebuande pasientar. Konsultasjon med spesialisthelsetenesta frå fastlegekontoret.
ØKONOMI	Prosjektmidlar frå Statsforvaltaren og Helsedirektoratet.

DEMENS – DAGTILBOD TIL HEIMEBUANDE MED DEMENSSJUKDOM	
BAKGRUNN	Behov for tilpassa tilbod til heimebuande demente
TILTAK	Utgjeie dagtilbod
TIDSPERIODE	2023
ANSVAR	Arbeidsgruppe med representantar frå heimetenestene og helseavdeling
RESULTATMÅL	Kartlegge behov og føreslå løysingar som kan gje personar med demens tilpassa dagtilbod og deira pårørande avlastning.
ØKONOMI	Innanfor budsjett / prosjektmidlar

STYRKE DEN DIGITALE KOMPETANSEN HJÅ MENNESKE OVER 65 ÅR	
BAKGRUNN	Ein del innbyggjarar er i ferd med å utvikle digitalt utanforskap fordi samfunnet går over til fleire og fleire digitale løysingar.
TILTAK	Opplæring og vegleiing som kan styrka kunnskap i bruk av mobil og data - målretta kurstilbod med praktiske tema, t.d. nettbank, bankid, e-post, sosiale media - individuelle rettleiingstilbod der eldre kan oppsøkje hjelp til konkrete problemstillingar
TIDSPERIODE	2022-2024
ANSVAR	Forvaltningskontor/hemetenesta.
RESULTATMÅL	Styrka digital kompetanse hjå innbyggjarar som ikkje meistrar digitale løysingar
ØKONOMI	Innanfor gjeldande budsjetttrammer/ prosjektmidlar

MODELLUTVIKLING – KLINISK ERNÆRINGSFYSIOLOG	
BAKGRUNN	Mat og ernæring er avgjerande for å oppretthalde god helse og livskvalitet. Det er i dag variasjon i kor vidt brukarar av våre tenester får vurdert sin ernæringsstatus, og om ei slik vurdering vert følgt opp vidare.
TILTAK	Saman med kommunane i Nordhordland kartlegge status og utvikle ein modell for korleis nytte klinisk ernæringsfysiolog for å få auka merksemd, kompetanse og systematikk i dette arbeidet
TIDSPERIODE	2022-2024
ANSVAR	Masfjorden kommune vertskommune. Eigen prosjektleiar for prosjektet
RESULTATMÅL	Sjå om det er potensiale for eit samarbeid om klinisk ernæringsfysiolog i kommunane.
ØKONOMI	Prosjektmidlar frå Helsedirektoratet.

8.6 Bustadpolitisk plan 2022 - 2032

Masfjorden kommune skal vere rusta til å møte bustadbehovet, både hjå ordinære bustadsøkande, og for innbyggjarar og flyktingar som treng kommunal bustad.

Kommunen vil leggje til rette for sosial bustadutvikling i område med gode offentlege og private tenestetilbod. Fortetting, utvikling av nye bustadfelt og variasjon i bustadmarknaden skal skapa eit meir robust og fleksibelt lokalsamfunn. Form, funksjon og plassering skal vurderast opp mot ei heilskapleg og berekraftig samfunnsutvikling, jf. folkehelseperspektivet med vidare.

Kommunen vil leggja til rette for spreidd bustadbygging og mindre husklynger i grendene, for å hjelpe dei som ynskjer å koma heim, eller for å støtte opp under tilflyttarar som ynskjer å busette seg i grendemiljø.

Kommunen vil leggja til rette for utskiljing av tomter i regulerte område i sentrumsområda (Matre, Haugsvær, Hosteland og Sandnes). Bygging av tomannsbustader, rekkjehus og mindre leilegheitskompleks i nye og eksisterande bustadareal innanfor sentrumsområda må prioriterast. Kommunen vil og satsa på ei effektiv sakshandsaming av planar og byggjesaker.

Kommunen skal spele på lag med private aktørar for å leggja til rette for gode løysningar på bustadmarknaden. Informasjon og synleggjering av attraktive bustadområde/ bustadfelt skal prioriterast høgt.

Kommunen vil sjølv utvikla nytt bustadfelt i det regulerte feltet Ytre Haugsdal, slik at denne delen av kommunen og får eit god tilbod.

Kommunen vil regulere nye bustadfelt på Sandnes, Hosteland (vest) og på Matre.

Flyktningar og andre som bur i kommunale bustadar, skal få tilbod om å kjøpa desse på spesielle vilkår.

Kommunen skal bidra til å kunne tilby bustad til unge i etableringsfasen og andre som ønskjer å bu i Masfjorden, samt gje eit tilbod til nyttilsette som skal byrja i teneste for kommunen.

HANDLINGSPLAN FOR 2023 – 2032

Nr	Strategi/ mål	Tiltak	Ansvar	Gjennomføring
1.	Det skal vera ledige bustadtomter i bustadfelt i alle dei tre skulekrinsane	Få godkjent nye byggjefelt, og få på plass utbyggingsavtalar med private eller i kommunal regi.	Rådmann	Fortløpande arbeid, jf. godkjent planstrategi m.v.
2.	Tilbodet om omsorgsbustader for eldre m.fl. skal styrkast både på Haugsvær, Sandnes og Hosteland	Det skal etablerast 10 nye omsorgsbustader i kommunen dei neste 8 åra.	Rådmannen i samarbeid med private om naudsynt	Inngå avtale om dette, og med tilskot/ lån frå Husbanken.
3.	Det skal etablerast fleire private bustadar for alle typer behov, gjerne i samarbeid mellom kommunen og private. Prioriterte område er: Hosteland, Sandnes, Matre, Haugsvær og Ytre Haugsdal	Få godkjent regulerings-planar der dette manglar. Etablere utbyggingsavtalar med private føretak der det er naudsynt. Kommunalt bustadfelt Ytre Haugsdal	Rådmannen	Fortløpande arbeid, jf. planstrategi

4	Få leigetakarar til å kjøpa kommunale utleigebustader.	Flyktningar og andre som bur i kommunale bustadar, skal få tilbod om å kjøpa desse på spesielle vilkår.	Rådmannen	Inngå avtale om dette med dei einskilde, og med tilskot/ lån frå kommunen/ Husbanken.
5	Utvikle Gamleheimen på Sandnes til fleirmannsbustad (10 stk.).	Politisk sak om sal/ utvikling av Gamleheimen på Sandnes.	Rådmannen	Politisk sak om sal/ utvikling av Gamleheimen på Sandnes.
6.	Det skal leggjast til rette for spreidd bustadbygging og etablering av mindre bustadfelt i grendene.	I framtidige kommuneplanar skal ein leggja til rette for LNF-område for spreidd bustadbygging utan plankrav i så mange grender som mogeleg.	Rådmannen	Revidere gjeldande kommuneplan i medhald av planstrategi.
7.	Ordninga med kommunalt tilskot til bustadbygging skal vidareførast.	Den kommunale tilskotsordninga skal halda fram, jf. regelverket som gjeld til ei kvar tid.	Rådmannen	Fortløpande og i samband med budsjettprosessen.
8.	Få utgreidd rasfare der det er naudsynt for etablering av nye private bustader.	Gje tilskot til ras - vurderingar. Vilkår for utbetaling av tilskotet er at søkjar har heimeadresse i Masfjorden og fått ferdigattest for ny bustad på staden.	Teknisk sjef	Fortløpande
9.	Effektiv handsaming av støtteordningane på bustadfeltet	Ha på plass gode rutinar og kompetanse og midlar på budsjettet	Helse og omsorgsleiar	Fortløpande og i budsjettprosessen

9 ØKONOMIPLAN 2023 – 2026

9.1 Kommunelova sin § 14-4 og 14-5

§ 14-4. Økonomiplan og årsbudsjett

Økonomiplanen skal vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunale og regionale planer skal følges opp.

Økonomiplanen og årsbudsjettet skal vise kommunestyrets eller fylkestingets prioriteringer og bevilgninger og de målene og premissene som økonomiplanen og årsbudsjettet bygger på. De skal også vise utviklingen i kommunens eller fylkeskommunens økonomi og utviklingen i gjeld og andre vesentlige langsiktige forpliktelser. Vedtaket om årsbudsjett skal angi hvor mye lån som skal tas opp i budsjettåret.

Økonomiplanen og årsbudsjettet skal settes opp i balanse og være realistiske, fullstendige og oversiktlige.

Økonomiplanen skal deles inn i en driftsdel og en investeringsdel. Årsbudsjettet skal deles inn i et driftsbudsjett og et investeringsbudsjett og stilles opp på samme måte som økonomiplanen.

Økonomiplanen kan inngå i eller utgjøre kommuneplanens handlingsdel etter plan- og bygningsloven § 11-1 fjerde ledd.

Departementet kan gi forskrift om bevilgningsoversikter, økonomiske oversikter og oversikter over utviklingen i gjeld.

I kraft 1 jan 2020.

§ 14-5. Årsbudsjettets bindende virkning. Budsjettstyring

Årsbudsjettet er bindende for kommunestyret, fylkestinget og underordnede organer. Første punktum er ikke til hinder for at kommunestyret eller fylkestinget kan gi et underordnet organ myndighet til å avgjøre at deler av en bevilgning i driftsbudsjettet skal benyttes til å finansiere utgifter i investeringsregnskapet. Første punktum gjelder ikke for utbetalinger som kommunen eller fylkeskommunen har en rettslig plikt til å foreta.

Kommunestyret eller fylkestinget skal endre årsbudsjettet når det er nødvendig for å oppfylle lovens krav om realisme og balanse.

Kommunedirektøren skal minst to ganger i året rapportere til kommunestyret eller fylkestinget om utviklingen i inntekter og utgifter, sammenholdt med årsbudsjettet. Hvis utviklingen tilsier vesentlige avvik, skal kommunedirektøren foreslå endringer i årsbudsjettet.

Hvis årsregnskapet legges fram med et merforbruk i driftsregnskapet, skal kommunedirektøren foreslå endringer i årets budsjett. Saken skal behandles av kommunestyret eller fylkestinget senest 30. juni.

I kraft 1 jan 2020.

Kjelde: lovdata.no

9.2 Bevilingsoversikt drift – Økonomiplan 2023 – 2026

BEVILLINGSOVERSIKT DRIFT (tal i heile tusen)	Rekneskap	Justert budsjett	Budsjett	Økonomiplan	Økonomiplan	Økonomiplan
(budsjett- og regnskapsforskrift §5-4)	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Rammetilskudd	84 118	79 402	86 093	88 293	90 493	92 693
Inntekts- og formuesskatt	51 164	55 174	51 181	51 781	52 381	52 981
Eiendomsskatt	27 298	24 498	25 000	25 000	25 000	25 000
Andre generelle driftsinntekter	20 026	20 209	21 387	19 837	18 287	16 737
Sum generelle driftsinntekter	182 606	179 283	183 661	184 911	186 161	187 411
Sum bevilgninger drift, netto	145 272	178 430	183 680	174 980	176 180	177 430
Avskrivninger	9 953	10 167	10 613	10 613	10 613	10 613
Sum netto driftsutgifter	155 225	188 597	194 293	185 593	186 793	188 043
Brutto driftsresultat	27 381	-9 314	-10 632	-682	-632	-632
Renteinntekter	542	740	750	750	750	750
Utbytter	888	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	6 211	0	0	0	0	0
Renteutgifter	1 508	3 232	4 626	4 503	4 462	4 384
Avdrag på lån	7 031	7 000	6 849	6 952	6 955	7 187
Netto finansutgifter	-898	-8 492	-9 725	-9 705	-9 667	-9 821
Motpost avskrivninger	9 953	10 167	10 613	10 613	10 613	10 613
Netto driftsresultat	36 437	-7 639	-9 744	226	314	160
<u>Disponering eller dekning av netto driftsresultat</u>						
Overføring til investering	-527	-3 462	-600	-600	-600	-600
Avsetninger til bundne driftsfond	-15 116	-1 767	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	22 683	3 583	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	-48 107	-14 073	-2 506	-2 476	-2 564	-2 410
Bruk av disposisjonsfond	4 630	23 358	12 850	2 850	2 850	2 850
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-36 437	7 639	9 744	-226	-314	-160
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0

BEVILGNINGER DRIFT, NETTO (tal i heile tusen)	Rekneskap	Justert budsjett	Budsjett	Økonomiplan	Økonomiplan	Økonomiplan
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
FOLKEVALGTE ORGAN	2 732	2 858	3 091	3 015	3 134	3 057
ADMINISTRASJON	13 590	16 289	16 510	16 636	16 735	16 856
BARNEHAGE	17 530	17 202	19 579	19 728	19 845	19 989
SKULE	44 955	49 126	49 941	50 322	50 621	50 988
HELSE	12 908	15 019	15 116	15 231	15 322	15 433
SOSIAL OG BARNEVERN	4 021	7 677	7 619	7 677	7 723	7 779
PLEIE OG OMSORG	51 324	56 817	57 480	57 918	58 262	58 684
KULTUR	7 124	10 545	7 422	7 479	7 523	7 578
KYRKJA	3 487	3 732	3 643	3 671	3 693	3 720
TEKNISK	13 393	25 316	22 268	12 438	12 571	12 735
ANDRE TENESTEOMRÅDER	-25 791	-26 153	-18 989	-19 135	-19 249	-19 389
Sum fordelt til drift	145 272	178 430	183 680	174 980	176 180	177 430

9.3 Bevilingsoversikt investering – Økonomiplan 2023 – 2026

BEVILLINGSOVERSIKT INVESTERING (tal i heile tusen)	Rekneskap Justert budsjett		Budsjett 2023	Økonomiplan 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026
	2021	2022				
(budsjett- og regnskapsforskrift §5-5)						
Investeringer i varige driftsmidler	8 335	14 170	6 875	6 475	6 475	6 475
Tilskudd til andres investeringer	380	0	0	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	577	562	600	600	600	600
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	9 292	14 732	7 475	7 075	7 075	7 075
Kompensasjon for merverdiavgift	2 131	2 390	1 842	1 842	1 842	1 842
Tilskudd fra andre	19 986	627	0	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	437	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Bruk av lån	0	0	0	4 133	4 634	4 634
Sum investeringsinntekter	22 553	3 017	1 842	5 975	6 475	6 475
Videreutlån	-158	-130	-2 500	-2 500	-2 500	-2 500
Bruk av lån til videreutlån	158	130	2 500	2 500	2 500	2 500
Avdrag på lån til videreutlån	-1 001	-1 045	-1 051	-1 021	-1 012	-995
Mottatte avdrag på videreutlån	1 451	1 045	1 051	1 021	1 012	995
Netto utgifter videreutlån	450	0	0	0	0	0
Overføring fra drift	527	3 462	600	600	600	600
Avsetninger til bundne investeringsfond	-450	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	-13 788	0	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	0	8 253	5 034	501	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-13 711	11 715	5 634	1 101	600	600
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	0	0	0	0	0	0

INVESTERINGSPLAN (tal i heile tusen)				FINANSIERING B2023						
Investeringstiltak	Sum Øk.plan	MVA	Finans behov	B 2023	ØP 2024	ØP 2025	ØP 2026	Lån	Bruk av fond	Eksterne tilskot
IKT- OG EDB INVESTERINGAR	2 000	400	1 600	400	400	400	400	-	400	-
Sum tiltak sentraladministrasjon	2 000	400	1 600	400	400	400	400	-	400	-
SANDNES BARNEHAGE - KJØKKEN	500	100	400	400	-	-	-	-	400	-
BARNEHAGAR - LEIKEUTSTYR	625	125	500	500	-	-	-	-	500	-
BARNEHAGAR - TAKSTEIN	2 500	500	2 000	2 000	-	-	-	-	2 000	-
SANDNES SKULE - REHABILITERING	1 250	250	1 000	-	400	-	600	-	-	-
SKULANE - EL.OPPGRADERING	875	175	700	-	-	700	-	-	-	-
MATRE SKULE - TAKSTEIN	750	150	600	-	-	600	-	-	-	-
SKULANE - LAMPAR	625	125	500	-	-	500	-	-	-	-
SKULANE - INNVENDIG REHABILITERING	1 500	300	1 200	-	-	1 200	-	-	-	-
SANDNES SKULE - SD SYSTEM	250	50	200	-	-	-	200	-	-	-
NORDBYGDA SKULE - KJØKKEN	875	175	700	-	-	-	700	-	-	-
NORDBYGDA SKULE - YTTERDØRRAR	125	25	100	-	-	-	100	-	-	-
MATRE SKULE - LÅSESYSTEM	188	38	150	-	-	-	150	-	-	-
SKULANE - VARMTVANNSTANKAR	188	38	150	-	-	-	150	-	-	-
Sum tiltak oppvekst og kultur	10 250	2 050	8 200	2 900	400	3 000	1 900	-	2 900	-
MASFJORDEN SJUKEHEIM - KJØKKEN	500	100	400	400	-	-	-	-	400	-
SJUKEHEIM - VARME OG VENTILASJON	875	175	700	-	700	-	-	-	-	-
OMSORGSBUSTAD - LÅSESYSTEM	125	25	100	-	100	-	-	-	-	-
OMSORGSBUSTAD MATRE - TAKSTEIN	375	75	300	-	-	300	-	-	-	-
Sum tiltak helse og omsorg	1 875	375	1 500	400	800	300	-	-	400	-
BUSTADFELT TILRETTELÆGGING	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
KOMMUNALE VEGAR	5 000	1 000	4 000	1 000	1 000	1 000	1 000	-	1 000	-
UTVENDIG REHABILITERING KOMM.BYGG	4 000	800	3 200	-	2 100	-	1 100	-	-	-
YTRE HAUGSDAL - UTVENDIGE BODER	375	75	300	-	-	-	300	-	-	-
Sum tiltak teknisk	9 375	1 875	7 500	1 000	3 100	1 000	2 400	-	1 000	-
VASSFORSYNING	2 300	-	2 300	500	600	600	600	-	500	-
GRUNNVASSKJELDE ØVREDALEN/ANDVIK	500	-	500	500	-	-	-	-	500	-
Sum sjølvfinansierende tiltak	2 800	-	2 800	1 000	600	600	600	-	1 000	-
STARTLÅN	10 000	-	10 000	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	-	-
Sum startlån	10 000	-	10 000	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	-	-
Sum totalt	36 300	4 700	31 600	8 200	7 800	7 800	7 800	2 500	5 700	-

9.4 Økonomisk oversikt drift – Økonomiplan 2023 – 2026 (med handlingsreglar)

ØKONOMISK OVERSIKT DRIFT (tal i heile tusen)	Rekneskap	Justert budsjett	Budsjett	Økonomiplan	Økonomiplan	Økonomiplan
(budsjett- og regnskapsforskrift §5-6)	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Rammetilskudd	84 118	79 402	86 093	88 293	90 493	92 693
Inntekts- og formuesskatt	51 164	55 174	51 181	51 781	52 381	52 981
Eiendomsskatt	27 298	24 498	25 000	25 000	25 000	25 000
Andre skatteinntekter	15 376	14 709	14 737	14 737	14 737	14 737
Andre overføringer og tilskudd fra staten	4 651	5 500	6 650	5 100	3 550	2 000
Overføringer og tilskudd fra andre	58 131	53 716	45 773	46 573	47 273	47 923
Brukerbetalinger	13 521	12 557	13 242	13 442	13 642	13 842
Salgs- og leieinntekter	26 532	30 730	22 778	23 278	23 628	23 878
Sum driftsinntekter	280 790	276 286	265 454	268 204	270 704	273 054
Lønnsutgifter	138 854	143 958	146 015	147 765	149 515	151 665
Sosiale utgifter	29 461	34 635	35 423	36 173	36 923	37 673
Kjøp av varer og tjenester	54 365	64 776	56 265	56 565	56 915	57 265
Overføringer og tilskudd til andre	20 776	32 064	27 771	17 771	17 371	16 471
Avskrivninger	9 953	10 167	10 613	10 613	10 613	10 613
Sum driftsutgifter	253 408	285 599	276 086	268 886	271 336	273 686
Brutto driftsresultat	27 381	-9 314	-10 632	-682	-632	-632
Renteinntekter	542	740	750	750	750	750
Utbytter	888	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	6 211	0	0	0	0	0
Renteutgifter	1 508	3 232	4 626	4 503	4 462	4 384
Avdrag på lån	7 031	7 000	6 849	6 952	6 955	7 187
Netto finansutgifter	-898	-8 492	-9 725	-9 705	-9 667	-9 821
Motpost avskrivninger	9 953	10 167	10 613	10 613	10 613	10 613
Netto driftsresultat	36 437	-7 639	-9 744	226	314	160
<u>Disponering eller dekning av netto driftsresultat</u>						
Overføring til investering	-527	-3 462	-600	-600	-600	-600
Avsetninger til bundne driftsfond	-15 116	-1 767	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	22 683	3 583	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	-48 107	-14 073	-2 506	-2 476	-2 564	-2 410
Bruk av disposisjonsfond	4 630	23 358	12 850	2 850	2 850	2 850
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-36 437	7 639	9 744	-226	-314	-160
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0
Netto driftsresultat i pst av brutto driftsinntekt	13,0 %	-2,8 %	-3,7 %	0,1 %	0,1 %	0,1 %
Gjennomsnittlig netto driftsresultat i økonomiplanperioden				-0,8 %		
Netto rente- og avdragsutgifter	7 997	9 492	10 725	10 705	10 667	10 821
Renter og avdrag i pst av driftsinntekt	2,8 %	3,4 %	4,0 %	4,0 %	3,9 %	4,0 %
Gjennomsnittlig vekst i rente- og avdragsutgifter i økonomiplanperioden				13,0 %		
Gjennomsnittlig vekst i brutto inntekt i økonomiplanperioden				-2,5 %		
Netto lånegjeld i pst av brutto driftsinntekt	46 %	44 %	43 %	41 %	40 %	39 %

9.5 Utvikling langsiktig gjeld – Økonomiplan 2023 – 2026

Låneopptak	2 021	2 022	2 023	2 024	2 025	2 026
Husbanken kommunale lån	0	0	0	0	0	0
Investeringslån	0	0	0	4 133 000	4 633 500	4 633 500
Husbanken formidlingslån (Stårtlån)	0	0	2 500 000	2 500 000	2 500 000	2 500 000
Sum låneopptak	0	0	2 500 000	6 633 000	7 133 500	7 133 500

Avdrag	2 021	2 022	2 023	2 024	2 025	2 026
Husbanken kommunale lån	32 100	0	0	0	0	0
Investeringslån	6 998 442	6 998 442	6 848 442	6 951 567	6 954 669	7 186 344
Sum avdrag i driftsbudsjettet	7 030 542	6 998 442	6 848 442	6 951 567	6 954 669	7 186 344
Husbanken formidlingslån (Stårtlån)	1 001 269	1 005 269	1 050 935	1 020 313	1 011 324	994 649
Sum avdrag i investeringsbudsjettet	1 001 269	1 005 269	1 050 935	1 020 313	1 011 324	994 649
Sum avdrag (drifts- og investeringsbudsjett)	8 031 810	8 003 710	7 899 377	7 971 879	7 965 993	8 180 993

Renteutgifter	2 021	2 022	2 023	2 024	2 025	2 026
Husbanken - kommunale lån	80	0	0	0	0	0
Investeringslån	1 396 141	4 479 235	4 229 992	4 055 985	3 963 470	3 875 738
Sum renter i driftsbudsjettet	1 396 221	4 479 235	4 229 992	4 055 985	3 963 470	3 875 738
Husbanken formidlingslån (Stårtlån)	96 529	387 244	395 010	446 264	498 210	507 585
Sum renter i driftsbudsjettet	96 529	387 244	395 010	446 264	498 210	507 585
Sum renter (driftsbudsjett)	1 492 750	4 866 479	4 625 002	4 502 249	4 461 680	4 383 322

Utvikling i gjeld (tal i mill.)	2 021	2 022	2 023	2 024	2 025	2 026
Langsiktig gjeld pr. 31.12. (mill. kr)	139,5	131,5	126,1	124,7	123,9	122,9
Startlån	11,6	10,6	12,0	13,5	15,0	16,5
Netto langsiktig gjeld pr. 31.12. (mill. kr)	127,9	120,9	114,1	111,3	108,9	106,4

Sakspapir

Sakshandsamar	Arkiv	ArkivsakID
Sveinung Toft	FE-033, TI-&75	22/463

Saknr	Utval	Type	Dato
017/2022	Eldrerådet	PS	21.11.2022
007/2022	Råd for menneske med nedsett funksjonsevne	PS	21.11.2022
	Ungdomsrådet	PS	

Friluftslivet sine ferdselsårer i Masfjorden - høyring

Journalposttittel

Plan for friluftslivet sine ferdselsårer i Masfjorden 2022 - 2030

Dato

10.11.2022

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Saka vert lagt fram til drøfting for eventuell fråsegn

Saksopplysningar:**Bakgrunn og fakta:**

Masfjorden formannskap vedtok i møte 21.10 sak 095/22 å leggja «Plan for friluftslivet sine ferdselsårer i Masfjorden kommune 2022-2030» ut på høyring med høyringsfrist 25. november.

Plan for friluftslivet sine ferdselsårer i Masfjorden kommune gjev oversikt over viktige ferdselsårer for friluftslivet i kommunen.

For å unngå at planen skulle bli for omfattande har det i planarbeidet vore behov for å avgrensa tal ferdselsårer som er med i planen i denne omgang. Planen inneheld dei 30 turforslaga frå turkartet som Masfjorden idrettsråd fekk laga i 2008. Dette er turar med varierende lengde, vanskegrad og tilrettelegging. I tillegg til dette har fjelltrimgruppene i idrettslaga supplert med ytterlegare 30 turar, etter same kriterium, slik at planen i dag har 60 turar som er blitt kartlagde og digitaliserte.

Planen seier noko om status på eksisterande løypenett, og ulike tiltak som kan iverksetjast, for å heva kvaliteten på ferdselsårene. Tiltak i planen er avhengig av løyve frå grunneigar.

Plan for friluftslivet sine ferdselsårer i Masfjorden kommune har status som temaplan, og vil vera eit kunnskapsgrunnlag for kommuneplanen og Kommunedelplan for Idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet.

Planen er sendt ut til leiarar i 22 råd, lag og organisasjonar, og vert det dette lagt fram til råda i

Masfjorden kommune.

Vurdering

Saka vert lagt fram til høyring.

Plan for friluftslivet sine ferdselsårer 2022-2030

Høyringsutkast

Innhald

1. Bakgrunn.....	4
2. Føremålet med planen	4
3. Føringar	5
4. Planarbeidet	6
Avgrensingar i planen.....	6
5. Ulike interesseområde i utmark.....	7
5.1 Landbruk.....	7
5.2 Friluftsliv og folkehelse.....	7
5.3 Tilrettelagde område for friluftsliv og friluftaktivitetar	7
5.4 Eksisterande turveggar og stiar.....	7
5.5 Kulturminne.....	7
5.6 Reiseliv.....	8
5.7 Mogelege konfliktområde	8
6. Status på eksisterande sti- og løypenett	8
6.1 Oversyn over turruter i planen.....	10
6. 2 Kartoversyn turar i planen.....	20
7. Tiltaksplan.....	21
7.1 Korleis skal planen følgjast opp?	21
7.2 Generelle tiltak	21

1. Bakgrunn

Masfjorden kommune har store fjell- og utmarksområde, frå høgfjellet mot Stølsheimen til ytst mot Fensfjorden og Austfjorden. Ein del av fjellområda er framleis utan større tekniske inngrep. Andre område har kraftutbygging, stølar, vegar og andre fysiske inngrep i naturen. Mange av ferdselsrutene som i dag er nytta til friluftsliv, er historiske ruter etablert i ei tid der vegane var stiar i naturen og dyra på gardane vart buført til fjells på sommarbeite.

Idrettslaga, grunneigarar, friluftinteresserte og andre, har i samarbeid med kommunen gjort mykje for å leggja til rette for friluftsliv opp igjennom åra. Turstiar og -vegar er ein stor og viktig del av fritidstilbodet i Masfjorden. Ein del skilting, merking og digitale registreringar har gjort tilbodet tilgjengeleg for både fastbuande og tilreisande som kjem til bygda kvart år, og turløypene har blitt eit viktig tilbod for dei som arbeider med reiseliv.

Men framleis er mykje ugjort, og ein plan for turruter vil vera eit naudsynt verktøy for prioritering og utvikling av gode og varierte turruter for både innbyggjarar og turistar. Mange stiar manglar god nok skilting og merking, og treng meir tilrettelegging både i form av klopper, gjerdeklyv og parkeringsmoglegheiter. Det manglar i stor grad avtalar med grunneigarar og vedlikehaldsplanar for stiane. Kommunen får også ein del tilbakemeldingar om at turmoglegheitene i kommunen ikkje er godt nok marknadsført.

I regjeringa sin *Handlingsplan for friluftsliv* frå 2018 initierer regjeringa eit fleirårig prosjekt – *Friluftslivets ferdselsårer* – som har som mål å fremja planlegging, opparbeiding, skilting og merking av samanhengande nettverk av turstiar. Det vart utarbeida ein rettleiar for planarbeidet, *M1292-2019 Plan for friluftslivets ferdselsårer*. «Friluftslivets ferdselsårer» vert i rettleiaren definert som traséar for ferdsel som er synlege i terrenget i den sesongen som er aktuell for bruk, og leier for ferdsel på vatn og over brear.

Alle kommunar har blitt oppmoda om å laga ein slik plan. Masfjorden kommune vedtok i formannskap sak 029/2022 å utarbeida temaplan for friluftslivet sine ferdselsårer.

2. Føremålet med planen

Føremålet med plan for turruter i Masfjorden er:

- **Fleire tilgjengelege turruter med ulik tilretteleggingsgrad heile året.**
- **Auka fysisk aktivitet og betre psykisk helse hjå innbyggjarane i kommunen.**
- **Auka attraktivitet som bukommune.**
- **Auka attraktivitet som reisemål.**

Tilrettelegging av nærturar

Erfaring og forskning viser at folk er vesentleg meir aktive med friluftsliv dersom dei har tilgang til turstiar i nærområdet der dei bur. At folk går på tur i nærområdet framfor å køyra bil til turmål lengre unna er også bra for miljøet. Attraktive ferdselsårer og turmål gjer bustadområde meir attraktive og kan auka bulyst. Fleire universelt tilrettelagde ferdselsårer og friluftsområde bidreg til at alle kan koma seg ut på tur nærare der dei bur.

Tilrettelegging av lengre turar

Masfjorden kommune har eit flott og variert turterreng med alt frå kystnære stiar med fjorden som næraste nabo, til nærast urørte fjellområde med toppar opp mot 1000 meter. Ein del av desse er turar med kvalitetar som gjer at dei har regional verdi og interesse. Regional verdi vert her definert som at eit klårt fleirtal av brukarane ikkje bur i lokalområdet, men har køyreavstand til

startpunkt for turen. I tillegg er det eit kriterium at turstiane har hatt svært høg bruksfrekvens over fleire år, altså ikkje berre som eit resultat av plassering av turpostar i samband med Fjelltrim eller liknande. Dei turane som er vurderte til å ha regional interesse har per i dag ikkje så høg bruksfrekvens, men er turar med svært store natur- og/eller kulturkvalitetar. Betre tilrettelegging av desse turområda kan gjera dei til meir attraktive besøksmål for turistar, men òg for våre eigne innbyggjarar.

Marknadsføring

God marknadsføring er ein nøkkel til å få folk ut på tur og til å gjera ferdselsårer kjend. Det er viktig at marknadsføringa er tilpassa tolegrensa for dei einskilde ferdselsårene og områda. Vakker natur og friluftslivområde er attraktivt for svært mange. Lett tilgjengeleg informasjon om turmoglegheiter og marknadsføring av friluftslivet kan også gjera kommunen meir synleg og bidra til ny busetting og rekruttering av tiltrengt arbeidskraft. Den enklaste og mest effektive marknadsføringa er ofte tydeleg skilting frå sentrum/bygda/hovudveg.

Nettverk og samarbeid

Betre nettverk og godt samarbeid mellom aktørar som arbeider med friluftslivet sine ferdselsårer i kommunen er avgjerande for å fremja friluftslivet i Masfjorden kommune. Idrettslaga har lange tradisjonar med å leggja til rette for fjelltrimpostar, og tiltaket har stor oppslutning. Turlaget har etablerte ruter fram til sine hytter. Bygdelag, ymse lag og foreningar i samarbeid med grunneigarar tilrettelegg, og kommunen yter tilskot til tilrettelegging av turstiar utført av frivillige organisasjonar og privatpersonar, og organiserte turar og friluftaktivitetar.

3. Føringar

Nasjonale føringar

er omtala under pkt 1.

Lokale føringar- kommunen si rolle

Hovudmål for folkehelsesatsinga i kommuneplanen sin samfunnsdel er enkel og grei:

«Gode og aktive dagar- for alle i Masfjorden.»

Masfjorden kommune skal motivera til og leggja til rette for allsidig fysisk aktivitet. Dei skal arbeida målretta for god og likeverdig helse i befolkninga. Prinsippet om tilgjenge for alle i planlegging og tenesteyting, er viktig.

Masfjorden kommune har forankra arbeidet med folkehelse i kommuneplanen sin samfunnsdel og i Kommunedelplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet. Eit av tiltaka er å stimulera til uformelle møteplassar der folk kan vera fysisk aktive. Turruter som er tilgjengelege for mange, er eit viktig folkehelseiltak.

Kommunen er eitt av dei organa som i friluftsløva har fått tildelt oppgåver, ansvar og mynde, mellom anna til å regulera ferdsel eller forby ferdsel i visse område, gje uttale i tvilsspørsmål om allemannsretten og krevja fjerning av stengsel. Friluftsløva pålegg også kommunane eit generelt ansvar for å fremja ålmenta sine friluftslivsinteresser, og for å fremja friluftsføremål innan sitt område.

Kommunen har dialog og samarbeid med grunneigarar, tilretteleggjarar og turgåarar for å finna gode løysingar og unngå potensielle konflikhtar. Ofte kan t.d. omlegging av stiar, tilrettelegging av stiar med gjerdeklyver, eller grunder eller skilting om dyr på beite bidra til gode løysingar for alle partar.

Friluftslova § 35 gjev kommunen heimel til å merka, varda, kloppa og iverksetta andre mindre tiltak for å letta ferdselen i utmark. Kommunen kan også gje organisasjonar som har som føremål å fremja reise- og/eller friluftsliv rett til å varda og merka bestemte ruter og turstiar i utmark. Sjølv om dette kan utførast utan løyve frå grunneigar, skal grunneigar og/eller brukar alltid varslast før tiltaket vert sett i verk. Før kommunen gjer vedtak etter § 35 skal det gjennomførast forhandlingar mellom grunneigar og tiltakshavar.

Oppgåva med å drifta stiar og løypenett er normalt ikkje ei oppgåve som kommunen gjer, men kommunen vil i mange tilfelle bidra med tilskot, rettleiing og koordinering mellom ulike aktørar. I heilt spesielle tilfelle kan kommunen gå inn å ta ansvar for opparbeiding, tilrettelegging og drift. Dette gjeld i Masfjorden kommune stort sett berre for turvegar med høg grad av tilrettelegging.

4. Planarbeidet

Plan for turruter er utarbeida som ein temaplan. Med bakgrunn i FS 029/2022 vart det februar 2022 oppretta ei intern kommunal tverrfagleg prosjektgruppe med slik samansetjing:

Sveinung Toft, ass. rådmann

Roald Kvingedal, TML- teknisk sjef

Ottar Myrtveit, TML-landbruk

Kjersti Furnes Soltveit, TML- oppmåling

Frank Kvinge, fagleiar kultur

Det vart inngått ein samarbeidsavtale med Bergen og Omland Friluftsråd (BOF) om bistand med metodikk og oppdatering og kvalitetssikring av nasjonal database for tur- og friluftsruter, og Håkon Tufteland har gjennomført dette arbeidet på vegne av BOF. Prosjektgruppa har samarbeidd med idrettslaga i kommunen. Leiarar i dei tre idrettslaga sine fjelltrimgrupper har gjeve innspel til planarbeidet undervegs, då særleg knytt til utveljing av turruter og status på løypenett.

Masfjorden idrettsråd har kome med innspel til planen, og desse innspela er tekne med i høringsdokumentet.

I 2008 vart det i regi av Masfjorden idrettsråd utarbeida turkart for Masfjorden, med 30 turforslag fordelt på dei tre bygdelaga i kommunen. Dette er turar med varierende lengde, vanskegrad og tilrettelegging, og turar ein ynskte å ha med i denne planen.

I samband med planarbeidet vart fjelltrimgruppene i idrettslaga i 2022 utfordra til å supplera med ytterlegare 10 turar i sin krins, etter same kriterium, slik at ein no har om lag 60 turar i planen som er blitt kartlagde og digitaliserte.

Avgrensingar i planen

Planen er tematisk avgrensa til å gjelda fotturar og nokre skiturar.

Det er både ynskjeleg og naudsynt med meir kunnskap også om ferdselsårar på vatn og på sjø, og sykkelruter. Desse ferdselsårene er likevel ikkje teke med i denne planen då dette hadde vorte for omfattande i denne omgang. Det vil hausten 2022 vera mogleg å søkja Vestland fylkeskommune om tilskot til kartlegging av ro- og padleruter.

Geografisk gjeld planen for Masfjorden kommune, med unntak av nokre turruter som gjer eit sveip innom Gulen, Alver, Høyanger og Modalen.

5. Ulike interesseområde i utmark

5.1 Landbruk

Masfjorden kommune har ein del aktivt jord- og skogbruk. Utmarksarealet blir i stor grad nytta som beiteområde for småfe og storfe, men tal beitedyr har gått gradvis ned. Det vert drive skogbruk i utmark. Dei mange skogsvegane vert nytta aktivt til friluftsliv. Det er og utbreidd hjortejakt om hausten. Sjølv om friluftsløva slår fast at det er fri ferdsle i utmark, er det viktig at all tilrettelegging i dei ulike områda skjer i samarbeid og forståing med dei aktuelle grunneigarane.

5.2 Friluftsliv og folkehelse

Friluftsliv er viktig for folkehelsa. Tilrettelegging for det enkle friluftslivet er såleis ei god investering i det førebyggjande helsearbeidet. Særskilt viktig er tilrettelegging for lågterskeltilbod i nærmiljøa som eignar seg for mange, anten dei er unge eller eldre.

Den nye turvegen ved idrettsbana på Hosteland, turvegen bak Haugsvær senter og dagsturhytta «Fjordblikk» i Grøttneset er gode døme på tiltak som er eigna for aktivitetar for alle grupper. I slike område er det viktig å sikra god tilrettelegging. Elles er fjelltrimmen godt etablert i heile kommunen og svært mange nyttar seg av dette tilbodet.

5.3 Tilrettelagde område for friluftsliv og friluftaktivitetar

Masfjorden har fleire tilrettelagde område for ulike friluftaktivitetar, med idrettsanlegg knytt opp til dei tre skulekrinsane. I tillegg til idrettsanlegg for fotball, friidrett og tennis med tilhøyrande garderobeanlegg, finn ein i kommunen to sandvolleyballbaner, fire ballbingar, badeplassar/friluftsområde, grindbygg med benkar og bord der ein kan eta under tak, og felles grillplass. Ved skulane er det klatreanlegg. I Stordalen er anlegg for vinteraktivitetar og på Haukeland er det lysløype med oppkøyrt skiløyper i sesong.

5.4 Eksisterande turvegar og stiar

I samband med utarbeiding av turkart for Masfjorden vart det til ein viss grad gjennomført skilting og merking av 30 utvalgte turruter. Saman med skogsvegnettet og mange gamle ferdselsruter knytt til mellom anna støling, driftevegar for dyr på sommarbeite, og ferdsel til fots over fjella som transportveg, har det ført til svært mange ulike turruter. Bruken av dei ulike rutene varierar frå svært mykje brukt til tilgrodd og ikkje synleg sti. Fjelltrimmen har bidrege til at fleire av dei lite brukte stiane har fått sin renessanse.

Det manglar avtalar om vedlikehald av stiar, og det er manglande kontinuitet i arbeidet med skilting og merking.

I planarbeidet er det eit mål å sikra at dei rutene som er med i planen blir haldne på ein god måte, men med ulik grad av tilrettelegging.

5.5 Kulturminne

I utmarka er det mange spor etter tidlegare ferdsle og aktivitet. Masfjorden kommune har god oversikt over dei viktigaste kulturminna i kommunen, og har utarbeidd ein eigen Kulturminneplan 2019-2027.

Informasjon om kulturminne ved eller i nærleiken av turstiar vil kunne gje turopplevinga ein ekstra dimensjon, men må utformast og balanserast med omsyn til naturmiljø.

5.6 Reiseliv

Masfjorden er ingen stor reiselivskommune, men me ser at tilrettelagde naturopplevingar er ein viktig del av opplevingstilbodet for dei som besøker kommunen vår.

Fotturar er mykje brukt, og er eit attraktivt tilbod, særleg i sommarhalvåret. Her er tilgjenge og merking frå hovudveg og parkeringsplass viktig. Utvalde turløyper med informasjon på fleire språk vil og vera viktig for å styra trafikken og gjera ferdsel på eiga hand så trygg som mogeleg.

5.7 Mogelege konfliktområde

Husdyr på beite kan bli uroa av ferdsle då beite og utøving av friluftsliv ofte skjer i dei same områda og følgjer dei same stiane. Ein må difor vise omsyn gjennom å ferdast aktsamt i område med beitedyr.

Særleg viktig er det at bandtvangen for hund vert respektert.

Stor bruk av turløyper i utmark kan medføre skader på vegetasjon som er sårbar.

Merka turløyper kan vere eit godt tiltak for å styra trafikken vekk frå tunet til folk, sårbare område og område med stor fare for konflikt.

Tilfeldig parkering ved turutgangspunkt, langs veg og i beiteområde kan skapa konflikt med grunneigar, og elles gje skade på bilar og vera til hinder for landbruksdrifta.

Masfjorden har eit aktivt jaktmiljø med hjortejakt i perioden 15. august til og med 23. desember. I haustmånadane kan det oppstå konflikt mellom jakt og anna friluftsliv. Skilting av jakt bør vera eit tiltak i område med merka turløyper.

6. Status på eksisterande sti- og løypenett

Dette kapitelet gjer ei oversikt over alle turstiar, -løyper og vegar som er kartlagde i samband med planarbeidet. Det er skildra status og behov for tiltak på eksisterande turstiar, -løyper og -vegar. Når det gjeld tiltak handlar det meste om

- tydeleg skilting der stien startar
- vedlikehald, rydding og merking av trasé
- parkering
- god dialog med grunneigarar

Skal ein lukkast med eit godt nett av turløyper over tid, er det viktig at skilta og merka turruter blir halde vedlike. Det krev årleg tilsyn, og eit godt samarbeid mellom frivillige, grunneigarar og kommunen. Det bør kvart år setjast av kommunale midlar til opparbeiding, drift og vedlikehold av løypenettet, i tråd med tiltaksplanen. På same tid må kommunen søkja eksterne midlar. Fylkeskommunen set av midlar til slike tiltak som ein kan søkja på.

Idrettslag, turlag, bygdelag, helselag, grunneigarlag, eldsjeler og mange andre gjer ein verdfull innsats ved både opparbeiding og vedlikehald av løypenettet i kommunen. Det er viktig å ta vare på samarbeidet og utvikla dette vidare i planperioden.

Tiltaksplanen skal visa kva turruter som bør prioriterast for opparbeiding og vedlikehald, og at ein kvart år set fokus på nokre av dei 60 turrutene. Planen tek og inn nye aktuelle ruter.

Det er eit mål at minst tre av rutene til ei kvar tid er tilgjengelege for rørslehemma og andre som ikkje kan ferdast på stiar i meir krevjande terreng.

Digitale versjonar av alle turrutene vil vera lett tilgjengelege på kommunen sine nettsider, (www.masfjorden.kommune.no) og gjennom ei innsynsløysing i Nordhordlandskart. Turskiltringar vil og bli lagt ut på [www. ut.no](http://www.ut.no). I dag finn ein 17 av turane der.

I tillegg legg ein opp til at kommunen har ei forvaltningsløysing i Nordhordlandskart der ein registrerer ferdselsårene og legg inn meir info enn det som er tilgjengeleg for ålmenta.

6.1 Oversyn over turruter i planen

Indre Masfjorden						
	Rutenamn	Skildring	Tilrettelegging	Behov for tiltak	Grunneigar-avtalar	Vedlikehald
1	Haukeland - Kjetland	Parker rett over brua på Haukeland. Følg traktorveg, deretter sti/oppmura ferdselsveg til Kjetland.		Skilting ved turstart og -slutt på Haukeland og Kjetland. Merking og rydding. Munnleg avtale med grunneigarar ved start og slutt av turrute.	Manglar avtale	Idrettslag/bygdela
2	Heinakken	Sti i skogsterreng frå vegen. Litt bratt i starten, seinare flatare. Flott utsikt frå toppen. Returen vestover og ned til Solheim og vegen ovanfor kyrkja.		Skilting ved turstart og -slutt nedanfor Krossleitet og Solheim. Merking og rydding. Munnleg avtale med grunneigarar ved start og slutt av turrute.	Manglar avtale	Idrettslag/bygdela
3	Stegane Ut.no: Stegane	Start v/ Hummelfossen kraftverk og følg trapper/sti til demning ved Hommelvatnet.		Skilting ved turstart. Merking og rydding. Munnleg avtale med grunneigarar ved start og slutt av turrute.	?	Eveny/idrettslag/bygdela
4	Stordalsvarden Ut.no: Stordalsvarden	Følg sti på lyngrabbane langs ryggen aust for Langevatnet. Drei vestover og mot toppen. Retur same veg eller hald fram ned ryggen nordover.		Skilting ved turstart. Merking. Munnleg avtale med grunneigarar ved start av turrute.	Manglar avtale	Idrettslag/bygdela
5	Nonklett fjellet Ut.no: Nonkletten	Start bak butikken på Haugsvær. Nydeleg utsikt på toppen. Alternativ tur frå Trodalsleitet.		Skilting ved turstart (Haugsvær og Trodalsleitet). Merking og rydding. Munnleg avtale med grunneigarar ved start av turrute.	Manglar avtale	Idrettslag/bygdela
6	Bjørn West Marsjen Ut.no: Bjørn West-marsjen	Historisk tur i motstandsgruppa Bjørn West sine fotspor. 15 km tur frå Litlematrestølen til Stordalen fjellstove.	Turen er godt skilta og merka. Infotavler.	Regelmessig vedlikehald/tilsyn	Har avtale	BW/Idrettslag/bygdela
7	Matre - Haugsvær	Start på skogsveg innanfor Matresvatnet. Vidare på stølsveg til Matrestølen. Før nedstigning kan ein ta avstikkar til toppen av Hestefjellet, med nydeleg utsikt.		Skilting ved turstart i Matresdalen. Merking. Munnleg avtale med grunneigarar ved start av turrute.	Manglar avtale	Idrettslag/bygdela
8	Kringla - Stordalen	Turlagsrute frå E39 til Stordalen og innfallsporten til Stølsheimen. Etter stigninga til Grønfjellet i fint fjellterreng forbi Vågsetstølen og på god sti ned Hellebotn til hyttefelt i Stordalen.	Traséen er godt skilta og merka.	Regelmessig tilsyn/vedlikehald	?	Turlag

9	Stordalen – Vardalsbu Ut.no: Stordalen fjellstove-Vardadalsbu	Inngangsporten til Stølsheimen frå Stordalen. Frå Bukkedalsvatnet til vakre Fjellvassbu, open hytte med fire sengeplassar. Høgste punkt 967 moh før du går ned til turlagshytta Vardadalsbu.	Traséen er godt skilta og merka.	Regelmessig tilsyn/vedlikehald	?	Turlag
10	Skavlabu	Start ved parkering Botnavatnet. Ta til høgre før brua i Dykkollbotn. Følg sti mot høg fjellsterreng 1039 moh og ned til Skavlabu. Vidare lett tur til veg Svartevatn.	Traséen er godt skilta og merka.	Regelmessig tilsyn/vedlikehald	?	Turlag
2.1	Gleinefjellet	Skitur/fottur. Blå. Kjør til brua ved Gagnløysvatnet. Ta opp til venstre over brua, til endes av grusvegen. Gå opp til venstre. Følg elva innover til du treff jernstengene, som viser vegen til toppen. 792 m.o.h. Tid ca. 1 time		Skilting ved turstart. Munnleg avtale med grunneigarar ved start av turrute.	Manglar avtale	Idrettslag/bygdelag
2.2	Krokevatnet-Ulvedalen. Ut.no: Krokevatnet-Ulvedalen	Rundtur ski. Blå. Skiturstart ved parkering inne i Stordalen og tilbake ned Hellebotn.		Traséen vert køyrd opp/merka vinterstid	Manglar avtale	Stordalen Vel/Idrettslag/bygdelag
2.3	Matrenipa	Blå. Parker på grusplassen ovanfor Trodalstunnelen. Følg stien langs bekkefar. Når du kjem over tregrensa ser du ein varde. Hald til høgre for den, vidare mot Matresnipa. Følg vidare merking som går til BW sin Fjelltrimpost som ligg rett før varden der du har utsikt ned til Matre. 587 m.o.h. Tid ca. 1,5 time.		Skilting ved turstart. Merking og rydding. Munnleg avtale med grunneigarar ved start av turrute.	Manglar avtale	Idrettslag/bygdelag
2.4	Kjerringefjellet	Grøn. Parker ved utløpet til Midtkviltjødna. Følg ny veg mot aust. Tid ca 40 min, 387 moh. Kan også gåast frå Solheim og Furebotn.		Skilting ved turstart ved Midtkviltjødna, Solheim eller Furebotn. Merking og rydding. Munnleg avtale med grunneigarar ved start av turrute.	Manglar avtale	Idrettslag/bygdelag
2.5	Litlefjellet	Grøn. Start på Stien ved bommen til Øvredalen. Følg vegen innover til dalen vider seg ut. Sjå etter skilt på venstre side. Følg stien til du er framme. Tid ca. 40 min. 357 m.o.h.		Skilting ved turstart/bommen Merking og rydding. Munnleg avtale med grunneigarar ved start av turrute.	Manglar avtale	Idrettslag/bygdelag
2.6	Fossen-Ådneburen	Rundtur sommar. Blå. Det er høgaste punktet mellom Hopstølen og Nordgilsbotnen, og ein kan gå frå bl.a. Fossen, Hopstølen, Haugsvær og Kvernhusdalen(Stormatrestølen). Anbefaler å ta med kart!! Tid ca. 4 t. 724 moh		Skilting ved turstart Fossen og Haugsvær. Merking og rydding. Munnleg avtale med grunneigarar ved start av turrute.	Manglar avtale	Idrettslag/bygdelag
2.7	Geitenakkjen.	Kjør forbi Stordalen retning Bjordal til du kjem til Nystølen (høgste punktet mellom Krokevatn og Fridalsvatn). Følg merka sti frå hytta, langs Fridalsvatn til Spongavatn, der du tek stien til venstre og følgjer den til toppen. 987 m.o.h. Tid ca. 1,5 t.		Skilting ved turstart. Merking. Munnleg avtale med grunneigarar ved start av turrute.	Manglar avtale	Idrettslag/bygdelag

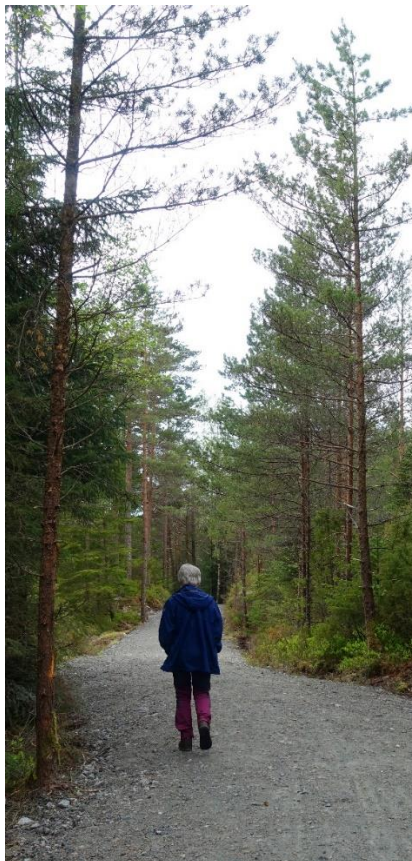
2.8	Stallane	Grøn. Kjør mot Duesund til du kjem til Eikemo. Parkør ved andre nedkjørsel til Eikemo. Sjå etter skilt der stien startar. Følg raude merker. Postreg er ved uthus. Tid ca. 30 min. 330 m.o.h.		Skilting ved turstart. Merking og rydding. Munnleg avtale med grunneigarar ved start av turrute.	Manglar avtale	Idrettslag/bygdelag
2.9	Nipetinden	Blå. Ski. Start ved Libråtet- Klavefjellet. 2 timar t/r		?	Manglar avtale	Idrettslag/bygdelag
2.10	Røydalsfjellet Ut.no: Røydalsfjellet	Blå. Ski. Start ved Libråtet-Røydalsfjellet eller Stordalen-Rusta-Røydalsfjellet.		?	Manglar avtale	Idrettslag/bygdelag
2.11	Holten på Kjølneset	Parker på gamlekaia i Haugsdalen. Gå vidare på kjørevege mot Kjølneset og følg sti langs ryggen av Kjølneset til lita hytta.		Skilting ved turstart. Merking og rydding. Munnleg avtale med grunneigarar ved start av turrute.	Manglar avtale	Idrettslag/bygdelag
2.12	Kjetland- Stusdal	Turveg gjennom Kjetlandsdalen til Svartevassetret, Fagerskarsvatnet og ned til Stusdal.		Skilting ved turstart. Merking og rydding. Munnleg avtale med grunneigarar ved start av turrute.	Manglar avtale	Idrettslag/bygdelag
2.13	Haugsvær	Turområde med vekselvis asfaltert turveg, skogsveg og sti. Asfaltert veg er flat.	Traseane er godt skilta og merka. Universell tilkomst på nokre av traséane		?	Idrettslag/bygdelag

	Nordbygda					
	Rutenamn	Skildring	Tilrettelegging	Behov for tiltak	Grunneigar-avtalar	Vedlikehald
11	Torsvikåsen Ut.no: Torsvikåsen	Start ved nordsida av løa til nederste garden i Torsvik. Fin sti i skogsterreng. Utsikt i all retningar på toppen. Alt. retur til Hamnen ved Rambjørsvika.		Skilt v/ hovudveg. Merking og rydding av sti. Munnleg avtale med grunneigar ved start av turrute.	Manglar avtale	Idrettslag/bygdelag
12	Markhusdalen	Start ved parkering skulemuseet og følg skogsveg inn dalen. Lett trasé også for barnevogn og sykkel. Om vinteren er dette ein fin skitur.	Skilta frå skulemuseum	Ingen Munnleg avtale med grunneigar ved start av turrute.	Manglar avtale	Grunneigarar/idrettslag/bygdelag
13	Reknesskjerane Ut.no: Reknesskjerane	Start ved raud løe tett ved hovudvegen. Følg stien gjennom skogen til sjøen.		Skilt v/ hovudveg. Rydding og merking av trasé. Munnleg avtale med grunneigar ved start av turrute.	Manglar avtale	Idrettslag/bygdelag
14	Haugsdal - Rambjörg	Start ved snuplass i Ytre Haugsdal. Lett tur på sti og traktorveg i skog og kulturlandskap.		Skilt Ytre Haugsdal og Rambjörg. Merking og rydding. Munnleg avtale med grunneigar ved start og slutt av turrute.	Manglar avtale	Idrettslag/bygdelag
15	Hatten	Ca 300 m vest for Nordbygda skule går det merka sti mot Hatten.	Skilt v/ start	Nytt skilt v Fv. Merking og rydding. Munnleg avtale med grunneigar ved start av turrute.	Manglar avtale	Idrettslag/bygdelag
16	Frøyset - Hosteland	Gå opp til Frøyset gard og gjennom steingarden. Følg sti langs Austevågen. Kryss eidet, hald mot aust og kryss dalsøkket ved ny bru og vidare på austsida av Fitjevatnet.		Skilt v/ kryss kyrkje- Frøyseth gardsmat, og Hosteland/Åleval lane. Merking og stirydding. Munnleg avtale med grunneigar ved start og slutt av turrute.	Manglar avtale	Idrettslag/bygdelag
17	Austefjellet	Start ved øvste garden på Molland. Gå rett opp skogslia. Flott utsikt på toppen. Alternativ retur til Stemmetjønn. Derfrå på sti ned til Masfjordvegen.		Skilt Molland. Rydding og merking. Munnleg avtale med grunneigar ved start av turrute.	Manglar avtale	Idrettslag/bygdelag
18	Storenova Ut.no: Storenova	Start ved parkering i Tangedalen. Følg merka sti til Storenova med nydeleg utsikt. Vidare mot nordaust, ta ned i dalen før Andershaugane og følg traktorveg til Sleire.		Skilt Tangedalen. Rydding og merking. Munnleg avtale med grunneigar ved start og slutt av turrute.	Manglar avtale	Idrettslag/bygdelag

19	Øksefjellet	Frå Byrkjeland følgjer du dalen nordover til Trandalsvatnet der du tek rett aust og opp skaret. Følg ryggen vidare ned til Halsane før du snur mot sør og følgjer Myrdalen mot Sleire.		Skilt Byrkjeland og Sleire/Myrdalen. Merking. Munnleg avtale med grunneigar ved start og slutt av turrute.	Manglar avtale	Idrettslag/bygdelag
20	Kvamsdalen - Kalhovda	Første del på sti til Kvamsdalsstølen og deretter mot høgste punkt Stendarskaret (679 moh) og Yndesdalsnakken. Mot Kalhovda og skogsterreng mot slutten.		Skilt Kvamsdalen og Kalhovda. Merking og rydding av sti. Munnleg avtale med grunneigar ved start og slutt av turrute.	Manglar avtale	Idrettslag/bygdelag
4.1	Eikebotn	Nydeleg tur i lett terreng. Passer for alle. Kjekk tur for borna. Turen går til gamle grunner frå gard som var fråflytta ca. 1930 talet.		Skilt i Tangedalen. Rydding og merking. Munnleg avtale med grunneigar ved start av turrute.	Manglar avtale	Idrettslag/bygdelag
4.2	Lauveidrusta	Start ca 50m frå busskur i krysset ved Lauveid. Lett tur i fint terreng. Fin utsikt til Gunnarbuøyra og Sleire.		Skilt ved veg. Rydding og merking av sti. Munnleg avtale med grunneigar ved start av turrute.	Manglar avtale	Idrettslag/bygdelag
4.3	Fløya Ut.no: Fløya	Parker ved Frøyset kyrkje. Kort, men bratt tur. Her er det trapper og godt rydda stier. Spannande tur for borna. Nydeleg utsikt over Frøyset , Risnes og øyane utanfor.		Skilt v/ kryss kyrkje- Frøyseth gardsmat. Rydding og merking av sti. Munnleg avtale med grunneigar ved start av turrute.	Manglar avtale	Idrettslag/bygdelag
4.4	Kultane Ut.no: Kultane	Start i Ytre Haugsdal. Ein følgjer traktorveg og tar til høgare vidare på sti der traktorvegen sluttar. Fin utsikt mot Haugsdalen og øyane utanfor.		Skilt ved veg. Rydding og merking av sti. Munnleg avtale med grunneigar ved start av turrute.	Manglar avtale	Idrettslag/bygdelag
4.5	Melshovden	Parkering snuplassen på Rambjørg. Her kan ein gå rundt og ein kan gå opp på Melshovden.		Skilt ved snuplass. Rydding og merking av sti. Munnleg avtale med grunneigar ved start av turrute.	Manglar avtale	Idrettslag/bygdelag
4.6	Duesundfjellet	Alternativ 1. Parkering v /Brannstasjonen- stien kan vere litt blaut og moldete. Alternativ 2. Parkering litt forbi Grunnevik. Starter med traktorveg og går over til sti. Nydeleg utsikt mot Masfjordnes og mot Lindås/Mongstad.		Skilt v/ brannstasjon og Grunnevik. Rydding og merking av sti. Munnleg avtale med grunneigar ved start og slutt av turrute.	Manglar avtale	Idrettslag/bygdelag

4.7	Stallane - Eikemosetra-Sollifjellet	Parker og start på Eikemo. Ein kan gå frå Sollifjellet og ned i Fossdalen. Må då ha bil for å komme tilbake til Eikemo.		Skilt v/ turstart. Rydding og merking av sti. Munnleg avtale med grunneigar ved start og slutt av turrute.	Manglar avtale	Idrettslag/bygdelag
4.8	Hisbotnuken	Parkering på vegen inn mot Lindebotn eller litt før krysset til vegen i Lindebotn. Bratt fin tur, god sti. Når du kjem opp får ein eit rundskue med nydeleg utsikt og natur.		Skilt v/ turstart. Rydding og merking av sti. Munnleg avtale med grunneigar ved start av turrute.	Manglar avtale	Idrettslag/bygdelag
4.9	Sleirsfjellet – Skrenuten Ut.no: Sleirsfjellet	Parkering ved skulemuseet på Sleire. Sleirsfjellet er godt kjent frå motbakkeløpet "Sleirsfjellet opp".	Er skilta og godt merka	Munnleg avtale med grunneigar ved start av turrute.	Manglar avtale	Idrettslag/bygdelag
4.10	Furudalen - Frambrekkestølen - Austgulstølen - Steindalen	Dette er ein dagstur der dei tre fyrste måla ligg i Gulen kommune. Her er det greit å ha ein bil parkert ved Rophaugen (der ein kjem ned frå Steinsdalen) og ein ved hytteparkeringa til Furedalen. Ein tur med mange kulturminne		Skilt v/ turstart i Furudalen. Rydding og merking av sti. Munnleg avtale med grunneigar ved start av turrute.	Manglar avtale	Idrettslag/bygdelag
4.11	Turveg Nordbygda idrettsanlegg	500m rundtur i området ved idrettsbana. Universelt tilrettelagt.	Universelt tilrettelagt.	Skilting v/ Fv og skule	Har avtale	Nordbygda pensjonistlag

	Sørsida					
	Rutenamn	Skildring	Tilrettelegging	Behov for tiltak	Grunneigar-avtalar	Vedlikehald
21	Sandneskletten	Start v/ parkering i Sandneslia. Kort tur med stigning til flott utsikt på toppen.		Skilting frå Fv og Sandneslia. Merking. Utbetring våte parti. Munnleg avtale med grunneigar ved start av turrute.	Manglar avtale	Idrettslag/bygdelag
22	Melshovden	Start v/ parkering Sør-Kvingevatnet. Lett tur, hovudsakeleg på berg, fram til toppen med god utsikt.		Skilting v/ turstart. Munnleg avtale med grunneigar ved start av turrute.	Manglar avtale	Idrettslag/bygdelag
23	Lykjelen	Frå øvste hus på Leite følgjer ein traktorvegen eit stykke til den går over i sti som svingar seg oppover. Ta av stien mot aust når du har høgda, og nyt utsikt.		Skilting v/ Fv. Merking og rydding. Munnleg avtale med grunneigar ved start av turrute.	Manglar avtale	Idrettslag/bygdelag
24	Håvarden	Start frå liten parkeringsplass v/fylkesveg og følg gardsveg inn Elvikedalen. Følg merka sti mot toppen. Returner, eller følg stien nordetter og dreier vestover mot Sandneskletten.		Skilting v/ Fv. , Elvikedalen og ev Sandnes. Merking og rydding. Parkering. Munnleg avtale med grunneigar ved start og slutt av turrute.	Manglar avtale	Idrettslag/bygdelag
25	Ådneburen Ut.no: Ådneburen	Følg traktor-/bilvegen og deretter god sti opp Meisdalen. Sving vestover, så nordover mot toppen. Alternativ retur nordover mot Kilsaret, og bratt ned til Andvik.	Traséen opp er godt skilta og merka frå parkering i Meisdalen.	Alt. trasé treng merking og skilting frå Andvik og opp. Munnleg avtale med grunneigar ved start og slutt av turrute.	?	Idrettslag/bygdelag /Turlag
26	Kvingedalssætra - Andvikdalen	Frå parkering v/ avkøyrsløp til den første garden følgjer du stien til Øvre Kvingedalssætra. Herfrå kan du følgja skaret bratt ned i sikkssakk til bilveg innerst i Andvikedalen.		Skilting frå Kvingedal og Andvikedalen. Merking og rydding. Munnleg avtale med grunneigar ved start og slutt av turrute.	Manglar avtale	Idrettslag/bygdelag
27	Hellebergsåta	Følg traktorveg til Stemmevatnet, deretter sti forbi Torsteinsvatnet. Ta sørover før Svartevatnet mot høgste punkt. Alt. retur til Mjangerssætra og ned til Mjanger.		Skilting frå Fv ved Sandneselva og Stemmevatnet, og Mjanger. Merking og rydding av trasé. Munnleg avtale med grunneigar ved start og slutt av turrute.	Manglar avtale	Idrettslag/bygdelag

28	Torhaugen - Totlandsætra	Etter Meisdalen skråar du oppover mot Torhaugen. Deretter forbi Gavlen og nordover til nedstigning mot Totlandssetra og traktorveg til Andvik.	Traséen opp dalen er godt skilta og merka frå parkering i Meisdalen.	Skilting og merking Skaret-Torhaugen, og Storavatnet-Totlandssetra-Torhaugen . Munnleg avtale med grunneigar ved start og slutt av turrute.	Avtale på delar av trasé grunneigarar -turlag	Idrettslag/bygdelag
29	Kvingo - Kalvedalen – Stusdal Ut.no: Kvingo- Kalvedalen Andvik- Kalvedalen	Følg T-merka rute frå parkeringsplass mellom Nord- og Sør-Kvingo, gjennom Gjelet, forbi Nord-Kvingesetrane, over Storvassegga, til Kalvedalen og vidare til Stusdal. Alternativ start Andvik.	Turlaget driftar turvegen. Parkering Kvingo og Meisdalen.	Regelmessig tilsyn.	Avtale mellom turlag og grunneigarar	Turlag
30	Grønestølane Ut.no: Grønestølane	Frå busskur ved Sørkvingevatnet følgjer du sti til Kvammesetra. Deretter opp mot Båtevassfjell før du går slakt nedover mot Dravlekupa og Einestrand.	Traséen er bra merka.	Skilting frå busskur Sør-Kvingo og Einestrand. Oppgradera merking. Munnleg avtale med grunneigar ved start og slutt av turrute.	Manglar avtale	Idrettslag/bygdelag
3.1	Dagsturhytta, Grøttneset Ut.no: Dagsturhytta	Følg merka sti frå parkering Bakken. Fleire stiar fører fram til hytta. Også universelt tilrettelagt turveg. Legg gjerne returen rundt Kvingeneset.	Universelt tilrettelagt. Er godt skilta og merka. God parkering.	Jamnleg vedlikehald. Utbetring av våte parti.	Avtale grunneigar-kommune	Avtale kommune-Kvinge grendalag
3.2	Geilebotnsvatnet	Parker nede ved vegen som går inn til Totlandsdalen. Gå innover, og då kjem du først til Paddemyrsvatnet. Rett innom ligg Geilebotnsvatnet. Vil du gå lenger, er det ikkje så langt nordover til Svartevatnet.		Skilting frå Fv. Merking. Munnleg avtale med grunneigar ved start av turrute.	Manglar avtale	Idrettslag/bygdelag
3.3	Litlefjellet	Start ved bommen v/skytebana, gå oppover skogsvegen og sving til venstre/sørover. Der skogsvegen endar, er det ein merka sti som fører deg fram til toppen av Litlefjellet. Der har du god utsikt over Andvikgrenda.		Skilting v/ Storavatnet og skytebana. Merking. Munnleg avtale med grunneigar ved start av turrute.	Manglar avtale	Idrettslag/bygdelag
3.4	Bogsfossen	Parker nede ved Sandneselva, gå opp den «nye» vegen til Stemmevatnet. Sving av nordaustover i lett stigning mot Storhågjen (407 moh). Då er det kort veg til der Bogsfossen renn ned. Nok ein flott utkiksplass. Returen kan gå søraustover til Svartebotnsnipene og så tilbake via Torsteinshytta. Du kan også gå vidare til Lykjelen og ned til Andvik, eller gå vidare fram og ned til Bauge.		Skilting v/ Fv Sandneselva og Stemmevatnet. Merking og rydding Stemmevatnet-Bogsfossen. Munnleg avtale med grunneigar ved start og sluttar av turrute.	Manglar avtale	Idrettslag/bygdelag
3.5	Storfjellet	Start inst i Kvingedal, gå opp til dei gamle grunnane øverst i Fjellbråtet. Der svingar du austover, og seinare sørover mot Storfjellet, med godt utsyn over eit vidt område. Vidare kan du gå vestover mot Blåfjellet, med utsikt over Blådalsvatnet. Retur om Kvingedalssetra og Fjellbråtet eller Blådalsvat- Kvingedal		Skilting Kvingedal. Merking Kvingedal-Storfjellet. Stirydding. Parkering. Munnleg avtale med grunneigar ved start og slutt av turrute.	Manglar avtale	Idrettslag/bygdelag

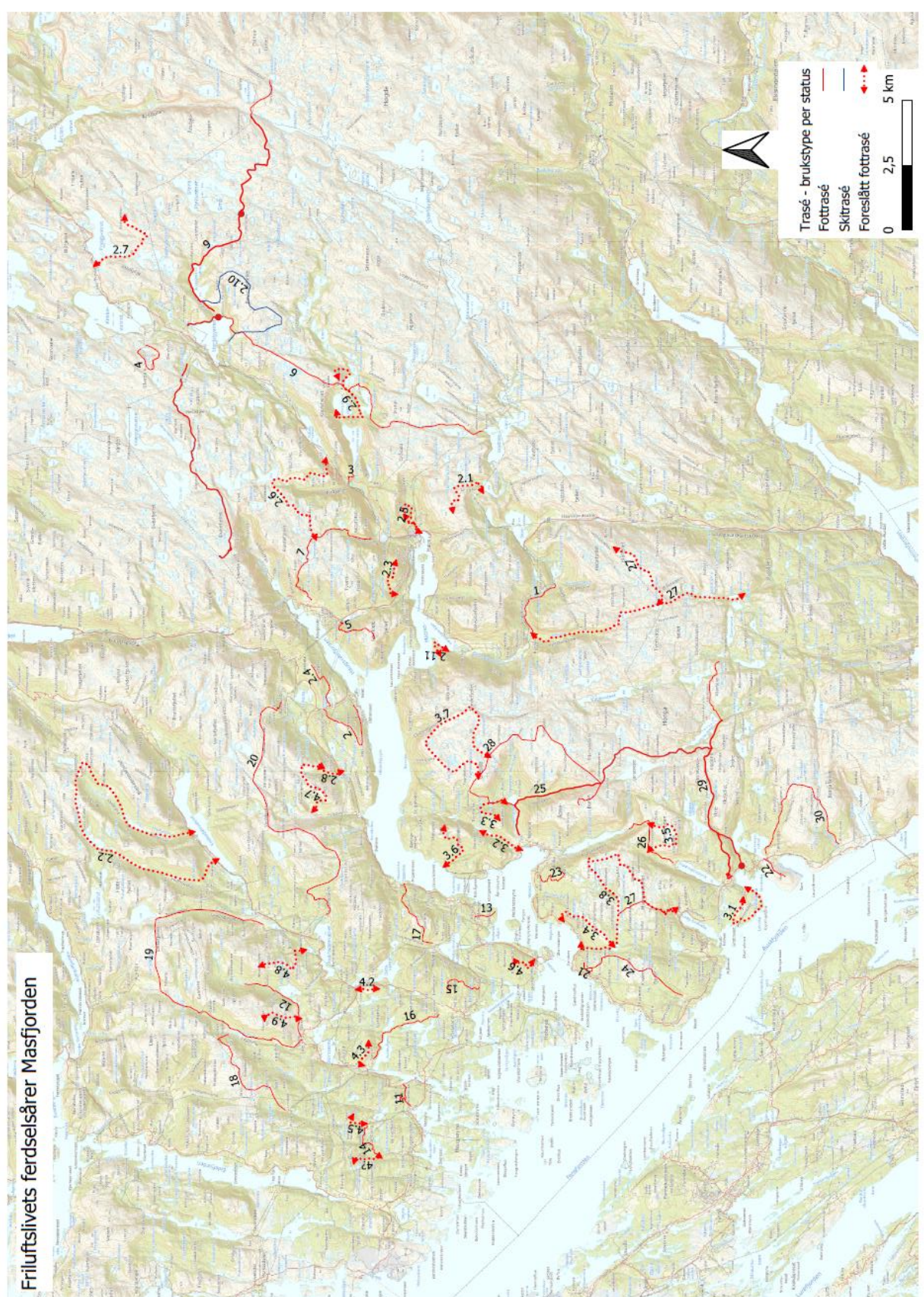
3.6	Skjeggedalsfjellet/Skeidalsfjellet	Køyr forbi Ådnekvamme og parker nede ved sjøen der vegen tek slutt. Når du kjem inn i Skeidalen, gå nedom huset og sving opp ved den gamle muren innom huset. Følg stien oppover mot Skeidalssetra, der ligg det eit vatn. Gå vidare litt mot nord, sving så austover opp mot Skeidalsfjellet. (525 moh) Panoramautsikt derifrå !		Skilting frå Skeidal v/ sjø. Merking Skeidal-Skeidalsfjellet. Rydding. Munnleg avtale med grunneigar ved start og slutt av turrute.	Manglar avtale	Idrettslag/bygdelag
3.7	Totlandsfjellet	Start ved bommen nede ved skytebana, gå opp til Totlandssetra og gå så vidare opp til Fagerbotnstjørnet. Følg stien nordover ryggen der, og då ser du Kaldgilsvarden når du er komen opp. Gå forbi den og vidare inn mot Geisegilsvarden (696 moh). Derifrå går du søraustover mot kanten av Geisegila, og dreier meir mot sør, før du bryt av mot aust inn til Vardefjell (813 moh). Returen kan gå over Totlandsfjellet, via høgde 755 og ned att til Fagerbotnen. Ein fin rundtur !		Skilting Storavatnet og skytebana. Merking og rydding skytebane-Totlandsfjellet. Munnleg avtale med grunneigar ved start av turrute.	Manglar avtale	Idrettslag/bygdelag
3.8	Mjangersfjellet	Start frå Mjanger og gå opp til Mjangerssetra. Hald så nordaustover, då passerer du Stemmetjørnet på veg opp mot fjellet. Der dreiar du meir austover og får då Kviteberget på høgre hand. Vidare går du om Båthåggjen og nordover til Kaldnesnuten, eit platå med godt utsyn. Returen går sørvestover mot det sönste Svartebotnstjørnet, ned til Svartevatnet og tilbake til Mjanger via Hellebergsåta – eller ned til Sandnes via Torsteinshytta.		Skilt v/ Fv Mjanger. Merking Mjanger-Mjangersfjell, og ev vidare til Svartevatnet - Torsteinshytta-Sandnes. Stirydding. Munnleg avtale med grunneigar ved start og slutt av turrute.	Manglar avtale	Idrettslag/bygdelag
3.9	Sør-Kvingo/Einestrand	Start frå Sør-Kvingo v/buss-skuret. Følg stien til Sør-Kvingesetra. Vidare går du stien oppover lia, og svingar litt tilbake til Storsåta. Derifrå går du oppover mot Tverrdalsvatnet. Sving der mot vest v/utløpet av vatnet, og set kursen mot Storevarden (636 moh), med god utsikt. Returen kan gå ned att til startpunktet via Storfjellet, eller ned om Nilsebu og så til Einestrand.		Skilt v/ start. Sjå 30.	Manglar avtale	Idrettslag/bygdelag
3.10	Botnaneset/ Sandnes skule	Lett rundtur ca 1 km.Vekselvis sti og skogsveg		Skilting. Ev merking og rydding av stiar.	?	Idrettslag/bygdelag/skule

Nye turruter ein ønskjer inn i planen

	Rutenamn	Skildring	Tilrettelegging	Behov for tiltak	Grunneigar-avtalar	Vedlikehald
	Rundtur ved Kvingo Ut.no					

6. 2 Kartoversyn turar i planen

7. Tiltaksplan

7.1 Korleis skal planen følgjast opp?

Kultureininga i kommunen i samråd med Masfjorden idrettsråd har hovudansvaret for at tiltaka i planen vert gjennomførte. Når det gjeld fysiske tiltak på ulike ferdselsårer er det likevel berre der frivillige ynskjer å ta på seg arbeid med tilrettelegging av turstiar at tiltaka i kapittel 7 kan gjennomførast.

Kommunen skal bidra med rådgjeving, koordinering, grunneigardialog, skiltbestillingar og ved å løyva tilskot til tiltaka.

Kommunen vil saman med Idrettsrådet ta initiativ ovanfor lag og organisasjonar for å få sett i gang dei aktuelle tiltaka som er lista opp i kapittel 6, kolonne «behov for tiltak».

Idrettsrådet har drøfta planoppfølging « og ser på kommunen si rolle som tilretteleggjar og ansvarleg for formalitetar, som t.d. grunneigaravtalar om parkering, ferdsel på innmark og andre særleg viktige hensyn langs ferdselsåra. Det same gjeld for utbetringar av større karakter og at dette vert samordna mellom kommune og grunneigar. Idrettsrådet ser det vidare naturleg at idrettslag, velforeiningar og grendelag står som pådrivarar for dugnadsarbeid som rydding og merking».

Nokre av tilretteleggingstiltaka kan bli av ein slik storleik eller type at det er naturleg at kommunen tar på seg ei rolle som tiltakshavar, eller bidrar med finansiering utover mindre tilskot. Dette gjeld også der kommunen er eigar av turvegar eller andre friluftslivsanlegg.

Tiltaka vil kvar haust verta tekne med og prioriterte i samband med rullering av handlingsplanen for Kommunedelplan for kultur, idrett og friluftsliv, med Masfjorden idrettsråd som høyringsinstans. Berre der det ligg føre avtalar med grunneigarar kan tiltak på ein eigedom, utover det som er lov etter allemannsretten, gjennomførast. Sjølv om eit behov for utbetring er nemnd i denne planen, vil det berre verta utført dersom grunneigar samtykkjer eller dersom kommunen gjer vedtak etter § 35 i friluftslova.

7.2 Generelle tiltak

A. Oppdatera kunnskapsgrunnlag om friluftslivet sine ferdselsårer i kommunen

Tiltak	Periode	Ansvar	Kostnad
Kartleggja og registrera fleire turstiar og andre ferdselsårer i kommunen	Kontinuerleg	Kultur	Gjennomført i ordinær drift
Oppdatera kartgrunnlag til Statens kartverk	Kontinuerleg	Kultur/TML	Gjennomført i ordinær drift
Etablera forvaltningsløyising i Nordhordlandskartet	Kontinuerleg	TML	Gjennomført i ordinær drift
Etablera innsynsløyising i Nordhordlandskartet	Kontinuerleg	TML	Gjennomført i ordinær drift
Utvida planen til også å gjelda ferdselsårer på sjø, sykkel og ski	2024-2025	Kultur	Gjennomført i ordinær drift

B. Betre tilrettelegging

Tiltak	Periode	Ansvar	Kostnad
Ta initiativ til å få på plass avtalar med frivillige lag om vedlikehald av viktige ferdselsårer der dette manglar.	Kontinuerleg	Kultur	Gjennomført i ordinær drift
Ta initiativ til og gje tilskot til tilrettelegging av ferdselsårer i tråd med kapittel 6 , kolonne «behov for tiltak».	Kontinuerleg	Kultur. Vert gjennomført saman med Idrettsrådet og frivillige.	Finansiert ved avsette fondsmidlar og fylkeskommunale midlar etter søknad. Større tiltak må inn i Kommunedelplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet» sin handlingsplan/ eksterne midlar.
Ta initiativ til og gje tilskot til skilting og merking av ferdselsårer etter nasjonal standard der dette manglar, i tråd med kapittel 6 , kolonne «behov for tiltak».	Kontinuerleg	Kultur. Vert gjennomført saman med Idrettsrådet og frivillige.	Kr 30 000. Finansiert ved avsette fondsmidlar og fylkeskommunale midlar etter søknad.

C. Betre marknadsføring

Tiltak	Periode	Ansvar	Kostnad
Leggja ut fleire turar som er eigna til det på ut.no	Kontinuerleg	Kultur i samarbeid med Bergen og Hordaland turlag.	Gjennomført i ordinær drift.
Marknadsføra turstiane på kommunen sine heimesider.	Kontinuerleg	Kultur	Gjennomført i ordinær drift.

D. Etablere nettverk

Tiltak	Periode	Ansvar	Kostnad
Faste møte mellom kommune og tilretteleggingsaktørar for ferdselsårene.	Årleg	Kultur/Idrettsråd	Gjennomført i ordinær drift.

Sakspapir

Sakshandsamar	Arkiv	ArkivsakID
Sveinung Toft	FA-L71, FE-144	22/883

Saknr	Utval	Type	Dato
008/2022	Råd for menneske med nedsett funksjonsevne	PS	21.11.2022

Bustadpolitisk plan for Masfjorden kommune 2022 - 2032 - høyringsdokument

Journalposttittel

Bustadpolitisk plan for Masfjorden kommune 2022 - 2032 - høyringsdokument
(pdf)

Dato

09.11.2022

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:**Saksopplysningar:**

Sakspapir

Sakshandsamar	Arkiv	ArkivsakID
Sveinung Toft	FA-L71, FE-144	22/883

Saknr	Utval	Type	Dato
093/2022	Formannskapet	PS	21.10.2022

Framlegg til bustadpolitisk plan for Masfjorden kommune 2022 - 2032

Vedlegg:

Journalposttittel	Dato
Bustadpolitisk plan for Masfjorden kommune 2022 - 2032 av 07.10.2022	07.10.2022

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Framlegg til bustadpolitisk plan for Masfjorden 2022 – 2032 vert sendt på høyring.

Høyringsfrist vert sett til 1. desember 2022.

Saksopplysningar:

Bakgrunn og fakta:

Denne planen skal synleggjere kva behov og utfordringar kommunen har på bustadområdet, og kva tiltak ein skal prioritere i komande 10-års periode.

Planen er utarbeidd av ei tverrfagleg gruppe med følgjande personar oppnemnd av rådmannen:

Rådmann Svein Helge Hofslundsengen
Helse- og omsorgsleiar Oddvin Neset
Teknisk sjef Roald Kvingedal
Assisterande rådmann Sveinung Toft

Formålet med planen er å avklare kva for satsingsområde innan bustadbygging kommunen skal arbeide med i planperioden, og vise kva for bustadpolitiske virkemiddel ein har for å stimulere til sosial og anna bustadbygging.

Planen skal vise kva for retning kommunen skal gå i bustadpolitikken og kva for tiltak som skal vektleggast.

Planen skal gje oversyn over kommunal bustader, tilrå bruk eller sal av dei det ikkje er bruk for, og vise behovet for nye bustader både for både dei som opererer i den vanlege marknaden, og for dei som treng sosial bustadbygging.

Tiltaka, som går fram av punkt 8.1, skal innarbeidast i dei ulike einingane sine verksemdsplanar, og handsamast politisk og budsjetterast på vanleg måte.

Vurdering

Den bustadpolitiske planen som no ligg føre inneheldt i kap. 8 mange delmål og tiltak, som viser kva ambisjon Masfjorden kommune kan ha på bustadområdet. Planen gjeld både vanleg bustadbygging og bygging og tilrettelegging for grupper med spesielle behov eller ønskjer.

Statsbudsjettet kom med ein del overraskingar knytt til bustadpolitiske verkemiddel den 6. september, noko som ikkje er fanga opp i planarbeidet. Korleis dette vil påverka planinnhaldet er for tidleg å konkludere med.

Det er viktig at planen no kjem på høyring til dei kommunale råda, og vert gjort kjent for innbyggjarane i Masfjorden, samt statlege og regionale etater, slik at ein kan få inn gode innspel til den endelege planen.

Konklusjon

Framlegg til bustadpolitisk plan for Masfjorden 2022 – 2032 vert sendt på høyring. Høyringsfrist vert sett til 1. desember 2022.

Formannskapet - 093/2022

FS - behandling:

Saka vart drøfta.

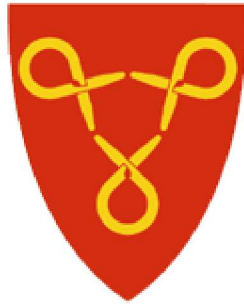
Framlegg til vedtak vart samrøystes vedteke.

FS - vedtak:

Framlegg til bustadpolitisk plan for Masfjorden 2022 – 2032 vert sendt på høyring.

Høyringsfrist vert sett til 1. desember 2022.

Bustadpolitisk plan for Masfjorden kommune 2022 – 2032

Sendt på høyring av formannskapet i sak 093/22 i møte den 21.10.2022.

ArkivsakID: 22/883

INNHALD

1.	Bakgrunn og planen sin funksjon	3
1.1	Bakgrunn og arbeidsgruppe	3
1.2	Planen sin funksjon.....	3
2.	Overordna politikk/statlege føringar	3
2.1	Målgrupper for den bustadpolitiske planen	4
3.	Den kommunale bustadmassen og utnyttinga av denne.....	7
3.1	Omsorgsbustader	7
3.2	Omsorgsbustad med døgnbemanning	7
3.3	Masfjorden sjukeheim.....	7
3.4	Kommunale utleigebustader	8
4.	Bustadsituasjonen i distriktskommunar	9
4.1	Bustadmarknaden	9
5.	Kommunale planar og kommunen si rolle	10
5.1	Kommunale planar	10
5.2	Kommunen si rolle.....	10
6.	Kommunen sine målsettingar (jf. Kommuneplanen 2012 -2024)	10
7.	Bustadstrategiske verkemiddel	11
7.1	Kommunale ordningar og Husbanken sine ordningar	11
7.2	Behov for bustader til flyktningar og tiltak	12
7.3	Kommunale bustader og bustader til sosiale føremål	13
8.	Målsettingar med handlingsplan.....	14
8.1	Mål for bustadbygginga med framlegg til tiltak	14
9.	Administrasjon og økonomi i planen.....	16
10.	Rapportering og rullering	16

1. Bakgrunn og planen sin funksjon

1.1 Bakgrunn og arbeidsgruppe

Denne planen skal synleggjere kva behov og utfordringar kommunen har på bustadområdet, og kva tiltak ein skal prioritere i komande 10-års periode.

Planen er utarbeidd av ei tverrfagleg gruppe med følgjande personar oppnemnd av rådmannen:

Rådmann Svein Helge Hofslundsengen
Helse- og omsorgsleiar Oddvin Neset
Teknisk sjef Roald Kvingedal
Assisterande rådmann Sveinung Toft

1.2 Planen sin funksjon

Formålet med planen er å avklare kva for satsingsområde innan bustadbygging kommunen skal arbeide med i planperioden, og vise kva for bustadpolitiske virkemiddel ein har for å stimulere til sosial og anna bustadbygging.

Planen skal vise kva for retning kommunen skal gå i bustadpolitikken og kva for tiltak som skal vektleggast.

Planen skal gje oversyn over kommunal bustader, tilrå bruk eller sal av dei det ikkje er bruk for, og vise behovet for nye bustader både for både dei som opererer i den vanlege marknaden, og for dei som treng sosial bustadbygging.

Tiltaka, som går fram av punkt 8.1, skal innarbeidast i dei ulike einingane sine verksemdsplanar, og handsamast politisk og budsjetterast på vanleg måte.

2. Overordna politikk/statlege føringar

Å etablere seg i eigen bustad er i utgangspunktet eit personleg ansvar. Folk kjøper og sel bustad på ein fri marknad, og bustadbygging skjer på ein marknad. Det offentlege si oppgåve er å legge tilrette for at folk kan klare seg best mogeleg på eiga hand. Får å ivareta denne oppgåva har Kommunal- og Moderniseringsdepartementet utvikla ein nasjonale strategi for bustadpolitikken 2021-2024 der desse 3 innsatsområda er prioritert:

- Ingen skal vera utan bustad.
- Barn og unge skal ha gode butilhøve.
- Personar med nedsett funksjonsevne skal på lik linje med andre kunne velja kvar og korleis dei bur.

2.1 Målgrupper for den bustadpolitiske planen

Ein eigna bustad er ei viktig ramme for enkeltmennesket, og for ein familie. Det gir ei kjensle av å høyre til i eit lokalsamfunn og nærmiljø. Gode butilhøve betrar vilkåra for å ta utdanning, og for å vere i arbeid, samt det å kunne å ta vare på helsa si.

Målgruppene i den offentlege bustadpolitikken er menneske som er i ein sosialt eller økonomisk vanskeleg situasjon, flyktningar som skal busettast og menneske med ulike helseutfordringar. Kommunen vil i dette kapittelet sjå litt på korleis busituasjonen er for desse gruppene i dag og korleis vi ser behovet for bustad for desse gruppene i framtida.

2.1.1 Personar og barnefamiliar i økonomisk vanskeleg situasjon

Personar og familiar som har økonomiske vanskar vil ofte ha utfordringar med eigenkapital som vert kravd for å få bustadlån.

I staden for å handtere høge husleiger på leigemarknaden kan det ofte vere ei betre løysing å kjøpa sin eigen bustad. Det er høge krav til eigenkapital og inntekt ved bustadlån i private bankar. Difor er Husbanken sine ordningar (mellom anna Startlån) avgjerande for mange av desse. Husbanken sitt samfunnsoppdrag er å førebyggje at folk får vanskar på bustadmarknaden, og å bidra til at målgruppene kan skaffe seg og behalde ein eigna bustad. Husbanken forvaltar viktige verkemiddel som bustønad, tilskot og lån. Kommunane vert oppmoda av Statsforvaltaren og av Husbanken til å ha ein meir offensiv politikk i låne- og tilskotsforvaltninga til desse gruppene.

2.1.2. Flyktningar

Dette er ei gruppe som Masfjorden kommune første gong fekk ansvar for i 2016 i samband med krisa i Syria. Dei siste åra har mange av desse familiare reist til meir sentrale strom i og rundt Bergen. Kommunen kom i april 2022 tilbake på lista til IMDI, over kommunar som vert invitert til å ta i mot flyktningar frå mellom anna Ukraina. Dei første flyktningane vart busett i mai 2022. Ved busetting av flyktningar etter avtale med IMDI, tek kommunane på seg eit ansvar. Å skaffe eigna bustad til flyktningane er ein del av dette ansvaret, og det er difor naturleg at flyktningar den første tida bur i kommunale bustader.

Kommunen si målsetting har vore at kommunale bustader ikkje skal vere ei permanent ordning. Denne målsettinga gjeld også for flyktningar. Kommunen kan jobbe for at flyktningane sjølve skal kunne kjøpe bustad når vilkåra ligg til rette for dette. Dette er også eit viktig mål for å unngå langvarig fattigdomsproblematikk.

Når ein planlegg bustader til flyktningar, må ein ta omsyn til kommunen sitt samla bustadbehov. Dei som arbeider med flyktningar, må vera med i behovsvurderinga og i drøftinga knytt til lokaliseringa.

Det er viktig for mange nye flyktningar at dei får høve til samvær med andre med same språk/bakgrunn der dei skal bu. Bustader bør og liggja i område som har tilbod om barnehage, barne/ungdomsskule, SFO. Tettstadar som Hosteland, Matre og Sandnes peikar seg difor ut som gode lokalitetar i vår kommune. Flyktningar som har eigen bil står friare, og for dei kan og andre stadar å bu vere aktuelle.

Busetting av flyktningar og bustadframskaffing i kommunane er eit viktig satsingsområde for Husbanken.

2.1.3 Menneske med ulike helseutfordringar

Det er mange menneske som slit med ulike helseutfordringar. Dette kan vere fysiske, psykiske helseutfordringar og/eller rusproblem. Mange har også samansette helseutfordringar.

Menneske med ulike helseutfordringar kan ha behov for ein omsorgsbustad. For andre er sjukeheims plass det rette. I målgruppa her er også menneske som har utfordringar med psykisk helse og rus, det er ikkje alltid eit klart skilje her. For nokre kan det vere aktuelt å tilpasse eigen bustad, og for andre igjen kan det vere aktuelt å eige bustaden sjølv, og samstundes ta imot helsetenester i heimen.

Det er og unge med ulike helseutfordringar som bur heime med familiane sine i dag, men som kjem til å trenge ein tilrettelagt bustad i framtida.

Det er også kjent at det i dei neste 20 år kjem til å verte ein auke av eldre over 80 år i kommunen. Mange av dei eldre held seg friskare lenger, men ein ser også at eldre ofte får fleire diagnoser, og at ein del vert multisjuka eller demente. Det er også menneske som flyttar til kommunen med ulike helseutfordringar og med behov for oppfølging.

Omsorgsbustadane i kommunen er plassert på Hosteland, Sandnes, Matre og på Haugsvær, og sjukeheimen er plassert på Hosteland.

Omsorgsbustadane på Matre er byrja å verta gamle og ueigna. Ein må i planperioden vurdere om desse bustadene skal oppgraderast eller avviklast. På Matre er det ikkje lengre servicefunksjonar som butikk, kafe eller andre samlingsstader. Dette må takast med i vurderinga av om ein skal satsa på oppgradering av bustadene.

For framtida er det behov for moderne omsorgsbustader, der det er lagt til rette for velferdsteknologiske løysingar og mogeleg å installere takheis mellom bad, stove og soverom. Det er også behov for at desse bustadane er i nærleiken av kommunale dagsentertilbod og andre sosiale møteplassar. Dei bør også ligge sentrumsnært i høve kommunikasjonsmiddel, andre offentlege tenestetilbod, butikk og ulike aktivitetstilbod. Eigna stadar i kommunen er difor Haugsvær, Hosteland og Sandnes, fordi det her er butikkar og naturlege møteplassar.

Leve heile livet reforma peikar på at seniorane bør planlegga for eigen alderdom og vurdere meir lettstelte husvære i god tid før dei vert hjelpetrengande. Kommunen kan vere med å stimulere til at private utbyggjarar an tilby sentrumsnære lettstelte husvære med universell tilkomst. Dette vil også gjere det enklare for heimetenesta når fleire er samla i eit bustadkompleks. Dette kan også gjelde for andre brukargrupper, til dømes bør unge med ulike helseutfordringar få moglegheit til å kjøpe seg husvære i bufellesskap saman med andre.

2.1.4 Vurdering av behov i planperioden (2022 – 2032)

Når ein skal bestemme kor mange omsorgsbustader kommunen har behov for, må ein sjå på folketalsutviklinga i kommunen. Talet på eldre vil auke i åra som kjem.

Lokalisering av tilbod og nærleik til heimplassen vil vere viktig for kor nøgd brukarane blir med tilbodet. Det er og samanheng mellom behovet for sjukeheims plassar og bruken av omsorgsbustader for eldre, talet på omsorgsbustader og ressursbruken i heimetenesene.

Bruk av moderne omsorgsteknologi vil kunne vere ein faktor som på sikt kan påverka ressursbruk. Dersom ein har eit rett tilhøve mellom desse faktorane, vil brukarane få rett hjelp på rett omsorgsnivå. Skal ein kunne dekke alle behov innom kommunal bustadmasse, må ein ha noko overkapasitet fordi det er faktorar ein ikkje har kontroll over. Auka bruk av velferdsteknologi kan, saman med tilrettelegging av bustader, gjere det lettare for fleire å bu heime – sjølv med nedsett funksjonsevne og sviktande helse. Velferdsteknologien skal nyttast for å auke tryggleiken, tryggleiken, den sosiale medverknaden, mobiliteten og den fysiske aktiviteten til folk. Velferdsteknologi som er relevant for bustader, famnar breitt og kan omfatte både individuelt tilpassa hjelpemiddel og generelle løysingar som kan inngå som ein integrert del i alle bustader.

Befolkningsframskriving (middels)

		2020	2021	2025	2030	2035
Masfjorden	0-17 år	358	353	337	316	317
	18-49 år	560	551	542	569	561
	50-66 år	404	397	382	331	325
	67-79 år	238	255	268	303	302
	80-89 år	97	92	102	129	150
	90 år og eldre	34	33	34	28	34
		1691	1681	1665	1676	1689

Tabellen viser at talet eldre mellom 67-79 år vil auke med 64 personar fram mot 2035, og tal eldre mellom 80-89 år vil auke med 53 personar. Talet 90 år og eldre heldt seg stabilt.

Den demografiske utviklinga viser at me vil få fleire unge pensjonistar. Desse bør stimulerast til å vurdere seniorbustad eller tilrettelegging av eigen bustad, slik at dei kan ha ein lettstelt bustad der det er enkelt å tilby hjelp frå det offentlege når hjelpebehovet oppstår. Det er difor behov for sjølvegarleilegheiter, gjerne bygd av private aktørar.

Tabellen viser også at Masfjorden kommune bør auke talet på omsorgsbustader for gruppa mellom 80-89 år, som ikkje har «rigga seg» med tilrettelagt bustad. Ein del eldre bur i bustader som er lite eigna når funksjonsnivået vert redusert. Det er ingen på venteliste på omsorgsbustader i dag, men for eit år sidan var det venteliste i Hosteland-området. Med den veksten ein ser føre seg i planperioden må ein pårekne at talet eldre som treng omsorgsbustad vil auke vesentleg

3. Den kommunale bustadmassen og utnyttinga av denne

3.1 Omsorgsbustader

Bustader som kommunen disponerer for tildeling til privatpersonar. Bustaden er ikkje samlokalisert med fellesareal og personalrom, og ikkje tilknytt bemanning. Bustaden er fysisk tilrettelagt for rørslehemma og bygd slik at leietakar kan få naudsynte helse- og omsorgstenester. Omsorgsbustadar kan vera tilpassa til å dekkja ulike behov.

Nedunder viser tabellen oversikt over kommunen sine omsorgsbustader:

Stad	Tal bustader	Status bygg	Behov for nye bustader, år.
Indrefjorden			
Matre	4	Dårleg	*
Haugsvær	5	ok	2 - 2023 + 2 - 2025
Hosteland			
Ovanfor sjukeheimen	6	ok	
Nedanfor sjukeheimen	5	ok	4 - 2026
Masfjordnes	5	ok	2 - 2028
Til saman	25		10

*Vurdere om omsorgsbustadene på Matre bør oppgraderast eller erstattast med nye.

3.2 Omsorgsbustad med døgnbemanning

Masfjorden bu- og aktivitetssenter er 10 omsorgsbustader med døgnbemanning til unge funksjonshemma og utviklingshemma på Hosteland. Til bustadene er det også eit aktivitetssenter. Bustadene har godt utbygde velferdsteknologiske løysingar.

Pr. i dag er 7 av bustadene leigd ut, 1 er nytta til avlastning og 2 er ledige.

Det er ikkje vurdert fleire bustader til denne målgruppa i planperioden, men døgnbemanna omsorgsbustader til eldre bør vurderast, jf. pkt. 3.3.

3.3 Masfjorden sjukeheim

Masfjorden sjukeheim er frå 1992, og har 32 einerom.

Det er ikkje planlagt å auke talet på sjukeheimplassar i kommunen til tross for eldrebølgja, men fleire omsorgsbustader i tilknytning til sjukeheimen bør vurderast. Omsorgsbustader i tett tilknytning til sjukeheimen slik at ein kan gå tørrskodd mellom omsorgsbustad og sjukeheim vil gjere det enklare å nytte servicefunksjonane og dagtilbodet på sjukeheimen. Dette vil også gjere det enklare å få bistand heile døgeret, og slik bidra til å bu lengre i eigen bustad.

3.4 Kommunale utleigebustader

Bustad som kommunen disponerer til utleige for innbyggjarar og tilsette som treng bustad.

Nedunder viser tabellen oversikt over kommunen sine utleigebustader

Stad	Tal bustader	Areal	Byggjeår	Merknad
Matre Einleitevegen 1 og 3	2	100	1978	
Matre Stien 29, 31, 33 og 35	4	80	1988	
Nordbygda Stokkevik 3, 5, 7 og 9	4	80	1989	
Sandnes Sandneslia 8	1	90	1968	
Sandnes Sandneslia 10 og 12	2	100	1983	
Sandnes Sandneslia 14 A	1	80	1985	
Sandnes Sandneslia 14 B	1	70	1985	
Sandnes Sandneslia 16 A	1	80	1985	
Sandnes Sandneslia 19 B	1	70	1985	
Sandnes Austfjordvegen 2651	2	40	1966	
Sandnes Austfjordvegen 2651	2	60	1966	
Sandnes Austfjordvegen 2700	1	100	1978	
Hosteland Hostelandslia 12, 14, 18 og 20	4	81	2009	
Sandnes Sandneslia 11 A	1	120	2011	
Sandnes Sandneslia 11 B og 11 C	2	114	2100	
Sandnes Sandneslia 11 D	1	91	2011	
Sandnes Sandneslia 11 E	1	151	2011	
Matre Matre 39 I	1	65	2013	
Matre Matre 39 M	1	65	2013	

4. Bustadsituasjonen i distriktskommunar

Auka tilflytting skal i teorien gje auka aktivitet på bustadmarknaden. For mange kommunar er det likevel ei utfordring å finne gode og attraktive bustader til innflyttarar. Det kan vere mange grunnar til at bustadmarknaden ikkje fungerer som ynskjeleg, slik at folk har problem med å skaffe seg ein eigna bustad.

Dersom folk ikkje får seg ein plass å bu, kan det lokale næringslivet og kommunane som treng arbeidskraft, få problem. Det kan hindre vekst og utvikling i distriktskommunane. Det er viktig at folk har reell fridom til å busetje seg der dei vil. Om lag halvparten av kommunane i landet har små, usikre eller stagnerande bustadmarknader. Dette er i stor grad distriktskommunar som er kjenneteikna av mellom anna få tilgjengelege bustader, manglande variasjon i bustadtyper og lite aktivitet i bustadbygginga.

4.1 Bustadmarknaden

Ønskje om at eit seinare sal av bustaden skal løne seg, og manglande tru på at det vil gjere det, er ei utfordring for bustadbygginga i distrikta. Låge bustadprisar og svak prisvekst kan gjere at folk som ønskjer det, heller ikkje får lån til bustadinvesteringar. Det kan hindre bustadbygging i kommunen vår, sjølv i periodar når etterspurnaden etter arbeidskraft aukar.

Det er vanskeleg å tilpasse bustadmarknader til brå samfunnsendringar. I periodar med ekspansjon i næringslivet og stor rekruttering av arbeidskraft kan det ta tid før bustadtilbodet aukar. Dersom bustadmarknaden ikkje tilpassar seg raskt nok blir rekrutteringa vanskelegare.

Det er ein del bustader i kommunen, som tidlegare har vore heilårsbustader, som no vert brukte som fritidsbustader, og som heller ikkje er tilgjengelege for sal eller leige. Andre bustader er ikkje interessante for nye innbyggjarar, på grunn av at dei ligg feil til, eller har dårleg standard. Enkelte hytter vert og nytta til bustader utan at det er gjeve bruksløyve.

Nokre av kommunen sine unge, som ønskjer å byggje utanom bustadfelt, opplever at dei ikkje får bygge der dei kjem i frå/eller der dei vil bu. Positive haldningar vil vere eit viktig signal til dei som søker, men planverket er det som styrer, og det må og formidlast av kommunen sine fagfolk.

Kommunen har mange kommunale bustader i høve til folketalet. Fleire av dei kommunale bustadene har låge husleiger i høve til kostnadane med å byggje sjølv, likevel ser ein at i Masfjorden at mange av dei som leiger, som regel kjem seg inn i eigne bustader etter kvart. Ein del private leiger ut kjellarbustader med meir, og kommunen må heile tida vera opne for å regulere leiga, slik at ein ikkje prisar ut dei største kommunale bustadane som ligg på Sandnes.

5. Kommunale planar og kommunen si rolle

5.1 Kommunale planar

For at mål og tiltak skal henge godt saman, må ein sjå til dei planane kommunen har innom fleire felt:

- Kommuneplanen for Masfjorden kommune - samfunnsdel 2012-2024
- Kommuneplanen for Masfjorden kommune -arealdel 2018 - 2030
- Kommunedelplan for helse, omsorg og sosial 2014 - 2026
- Folkehelseoversikt i Masfjorden kommune 2021
- Leve heile Livet – handlingsplan vedteke 2021

5.2 Kommunen si rolle

Kommunen har ei sentral rolle når det gjeld å ta tak i bustadutfordringane. Det ligg eit potensiale i å arbeide meir heilskapleg med utfordringane, og å samarbeide meir med private aktørar.

Kommunen kan gjere seg meir aktiv på bustadmarknaden, gjennom til dømes å

- Stimulere til bruk av tomme bustader
- Leggja til rette, økonomisk og praktisk, for utbyggjarar, mellom anna gjennom å støtte opp under utvikling av attraktive og rimelege tomter, til dømes gjennom gode utbyggingsavtalar.
- Vere positive ved handsaming av spreidd bustadbygging og frådeling av nye tomter.
- Involvere det lokale næringslivet og innbyggjarane i nye prosjekt.
- Bidra til at det blir bygd tilstrekkeleg tal seniorbustader, som igjen kan frigjere einebustader for unge som vil etablere seg i kommunen.
- Etablere nye kommunale bustadfelt i krinsane.

I tillegg bør/kan kommunen:

- Utvikla betre rutinar for forvaltning og arbeide for sal av kommunale bustader.
- Nyttå grunnlån og tilskot til kjøp av utleigebustader, eller til bygging av kommunale og private utleigebustader.

6. Kommunen sine målsettingar (jf. Kommuneplanen 2012 -2024)

I kommuneplanen sin samfunnsdel er det nedfelt eitt hovudmål knytt til busetnad:

«Livskraftige bygder og auka folketal, og med følgjande delmål:

1. Bustadutvikling langs akse Skjelsundet – Kvamme, og med følgjande tiltak:

1. Etablere byggeklare tomter for einebustader og småhusvære
2. Synleggjere og vurderer aktuelle bustadområde som medverkar til fortetting i kommuneplanen sin arealdel.

3. Områdeplan for byggeområde og vegløyisingar på Sandnes
4. Områdeplan for byggeområde Skjelsundet – Hosteland med gangveggar

Under temaet «kommunal eigedom» er følgjande hovudmål nedfelt:

«Masfjorden kommune skal ha ein tenleg bygningsmasse i god stand, og med følgjande delmål knytt til temaet:

1. Masfjorden kommune skal ha ulike typar utleigebustader som dekkjer behovet for bustader til innbyggjarar med særskilte behov og gjennomgangsbustader for eigne tilsette, og med følgjande tiltak:

1. Aktiv forvaltning av dei kommunale bustadane.»

7. Bustadstrategiske verkemiddel

Masfjorden skal vera ein god kommune å etablere seg i. Det er eit mål at folk i alle aldrar kan gjera aktive val i høve til å busetje seg i Masfjorden. Det skal leggjast til rette for at dei ulike bumiljøa består av ulike aldersgrupper, og at dei speglar samansettinga i befolkninga. Varierte moglegheiter for arbeid, kjensle av fellesskap og dei verdiane lokalsamfunnet er tufta på, er viktige moment.

7.1 Kommunale ordningar og Husbanken sine ordningar

Ansvar og sakshandsaming av dei ulike Husbankordningane som startlån og utbetring ligg til helse- og omsorgsleiar, i nært samarbeid med andre avdelingar og økonomikontoret. Dette samarbeidet er formalisert.

Kommunen låner inn lånemiddel (startlån) frå Husbanken for vidareutlån til vanskelegstilte ut i frå gjeldande økonomiplan/vedtak i Masfjorden kommunestyre som vert gjort ved budsjetthandsaminga kvart år.

Bustadtilskot er ikkje lenger ei ordning via Husbanken, men inngår frå 01.01.2020 i rammeoverføringane til kommunane. Kommunane må då sjølv sørge for å øyremerke/sette av nødvendige tilskotsmiddel i økonomiplanarbeidet, for vidare tildeling til vanskelegstilte.

Kommunen har per i dag følgande økonomiske verkemiddel i bustadpolitikken, for å hjelpe vanskelegstilte til å skaffe seg eigen bustad, eller utbetre/tilpasse/refinansiere for å kunne bli buande i bustaden sin:

- Startlån
- Bustadtilskot etablering
- Bustadtilskot tilpassing
- Bustadtilskot utgreiing og prosjektering

Kommunen gjer altså sjølv vedtak om tildeling til vanskelegstilte for denne type lån og bustadtilskot, ut i frå søknadsmassen, gjeldande retningslinjer i Husbanken og kommunen for ordningane og disponible låne- og tilskotsmiddel til ein kvar tid.

7.2 Behov for bustader til flyktningar og tiltak

Når ein planlegg bustader til flyktningar, må ein ta omsyn til kommunen sitt samla bustadbehov. Dei som arbeider med flyktningar, må vera med i behovsvurderinga og i drøftinga knytt til lokaliseringa.

Av integreringsomsyn bør bustadar til flyktningar etablerast i ulike delar av kommunen. Når flyktningar blir busett ulike stadar i kommunen, vil det gjera det lettare for dei å lære seg norsk, og medføre at det vert lettare for dei å verta integrert i grendene.

Samstundes er det og viktig for mange nye flyktningar at dei får høve til samvær med andre med same språk/bakgrunn der dei skal bu, Bustader bør difor liggje i område som har tilbod om barnehage, barne/ungdomsskule, SFO. Tettstadar som Hosteland, Matre og Sandnes peikar seg difor ut som gode lokalitetar.

Busetting av flyktningar og bustadframskaffing i kommunane er eit viktig satsingsområde for Husbanken, som på sine heimesider har mykje informasjon om ulike ordningar , lån, tilskot, om bustadkvalitetar med meir.

Det er kommunen som handsamar vanlege søknader om tilskot til kjøp av bustader, og som handsamar søknader om startlån. Nedbetalingstida er inntil 50 år. Fordeling lån / tilskot vert rekna ut frå kor stort lån husstanden kan klara ut frå inntekt, inkludert bustøtte. Det er ingen fast «regel» om kor stort tilskotet skal vere. Røynsla er at tilskotet varierer mellom 28 % og 40 % av kjøpesummen.

For utleigebustader som er eigd av andre enn kommunar, skal det tinglysast ein klausul om bruk av bustadane og at kommunen har tildelingsrett i minst 20 år.

Formannskapet har i møte den 29.03.2022, sak 034/ 2022 gjort vedtak om at kommunen kan busetja inntil 50 flyktningar frå Ukraina i 2022, og det er oppretta ei tverrfagleg arbeidsgruppe bestående av representantar innan områda, helse, oppvekst, administrasjon, kultur og NAV som skal bidra i busettingsprosessen.

Kommunen har pr. 07.10.2022 ein ledig utleigebustadar på Sandnes og ein på Hosteland, og fire på Matre.

Behovet for bustader vert dekt med følgjande strategi:

A. Kommunen nyttar først sine eigne utleigebustader og deretter vert det supplert med private bustader. Fleire av desse må møblerast i kommunal regi før dei kan leigast ut til flyktningar.

Integreringstilskot

Kommunen mottok integreringstilskot i fem år for kvar flyktning som kjem (tre år for dei som kjem på familiegjenforeining til familiemedlem som ikkje har budd i landet meir enn 5 år)

Det er vanskeleg å vite korleis utviklinga vert i Ukraina, og om den nye flyktningegruppa vil velje å bli verande i kommunen, eller flytte tilbake eller vidare til andre stadar i Norge. For å prøve å etablere stabile butilhøve for denne gruppa, kan det vera eit alternativ at dei får tilbod om å kjøpe bustaden når tida er moden for dette.

Konklusjon/tilråding

Kommunane er forplikta til å tilby bustadar til alle flyktningar som kommunen tek i mot.

- Av integreringsomsyn bør flyktningar tilbod om bustader i område som ligg nært barnehage, skule og SFO.
- Det bør inngåast husleigekontrakter etter særlege vilkår.
- Det bør etter ei tid gjevast tilbod om kjøp av bustaden der dette er føremålstenleg.
- Husleigene for bustadane skal vera tilpassa denne gruppa.

7.3 Kommunale bustader og bustader til sosiale føremål

Kommunen har i lang tid hatt rimelege husleiger. Standarden på dei kommunale bustadene er varierende. Praksis i dag er at når det er endringar med nye leigetakarar til husværa, vurderer kommunen om det er naudsynt å ta naudsynt tyngre vedlikehald/ oppgradering. Det er eit mål å få meir ein langsiktig plan for vedlikehald/ rehabilitering av denne bustadmassen, som og inkluderer uteareal.

Tiltak:

Det skal innan 31.12.2023 vera på plass ein langsiktig vedlikehald/rehabiliteringsplan.

Kommunale bustader som ikkje skal nyttast til omsorgs – og sosiale føremål – endra bruk eller sal

Desse bustadane er så dårlege att kommunen bør vurdere riving:

Sandnes, Austfjordvegen 2651	2	40m2	1966	2 000
Sandnes, Austfjordvegen 2651	2	60m2	1966	4 000

Bustader som har låg standard eller som ikkje tener kommunale føremål lenger kan seljast. Ein bustad vart seld i 2021.ein aktuell bustad å selja no er :

Sandnes, Austfjordvegen 2700	1	100	1978	5 000
------------------------------	---	-----	------	-------

Tiltak:

Bustaden skal seljast når festetomta er innløyst.

Bustader til kommunalt tilsette og prøvebustaden og tiltak

Kommunen hadde tidlegare leilegheiter og einebustader med redusert leige dei fyrste tre åra som rekrutteringstiltak i mange år. Det å tilby kommunal gjennomgangsbustad vart då rekna som viktig rekrutteringstiltak for Masfjorden kommune.

Kommunen har og avtale om, og ansvar for å skaffe bustad til turnuslege, som vanlegvis kjem kvart halvår.

Målsetting:

Ha nokre ledige utleigebustader til tilsette. Kommunen skal alltid halde bustad til turnuslege.

Dei bustadene som ikkje treng eigast av kommunen må vurderast for sal. Slikt sal må skje gradvis, for ikkje å påverka marknaden for mykje.

8. Målsettingar med handlingsplan

8.1 Mål for bustadbygginga med framlegg til tiltak

- Masfjorden kommune skal vere rusta til å møte bustadbehovet, både hjå ordinære bustadsøkande, og for innbyggjarar og flyktningar som treng kommunal bustad.
- Kommunen vil leggje til rette for sosial bustadutvikling i område med gode offentlege og private tenestetilbod. Fortetting, utvikling av nye bustadfelt og variasjon i bustadmarknaden skal skapa eit meir robust og fleksibelt lokalsamfunn. Form, funksjon og plassering skal vurderast opp mot ei heilskapleg og berekraftig samfunnsutvikling, jf. folkehelseperspektivet med vidare.
- Kommunen vil leggja til rette for spreidd bustadbygging og mindre husklynger i grendene, for å hjelpe dei som ynskjer å koma heim, eller for å støtte opp under tilflyttarar som ynskjer å busette seg i grendemiljø.
- Kommunen vil leggja til rette for utskiljing av tomter i regulerte område i sentrumsområda (Matre, Haugsvær, Hosteland og Sandnes). Bygging av tomannsbustader, rekkjehus og mindre leilegheitskompleks i nye og eksisterande bustadareal innanfor sentrumsområda må prioriterast. Kommunen vil og satsa på ei effektiv sakshandsaming av planar og byggesaker.
- Kommunen skal spele på lag med private aktørar for å leggja til rette for gode løysningar på bustadmarknaden. Informasjon og synleggjering av attraktive bustadområde/ bustadfelt skal prioriterast høgt.
- Kommunen vil sjølv utvikla nytt bustadfelt i det regulerte feltet Ytre Haugsdal, slik at denne delen av kommunen og får eit god tilbod.
- Kommunen vil regulere nye bustadfelt på Sandnes, Hosteland (vest) og på Matre.

- Flyktningar og andre som bur i kommunale bustadar, skal få tilbod om å kjøpa desse på spesielle vilkår.
- Kommunen skal bidra til å kunne tilby bustad til unge i etableringsfasen og andre som ønskjer å bu i Masfjorden, samt gje eit tilbod til nyttilsette som skal byrja i teneste for kommunen.

Handlingsplan for perioden 2023 - 2032

Nr	Strategi/ mål	Tiltak	Ansvar	Gjennomføring
1.	Det skal vera ledige bustadtomter i bustadfelt i alle dei tre skulekrinsane	Få godkjent nye byggjefelt, og få på plass utbyggingsavtalar med private eller i kommunal regi.	Rådmann	Fortløpande arbeid, jf. godkjent planstrategi m.v.
2.	Tilbodet om omsorgsbustader for eldre m.fl. skal styrkast både på Haugsvær, Sandnes og Hosteland	Det skal etablerast 10 nye omsorgsbustader i kommunen dei neste 8 åra.	Rådmannen i samarbeid med private om naudsynt	Inngå avtale om dette, og med tilskot/ lån frå Husbanken.
3.	Det skal etablerast fleire private bustadar for alle typer behov, gjerne i samarbeid mellom kommunen og private. Prioriterte område er: Hosteland, Sandnes, Matre, Haugsvær og Ytre Haugsdal	Få godkjent reguleringsplanar der dette manglar. Etablere utbyggingsavtalar med private føretak der det er naudsynt. Kommunalt bustadfelt Ytre Haugsdal	Rådmannen	Fortløpande arbeid, jf. planstrategi
4	Få leigetakarar til å kjøpa kommunale utleigebustader	Flyktningar og andre som bur i kommunale bustadar, skal få tilbod om å kjøpa desse på spesielle vilkår.	Rådmannen	Inngå avtale om dette med dei einskilde, og med tilskot/ lån frå kommunen/ Husbanken.
5	Utvikle Gamleheimen på Sandnes til fleirmannsbustad (10 stk.).	Politisk sak om sal/ utvikling av Gamleheimen på Sandnes.	Rådmannen	Politisk sak om sal/ utvikling av Gamleheimen på Sandnes.
6.	Det skal leggjast til rette for spreidd bustadbygging og	I framtidige kommuneplanar skal ein leggja til rette for LNF-	Rådmannen	Revidere gjeldande kommuneplan i

	etablering av mindre bustadfelt i grendene.	område for spreidd bustadbygging utan plankrav i så mange grender som mogeleg.		medhald av planstrategi.
7.	Ordninga med kommunalt tilskot til bustadbygging skal vidareførast.	Den kommunale tilskotsordninga skal halda fram, jf. regelverket som gjeld til ei kvar tid.	Rådmannen	Fortløpande og i samband med budsjettprosessen.
8.	Få utgreidd rasfare der det er naudsynt for etablering av nye private bustader.	Gje tilskot til ras - vurderingar. Villkår for utbetaling av tilskotet er at søkjar har heimeadresse i Masfjorden og fått ferdigattest for ny bustad på staden.	Teknisk sjef	Fortløpande
9.	Effektiv handsaming av støtteordningane på bustadfeltet	Ha på plass gode rutinar og kompetanse og midlar på budsjettet	Helse og omsorgsleiar	Fortløpande og i budsjettprosessen

9. Administrasjon og økonomi i planen

Ein offensiv bustadpolitikk krev fyrst og fremst målretta og strategisk administrativt arbeid. Deler av strategien krev økonomiske investeringar. Dette må inkludert i kommunen sin økonomiplan. Investeringane er førebels ikkje talfesta og krev nærmare oppfølging og vedtak før dei kan starta opp.

Planen skal ha fokus på gjennomføring. Tiltak eller strategiar som ein blir samde om, skal følgjast opp i samband med budsjettarbeidet. Strategi, tiltak og økonomiske konsekvensar skal innarbeidast i planane for dei einingane som har ansvar for gjennomføring, så ein sikrar god oppfølging og handsaming av planen.

10. Rapportering og rullering

Rapportering på tiltak og mål skal skje til politisk nivå i samband med årsmelding. Planen skal rullerast i kvar kommunestyreperiode, fyrste gong 2024 - eller ved behov.